p platon plasajec
ofm

B

NEDJELJNO CVIJEĆE

NEDJELJNE

I DIO

varaždin, 1978.

p platon plasajec
ofm

B

NEDJELJNO CVIJEČE

NEDJELJNE

I DIO

varaždin, 1978.

D o z v o l o m Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu br. 185/78. od 13. 2. 1978. i Franjevačkog provincijalata Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda br. 770/77. od 10. 8. 1977.

Izdao: P l a t o n P l a s a j e c, Trg B. Adžije 8. V a r a ž d i n

T i s a k: P l a m e n, grafičko poduzeće, Slavonski Brod

PREUZVIŠENOM BISKUPU

DR JOSIPU LACHU

svojem profesoru filozofije, s kojim mi je disputa o multilokaciji dala prigodu da pronađem svoj ključ u metafiziku

p o s v e ć u j e

PISAC

MJESTO PREDGOVORA

Sveti Jeronim u svom prijevodu stavlja u usta Izaiji proroku proroštvo o Isusu, Marijinom cvijetu. Kao čovjek bio je on uistinu cvijet kojim je procvala Marija Djevica. A Isus je i kao Bog cvijet. On je cvijet kojim je procvao njegov nebeski Otac. Misao Boga Oca cvijet je njegova uma. Ovo je Sin moj ljubljeni u kome mi sva milina! Kao što je čovjeku milina zemaljski cvijet, tako je nebeskom Ocu milina cvijet kojim je sam procvao.

Isus je cvijet, ali ne samo kao Bog i ne samo kao čovjek. On je na zemlji procvao u svojim izdancima. Božja je Riječ procvala na zemlji u svojim riječima. Isusove su riječi najljepše cvijeće koje se rascvalo na zemlji iz sjemena božanskog Cvijeta, Isusa Krista. Ta što su Isusove riječi nego pravo cvijeće svojom ljepotom koja zanosi ljudska srca, svojim miomirisom koji privlači ljudske duše, svojom plodnošću koja ih oplođuje božanskim plodovima! Cvijeće se po zemlji ukazalo kad je progovorio svijetu Cvijet božanskog Oca.

To sam cvijeće nakanio presaditi iz Kristova cvijetnjaka, iz cvijetnjaka njegovih riječi u kršćanske duše. cvjetnim nizom propovjedničkih izdanja. Neka nebeska Majka po slabim mojim riječima zalije i uzgoji to cvijeće u mnogim dušama!

Idem inače svojim prokušanim putom koji pomalo prkosi svim modama koje i onako brzo postaju demodirane, Poznate su, naime, te mode modernih pisaca i izdavača homilija koje se nazivaju koncilskim homilijama. Najprije se pokušalo koncilsku homiliju pretvoriti u čisto prevrtanje tekstova čitanja i time jasnu Božju riječ pretvoriti u maglu ljudske riječi. Zatim se pokušalo ili pokušava pretvoriti koncilsku homiliju u učenu egzegezu, i tako je pretvoriti u dosadno školsko razglabanje te Božju riječ učiniti odbojnom i odioznom. Na koncu se počelo tu egzegezu pretvarati u seciranje mrtve lešine Božje riječi. Najprije se naime, raznim mudrovanjima i književnim vrstama ubija Božja riječ i tako se različitim akrobacijama živu Božju riječ pretvara u otrovnu mrtvu riječ koja ubija duše.

Takve koncilske homilije ne želim u svojim propovijedima. Mislim da je nitko neće ni naći u njima. Ali tko ima djetinje priprosto srce kao pravo Božje dijete, naći će u njima dostatno građe iz nepatvorene Božje riječi za izgradnju svojega srca.

PISAC

NEDJELJNO CVIJEĆE B

1. nedjelja Došašća B

KRŠĆANSKA BUDNOST

Pregled: *Opomena na budnost*
od sna duše — smrtnoga grijeha,
od sna pameti nevjere — nevjere ili nesvjesne vjere,
od sna srca — nehaja za Boga.

Kroz današnje se evanđelje provlači kao crvena nit Isusova opomena, a to je opomena na budnost. — Bdijte! Velim svima: Bdijte!

Kao da već samoj godišnjoj dobi pristaju ove riječi o budnosti. Nalazimo se u jesensko-zimskom vremenu kad se gotovo čitav dan pretvara u samu noć. Nekada dok nije bilo elektrike ni petroleja, za seljake je ovo vrijeme bilo kao neko vrijeme zimskog sna. U ovo vrijeme kao da su si seljaci nadoknađivali kratki san ljetnog doba. U ljeti ne bi previše pristajale Isusove riječi: Bdijte, ali sada kao da su samo po sebi razumljive.

Ali te riječi Isusove i opomena o budnosti pristaju još više današnjem vremenu u kršćanstvu. I današnje je doba u kršćanstvu kao neko jesensko-zimsko doba. Kao da se neka duga noć spušta na kršćanstvo, na kršćanski narod. Današnji kršćani kao da bi svi željeli nekako zaspati. San i spavanje kao da postaju značajka današnjeg kršćanstva. Tim pospanim kršćanima Isus preko svoje Crkve i preko svojeg evanđeliste dovikuje: Bdijte! Nemojte spavati! Svima velim: budite budni!

* * *

Ili možda ne shvaćate taj san koji sve više zahvaća današnje kršćane? Možda ne razumijete kakvim snom otežavaju oči kršćanima današnjega doba. Najstrašniji je san kojim zaspi kršćanska duša, san je duševne smrti. Tko dopusti da mu duša padne u smrtni grijeh, pusti dušu da mu zaspi snom duševne smrti.

Nema tvrđeg sna od sna smrti. Bog, doduše, može i te duše probuditi. Njemu je i djevojka koja je umrla samo spavala, uhva-

tio ju je za ruku i rekao: Djevojko, ustani i ona je ustala. Tako Bog može i duše usnule u smrt grijeha dignuti iz njihove smrti. Ali samo Bog to može.

Nažalost, baš tim snom prečesto zaspe i spavaju današnji kršćani. Mnogi kršćani misle da uopće ne mogu živjeti bez smrtnoga grijeha. Neću ni govoriti o kršćanima koji kao da imaju bolest spavanja koja hara u tropskim krajevima. Bolesnik spava i spava, a da se više i ne probudi. Od samog sna i umre. To su jednostavno kršćani koji trajno žive u smrtnom grijehu, a da nikada ni ne pomisle da bi se probudili u svetoj ispovijedi. Spavajući zaspe i vječnim snom pakla. No govorim o običnim kršćanima koji se ipak od vremena do vremena bude, a to znači ispovijedaju. Ali ipak misle da ne mogu živjeti bez toga sna. Jedva su se ispovijedili, a već misle da moraju nanovo griješiti. I tamo gdje ih niti đavao ne vuče u grijeh, gdje bi dakle bez muke mogli ostati bez grijeha, oni upravo srljaju u grijeh kao što luđak u smrt.

Ne trebam ni spominjati kako za te spavače vrijede Isusove riječi opomene s najvećom ozbiljnošću: Bdijte! Budite budni! Nemojte spavati! Ta što je opasnije nego spavati tim snom smrti? Živjeti u tom snu znači visjeti na jednoj vlasi nad paklom. Ako se samo nit života prekine, čovjek se u smrtnom grijehu jednostavno nađe u paklu. Zato Isusova riječ tom grešniku: Probudi se kao da je krik čovjeku koji spava u kući zahvaćenoj požarom: Skoči iz sna! Posljednji je čas da spasiš živu glavu!

* * *

Ali Kristov poziv: Bdijte nije upravljen samo kršćanima koji su zaspali snom grijeha. Ima i drugi san za koji vrijedi ista Isusova opomena. A to su kršćani koji su zaspali snom pameti, kojima je zaspala pamet.

Prvi je znak da je čovjek zaspao ako izgubi svijest. Naša je kršćanska svijest naša vjera. Vjera je svjetlo kršćanskog uma. Dok to svjetlo svijetli u kršćanskoj pameti, čovjek je budan. A kad se to svjetlo ugasi, znak je da je kršćanin zaspao.

Neću opet ni govoriti o kršćanima kojima posvema ugasi svjetlo vjere, koji dakle posvema izgube vjeru. Njihov je umni san sličan zamračenju uma kod naravnog čovjeka. To je posvemašnja smrt uma.

Ali i kod kršćana kod kojih nije posvema zamračen svrhunaravni um, koji dakle nisu posve izgubili vjeru, može ipak toliko ugasiti svjetlo vjere da im u pameti nastane mrak. Njihova vjera zaspi. Nemaju svijesti svoje vjere. Ili što ćete reći za kršćanina koji ne zna odgovoriti niti na najtemeljnija pitanja vjere? Što ćete reći nego da obzirom vjeru spava? Nije svjestan što se tiče vjere.

A nema li takvih spavača među nama? Koliko uopće ima

među nama kršćana koji bi se zanimali za pitanje vjere? Koliko ima kršćana koji bi bili dobro poučeni o vjeri? Koliko ih ima kojima uopće nešto znači vjersko znanje? Njima je i previše znanje koje su stekli kad su išli na prvu pričest, ako i to nisu zaboravili! Nisu li to pravi spavači obzirom na vjeru?

A može li čovjek ići kroz prašume zatvorenih očiju i spavajući? Može li biti siguran da će pogoditi doći do pravoga cilja? A čovjek je u životu upravo u prašumi iz koje se mora provući do neba. Sve mu je svjetlo i vodič upravo u svjetlu očiju vjere. Ako zaspi i zatvori oči, već je izgubljen. Razumijete li onda kako su ozbiljne Isusove riječi za te spavače: Bdijte!?

* * *

Ali ima san kod kršćana koji je i opasniji od sna kršćanskog uma, a to je san kršćanskog srca. Koga sotona uljulja u taj san, već mu je zarobio dušu.

U čemu se sastoji taj san kršćanskog srca? Znate li kako siromašna majka nahrani dijete kad mu nema što dati za jelo? Pusti ga da zaspi. Dok spava, nije gladno, ne viče za jelom. Tu metodu upotrebljava sotona kad želi ljudsko srce odvratiti da ne viče za Bogom i da ne traži Boga. Uljulja ga u san. A taj se san sastoji u tome da čovjeku oduzme svaki tek za Bogom i za Božjim stvarima.

U snu zastane svaki viši život u čovjeku i ostane samo životinjski život, tako i u snu srca zastane svaki viši život čovjekove duše. Ostaje samo životinjski život. Čovjek traži i želi samo ono što je na razini životinjstva. Ne traži ništa više nego bi tražila životinja.

Takvih spavača ima na pretek među nama. Koliki kršćani ne znaju zašto bi išli u crkvu! Još manje zašto bi išli na pričest. Pa što ćeš dobiti u crkvi? — oni pitaju. Kad bi se u crkvi još točila rakija i pekli janjci na ražnju, možda bi znali zašto bi išli u crkvu, možda bi ih taj miris povukao u crkvu. Ali propovijed, sveta misa, sveti sakramenti i sve što miriši po Bogu, po drugome svijetu, za to oni nemaju nikakva mirisa. Niti okusa. Njihovo srce spava.

Mislim da na prvi pogled shvaćate kako je opasan taj san, san srca koje je izgubilo svaki tek za Bogom, svaki smisao za Božje stvari. Kad čovjek ima srce životinje, tad mu je i život život životinje. Čovjek koji ne mari za Boga, neće ni naći Boga. — Ne bacajte biserje pred svinje i ne dajte sveto psima — rekao je sam Isus. U snu se ne pričešćuje čovjeka. Kome nije stalo do Boga, ne može ni primiti Boga. Kako dakle ozbiljno zvuče Isusove riječi i tim spavačima: Bdijte! Svima kažem Bdijte!

* * *

Danas živimo u jesensko-zimskom doba svijeta. Cijeli svijet kao da nas vuče u san. Vuče nas u san smrti grijeha. Vuče nas

u san smrti nevjere ili prazne vjere. Vuče nas u san nemara i nehaja za Boga. Zato je Crkva došla s Kristovim riječima da nas sačuva od svakog tog opasnog sna. Ovaj život nije vrijeme sna. Ovaj je život vrijeme budnosti. Mi nismo poput seljaka svršili svoju godinu i pobrali plodove pa da legnemo i spavamo. Što više, mi stojimo upravo na početku svoje godine. Današnjim danom Crkva upravo započinje svoju godinu. A to je slika našega života. Mi nismo na koncu života, nego pred najvećim zadatkom života. Mi čekamo. Pred nama stoji najveći zadatak života, a to je da dočekamo svojega gospodara koji dolazi. O tom dolasku ovisi naša vječna sreća ili nesreća. Tu zato nema spavanja. Samo budni mogu ga pravo dočekati. Samo budni imaju šansu da uhvate svoju sreću i sretnu vječnost. — Bdijte dakle! Svima velim bdijte! Neka nam ove riječi našega Spasitelja zvuče, odzvanjaju i grme u ušima! Ne samo danas nego kroz čitavu godinu i čitav život! Amen.

Slavonski Brod, 1972.

2. *nedjelja Došašća B*

PROROK PUSTINJE

Pregled: Pustinja najbolje čovjeka pripravlja za Isusa:
odstranjuje zapreke,
vraća čovjeka njemu samome,
budi savjest,
budi svijest praznine.
To su duhovne vježbe kao priprava za Isusa.

Današnje nam evanđelje donosi pred oči proroka. Ali kao značajka tog proroka jest da je on prorok pustinje. Sveti Ivan Krstitelj prorok je pustinje. Jedva je izašao iz djetinjstva, i već se nalazi u pustinji. U pustinji je proživio svoje mlade dane dok ga Bog nije pozvao na njegovu veliku zadaću da pripravlja narod za dolazak Spasitelja. Pustinja je postala njegov dom i zavičaj. Pustinja je bila njegova odgojiteljica i škola. Pustinja je bila njegov život. Isus će kasnije prozvati Ivana prorokom Ilijom. I s te strane ga je mogao tako nazvati jer je i Ilija bio prorok pustinje, da je Ivan bio njegova vjerna slika. Kao što je prorok Ilija u glavnom svoj život provodio u pustinjama i gorama, tako je to činio i Ivan.

Trebamo li, međutim, pitati zašto je Bog odabrao baš proroka pustinje za pripravljača svojemu Sinu na zemlji? Zašto je baš prorok pustinje bio najpodesniji da pripravlja narod za Isusa? Pa baš zato jer je pustinja najbolje sredstvo da čovjeka pripravi za Kristov dolazak. Prorok pustinje znao je i mogao narod

pripravljati za Spasitelja.

* * *

Pustinja, prije svega, odstranjuje od čovjeka prvotne zapreke za pristup k Isusu i Bogu. Tko se ne sjeća Isusove poredbe o velikoj večeri, na koju su bili pozvani mnogi uzvanici. Ali kad je došlo vrijeme večere, svi su se počeli ispričavati: Kupio sam polje, kupio sam par volova, oženio sam se. Zemaljska dobra, zemaljski poslovi i zemaljski užici — bili su zapreka da se odazovu na večeru. To su zapreke da čovjek pristupi k Isusu Kristu. Zemaljska dobra i zemaljske vrednote postaju prečesto nadomjestak za Boga.

Pustinja odstranjuje sve te zapreke. U pustinji svega toga samo po sebi nestaje. Sveto evanđelje zato predstavlja Ivana Krstitelja kao čovjeka koji kao da više nije živio na ovome svijetu. Za njega kao da ne opstoje zemaljska dobra i zemaljski užici. Samo njegovo jelo i odijelo koje ga je još vezalo sa zemljom bilo je najbolji dokaz kako za njega svijet kao da nije opstojao. Kaže evanđelje: Bio je obučen u suhu devinu kožu, a hranio se skakavcima i divljim medom.

* * *

Pustinja dakle čovjeka trga od zemlje. Ali ona čini i više. Ona čovjeka vodi iz plićine i površine u dubine. Ona ga izvlači iz vanjštine u dubinu. Ovaj, naime, svijet sa svojim ljepotama i zamamama za čovjeka stoji izvan njega. Zato ga i vuče izvan njega. Dok se čovjek bavi svijetom, kao da ispliva na površinu. On zaboravlja samoga sebe i otuđi se samome sebi. Počne se baviti problemima svijeta, a svoje vlastite probleme stavi na stranu. Što je bitno, postane čovjeku nebitnim, a drugotno i nebitno postane prvotnim i glavnim.

Pustinja tu priskače u pomoć. Ona mu otme sve te sporednosti i nevažnosti. Ostavi čovjeka samoga. Ni na čemu drugome ne može zaustaviti svoju pozornost. Prisiljen je svratiti svoje oko na samoga sebe. Kao što bolest čovjeka prikuje uz krevet, tako ga pustinja prikuje uz njega samoga. Kao što zimska pustoš čovjeka tjera u kuću, tako ga i vanjska pustoš pustinje tjera u kuću njegova ja.

A baš to je prava priprava čovjeka za Isusa i za njegov dolazak .On je radi nas ljudi sišao s nebesa. Čovjek stoji u središtu pažnje Boga koji dolazi s neba. Ako dakle čovjek otiđe od samoga sebe, ne može se sastati s Bogom koji dolazi k njemu. Istom onda kad čovjek nađe samoga sebe, može se susresti s Bogom koji ga pohađa.

* * *

A pustinja ima još jednu važnu ulogu da pripravi čovjeka za Krista. Pustinja je kao stvorena da probudi u čovjeku svijest grijeha. Ništa naime nije kadro toliko uspavati ljudsku savjest

kao glazba buke i vreve svijeta. Bubnjevi briga i posala, svirka i pjesma zabava i naslada kao prava paklena uspavanka uljuljavaju u san čovjekovu savjest da joj grijeh i misao na grijeh ne dođe ni na pamet. Nasuprot tome, pustinja dok čovjeka uvlači u samoga sebe, brzo kuca i na vrata čovjekove savjesti. Veliki su sveci, osobito sveti Ignacije, pronašli put da otkriju svoje pravo lice. A taj su put duhovne vježbe. Prema zamisli svetoga Ignacija čovjek u duhovnim vježbama ulazi u pustinju da bude sam sa svojim Bogom. Ali kao prvo kod toga, čim baci pogled na samoga sebe, pronađe se grešnikom. Bez pogleda na grijeh, bez svijesti o grijehu sveti Ignacije ne može zamisliti pustinju duhovnih vježba. Ima priča o ružnoj ženi koja nije mogla u svojoj kući vidjeti zrcalo da joj ne pokaže rugobu njezina lica. I grešnik je sličan toj ženi jer se i on boji ugledati ružno lice svoje duše. Ali pustinja je pravo zrcalo koje grešnika sili da vidi tu rugobu.

Koliko je, međutim, to važno kao priprava za Kristov dolazak! Krist nije došao na svijet radi pravednika nego radi grešnika. Zdravima ne treba liječnik nego bolesnima. Pa tko ne vidi svojega grijeha, tko ne vidi svoju bolest u duši, ne osjeća niti potrebe za liječnikom. Pustinja otkrije čovjeku stanje njegove duše i njezine bolesti. Ali zato ga i natjera da potraži Spasitelja i liječnika tih bolesti u duši.

* * *

Ima još jedna svijest koju pustinja budi u čovjeku, a koja ga goni prema Isusu, njegovu Bogu. Pustinja budi svijest praznine.

Samo ime pustinja označuje pustoš i prazninu. Pustinja poznaje samo životarenje života. A ta vanjska pustoš i praznina sama po sebi odjekne i u ljudskoj duši, kad se nađe u pustinji. Čovjek odmah osjeti kako je u sebi samo praznina i pustoš. Dok je okružen bujnošću života, dok nebrojene stvari izvan njega kao da mu ispunjaju dušu jer mu ispune oko i uho, uopće osjetila, čovjek zaboravlja prazninu u samome sebi. Ali kad ta vanjska obmana nestane, pa se čovjek nađe sam sa sobom, otvore mu se oči i pred njima se zacrni u njemu beskrajan ponor praznine.

No ima li nešto u čovjeku što toliko viče za Bogom kao što upravo čovjekova nutarnja praznina? Čovjek osjeća da traži svoje ispunjenje. Osjeća kako prazna njegova duša viče za onim koji može ispuniti tu prazninu. A kako je ta praznina neizmjerna ,tako je neizmjeran onaj za kojim viče ta praznina. Prazna je duša čežnja za Božjom puninom.

Nigdje zato čovjek ne osjeti toliko kako on traži Boga i kako on treba Boga, kao što to osjeti kad se nađe sam u pustoši i praznini pustinje. A baš je zato pustinja izvanredna priprava da čovjek primi Boga. To je duhovno siromaštvo koje samo po sebi traži Božje bogatstvo.

* * *

Mislim da sada možemo donekle shvatiti zašto je Bog odabrao baš proroka pustinje da mu pripravi put kod njegova dolaska na svijet. Nitko nije bio podesniji niti prikladniji da ljude pripravlja na dolazak Božji nego sveti Ivan, prorok pustinje.

Crkva donosi tog proroka i pred nas, današnje kršćane. Pojavom i likom tog proroka pustinje želi i nas pripraviti za Božji dolazak ne samo na Božić nego još više na posljednji dolazak, na dolazak sudnjeg dana, a to je za nas dolazak u našoj smrti. Ako se čovjek želi pripraviti na taj dolazak potrebno je da i on malo pobjegne s prorokom pustinje u pustinju.

Kad je Bog želio sklopiti svoj savez s Izraelcima, nije ih ostavio u buci Egipta. Pozvao ih je u sinajsku pustinju. Kad je Bog želio osobno doći na svijet kao Spasitelj, nije želio da to bude u vrevi gostionice. Odabrao je samotnu štalu da se rodi u tišini i miru. Kad je Duh Sveti imao doći na svijet kao dovršitelj Kristova djela, nije došao na javnome trgu. Sišao je na apostole sabrane u tihoj molitvi daleko od ljudi i od njihove buke. To je Božji put k ljudima. On uvijek vodi preko pustinje.

Ako želimo da Bog dođe k nama i mi k Bogu, i mi uđimo malo u pustinju. Ostavimo stvorove! Otrgnimo se od njih! Stvorovi nam stoje na putu da Bog ne može k nama, a mi k Bogu. Stvorovi su kao prašuma. Kroz gustu prašumu čovjek se ne može provući. Ne može čak ni vidjeti sunce ni nebo nad njome. A kad čovjek dođe u pustinju, šire mu se vidici i prema zvijezdama.

Ali dok ostavljamo stvorove, uđimo u same sebe. Pustinja je mjesto gdje čovjek nalazi sebe. Dosta smo zaboravljali sebe dok smo se zagledavali u stvari izvan sebe. No što koristi čovjeku ako čitav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi?

Ali dok se zagledavamo u sebe, nemojmo zatvarati oči pred sobom. Spoznajmo sami sebe! U pustinji zavijaju zvijeri. Uočimo zvijeri u samima sebi. Spoznajmo i priznajmo svoje grijehe!

Ali iznad svega spoznajmo svoju bijedu i prazninu! Niti sve pustinje svijeta nisu toliko prazne i puste kao što je pusto i prazno ljudsko srce bez svojega Boga. To je prava tamna noć u kojoj može biti samo plač i škripanje zubi. Neka zato naše srce zaplače za svojim Bogom koji kuca na njegova vrata. To će otvoriti Bogu vrata u naše srce.

Tako je pustinja prave duhovne vježbe kojima Crkva želi pripraviti naša srca za Boga. Ako budemo znali obavljati te duhovne vježbe u svome životu, naša će smrt biti pravi Božić. Iz pu-

stinje ćemo lako ući u svoju Obećanu zemlju gdje teče med i mlijeko. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

3. nedjelja Došašća B

ĐAVOLSKO DIZANJE

Pregled: *Sotona je želio preko farizeja Ivana Krstitelja uzoholiti da ga upropasti.*
Oholost je prva sotonska napast jer čovjeka pođavljuje: čini, naime, da laž postane čovjekovim bićem.
To napose sotona čini danas.

Čuli ste današnje sveto evanđelje. Čuli ste o poslanstvu farizeja koji su iz Jeruzalema došli pitati Ivana Krstitelja: Jesi li ti Krist? Jesi li Mesija? Jesi li obećani Spasitelj židovskog naroda?

Izvana je to bilo poslanstvo farizeja. Farizeji su bili najvjerniji vršitelji Zakona i uopće židovske vjere. A ta je vjera smjerala prema dolasku Mesije kojega je Bog svojemu narodu obećao. Baš u to vrijeme židovski se narod sav pretvorio u očekivanje svog Mesije. Prema svim računima i predviđanjima Mesija je imao biti pred vratima. Nije čudo da je narod gledajući čudnovatu ličnost Ivana Krstitelja i njegovo djelovanje pomislio da bi on mogao biti taj obećani Mesija. Odatle i spomenuto poslanstvo s pitanjem: Da li si ti Mesija.

Pa ipak nije to bilo samo farizejsko poslanstvo. Iza toga se poslanstva skrivao netko drugi. I to nitko drugi nego sam Sotona. Sotona je stavio u usta farizeja pitanje Ivanu Krstitelju: Da li si ti Mesija. Sotona je pokušao sa svojom vječnom metodom upropašćivanja čovjeka i kod Ivana Krstitelja.

Možda ste čuli što voli načiniti pobješnjeli slon sa svojom žrtvom. On je rilom uhvati i silno zavitla pa je baci u visine. A onda je dočeka ošamućenu i baci pod noge da je stopalama smrvi. To je metoda slona, ali i sotone sa svojim žrtvama. I njegov je najveći užitak kad može svoju žrtvu zavitlati i baciti u zrak. To je njegov najsigurniji način da žrtvu baci pod svoje noge i smlavi.

Tu je metodu uništenja sotona upotrijebio već kod prvih ljudi u raju zemaljskom. Tamo je prišapnuo Evi: — Bit ćete kao bogovi svojim znanjem. Dovinut ćeš se do samoga Boga! Tako je zavrtio glavom prvoj ženi. I Eva je poletjela u visine koje joj je sotona dočarao. Ali iz tih umišljenih visina pala je ravno pod noge sotoni.

To je prokušana metoda upropašćivanja koju je sotona nebrojeno puta okušao i provodio u povijesti čovječanstva. Zavrtjeti glavom čovjeku da se uznese i digne iznad sebe, da se dakle uzoholi — to je najsigurnija metoda čovjekove propasti koju je sotona izmislio. S tom je metodom propasti mislio sotona da će se dočepati i duše Ivana Krstitelja. I njemu je mislio zavrtjeti glavom. Poslao je farizeje s laskavim pitanjem. Mislio je Ivana omamiti s pitanjem: Jesi li ti Krist. Sotona mu je pružio priliku da se uzoholi i proglasi Mesijom. Kao da su mu sami Židovi, a po njima sotona stavili na usta odgovor: Da, ja sam Mesija!

Da je Ivan zagrizao tu sotonsku udicu, s njime bi se bilo dogodilo što i s Evom u raju zemaljskom. Bio bi proigrao svoju milost i svoju svetost. Bio bi proigrao sve. On bi se bio uzdignuo da padne i propadne. Oholost bi ga bila učinila plijenom sotone.

* * *

Trebam li vam možda tumačiti zašto oholost ima silu propasti u sebi? Zašto je oholost najsigurniji put da sotona zavlada nad čovjekom? Ta oholost pođavljuje čovjeka! Oholost čovjeka kao da pretvara u đavla. Oholost u sebi skriva pravi pakleni otrov da đavolskom zarazom otruje ljudsku dušu do u samu njezinu jezgru.

Znadete li, naime, što je srž i bit đavolštine, što je što đavla čini đavolom? Srž je đavolštine laž. Sam je Isus to lijepo opisao: On ne stoji u istini jer nema istine u njemu. Kad govori laž, od svoga govori jer je lažac i otac laži. Zato ga i sveti Pavao naziva duhom prijevare ili duhom tame. Laž je zato najopasniji otrov koji je kadar i čovjeka učiniti sličnim đavlu i pomalo pretvoriti u đavla. Kad ga laž posvema preuzme i prožme čovjekovu dušu, gotov je sotona.

Ništa, međutim, toliko ne zarazuje lažju čovjekovu dušu kao što je zarazuje oholost. Oholost je zapravo bolest laži u čovjekovoj duši. Oholost se, naime, sastoji u tome da se čovjek želi dignuti nad vlastitu stvarnost. On nije zadovoljan s onim što jest. Ne želi sigurnim korakom hodati po zemlji stvarnosti. On se diže utvarama mašte. Oholost je utvaranje. Zato je to samo laž. Ohološću čovjek sam sebi laže. Oholica obmanjuje i vara samoga sebe. Što se više diže, to se više udaljuje od stvarnosti, to više napunjuje dušu nutarnjom laži.

A što je posljedica toga? Kad se čovjeku laž prilijepi mozga po prisilnim mislima koje preuzmu gospodstvo u mozgu, tad čovjek postane umobolan ili jednostavno rečeno luđak. A što se onda dogodi s čovjekom kome laž posvema preuzme samu dušu, kad se laž nastani u njezinoj jezgri, nego da poludi najstrašnijom ludosti, ludošću duše? To se najljepše vidi kod samog sotone. Bio je on anđeo, svijetli duh koji je po svojoj naravi

bio sposoban prodirati u najdublje tajne prirode. A što je oholost načinila od tog svijetlog duha? Tamu vječne noći. On je toliko slijep i zaslijepljen da nije kadar spoznati ni samu nesreću u koju se ohološću strovalio. U dubini svog pakla još si utvara da se popeo na nebo. Laž ga je oholosti pretvorila u najbjednijeg luđaka da ni sam Bog nije drugo mogao nego da ga kao luđaka okuje i strpa u njegov luđački kavez. Slično stanje ludosti nosi svaka prava i potpuna oholost i za čovjeka. Kad jedan Nitzsche govori: — Ja sam dao Nijemcima najdublje knjige koje posjeduju. Ili kad na drugom mjestu kaže: Kad bi bilo bogova, ja ne bih izdržao da ne budem sam jedan od njih, zar ne čujemo glasove iz prave ludnice?

Na taj način oholost čini čovjeka pravim i vjernim drugom sotone, luđakom pokraj vječnog luđaka, luđakom određenim za vječnu ludnicu. Makar su sve bolesti nekada pripisivali đavlu, njegovu utjecaju, ipak su na poseban način smatrali da su duševni bolesnici ili luđaci najviše opsjednuti od đavla. To nije vrijedilo za tjelesne luđake, ali za spomenute duševne luđake to vrijedi u potpunom smislu. Samo što oholica ne treba đavla da ga opsjedne. On sam sve više postaje đavao. Laž ga, kojom se sve više ispunjuje, sve više i pretvara u đavla. On nosi u sebi jezgru đavolštine po kojoj je i sotona postao đavao.

Treba li onda tumačiti zašto sotona upotrebljuje kao prvu metodu upropašćavanja upravo metodu oholog uzdizanja?

* * *

Ili možda da je tu metodu upotrebljavao samo u povijesti, a danas da ju je zaboravio? Mislite da i danas ne dolazi sotona da laskavim riječima zavrti glavu ljudima da se uzohole i upropaste? Ili kada je sotona više nametao čovjeku upravo kao neku fiksnu ideju krilaticu: Pa ti si bog!

Što sve sotona danas ne upotrijebi da čovjeku zavrti glavom! A iznad svega služi se tako zvanim tehničkim napretkom. Svaki novi tehnički uspjeh čovječanstva sotona iskoristi da napuni čovjeku uši: Pa ti si bog! Trebalo je samo čuti i čitati što je napisano i izrečeno prigodom prvog leta čovjeka u svemir! Tada se na primjer pisalo da je Bogu postalo pretijesno na nebu jer mu je čovjek oteo prostor. Na Spasovo je jedna Francuskinja govorila u sličnom smislu (kako se danas slavi uzašašće ne nekog maštom stvorenog čovjeka, nego mladog lijepog mladića od 27 godina koji se uspeo više od nebesa. Bijedni je čovjek uz cijenu bačenih milijardi novaca skočio poput buhe par tisuća kilometara u svemir i đavao mu već utuvio u glavu: Ti si pravi bog!

Ima, međutim, ludost do koje dovodi sotona još više ljudi. Kolikima stavlja u glavu misao: Ti si svoj Mesija! Ti si svoj usrećitelj! Ne trebaš ti Boga, ti sam možeš stvoriti svoje nebo,

svoju sreću!

I tu sotona ima mnogo uspjeha. Kad bi danas netko poslao poslanstvo k pojedinim ljudima da ih upita: da li si ti Krist, jesi li ti usrećitelj čovječanstva, koliko bi ih se našlo koji bi ponosno uzvratili: — Da ja sam Krist, ja nosim ključeve sreće za čovječanstvo. Ja imam recept za raj na zemlji.

Ah pustimo i te nesretnike! Svijet je dostatno velika ludnica da ima mjesta i za njih. Ali i među kršćanima, nažalost, sotona nađe svoje žrtve kojima također pomuti pamet i zavrti glavom da im digne rep nad samoga Boga. Nijeste li već čuli gdje luđaci govore: Meni ne treba svećenik, ni crkva, ni ispovijed ni pričest. Ja ću sam sebe dovesti na nebo. Oni otvoreno odgovaraju: Ja sam Mesija. Ja sam svoj spasitelj. Ja drugog spasitelja ne trebam.

Hoćemo li i mi biti među tim bijednicima? Hoćemo li dati da i nama sotona navuče svoju luđačku košulju? O ne, ne idemo u paklenu ludnicu! Ne dajmo da nam sotona uzme pamet! S Ivanom Krstiteljem radije uskliknimo: Ja nisam Krist. Ja nisam ni Bog ni Spasitelj. Ja trebam Boga i Spasitelja. Ja trebam svoga Boga i svoga Spasitelja Isusa Krista. Ja ne želim biti oholi đavao nego ponizni sluga svojega Boga i Isusa Krista koji nisam dostojan niti da mu odriješim remena na obući njegovoj. Amen.

Varaždin, 1961.

4. nedjelja Došašća B

ISUS PO MARIJI

Pregled: *Evanđelje Isusova dolaska po Mariji.*
Ne samo u Betlehemu nego i danas:
jer Isus dolazi po svojemu tijelu i krvi
koji su od Marije,
jer dolazi po milosti,
a milost je po Mariji,
jer dolazi po ljubavi,
a Marija je majka lijepe ljubavi.

Stojimo gotovo na koncu Došašća ili Adventa. Došašće je vrijeme očekivanja Isusova dolaska. Isus dolazi! To je lozinka Došašća. Isus dolazi u uspomeni na Božić. Sve očekivanje tisućljeća koja su očekivala dolazak Spasitelja na svijet skupljeno je u četiri nedjelje prije Božića. Kroz to vrijeme provaljuju iz srca Crkve isti uzdasi i vapaji kao u davna vremena: Rosite nebesa odozgo i oblaci neka dažde Pravednika! Crkva žudi za dolaskom Isusa Krista.

No dok Crkva stoji svojim mislima i svojim osjećajima

pred Kristovim dolaskom, odmah i podsjeća svoju djecu po kome dolazi Spasitelj. Isus dolazi po Mariji! To je kliktaj Crkve kroz vrijeme Došašća, a napose u posljednje dane Došašća. Već sam veliki blagdan koji pada u Došašće, blagdan Bezgrešnog začeća, stavio je tu misao u pamet kršćanskih vjernika. Taj nas je blagdan sjetio kako je Bog već nakon prvog grijeha navijestio Ženu koja će donijeti Spasitelja svijetu. A taj nam je blagdan i pokazao kako je kod Marijina začeća došao Spasitelj svijeta. Zora u Marijinoj duši predskazala je da izlazi spasiteljsko Sunce. Ali Crkva želi to još jasnije istaći današnjom nedjeljom i njezinom svetom misom. Današnja nedjelja poput prsta pokazuje zorno i očevidno: Isus dolazi po Mariji. Makar se sada kroz tri godine mijenjaju evanđelja, ipak ovu posljednju nedjelju pred Božić Crkva svake godine čita evanđelje o Blaženoj Djevici Mariji. Tako smo danas čuli evanđelje o Marijinu navještenju. Baš je u ovom evanđelju posebno jasno istaknuto kako Isus dolazi po Mariji. Bog je učinio Kristov dolazak ovisnim o pristanku Blažene Djevice Marije. Marija mu je imala otvoriti vrata da može doći na svijet. A taj je pristanak imao biti plod čitave Marijine ličnosti. Marijina poniznost, Marijina čistoća i djevičanstvo, Marijina žudnja i molitva za Spasiteljem, Marijina ljubav — sve je to sudjelovalo kod dolaska Sina Božjega na svijet. Sve ga je privuklo k ljudima. Konačno, i sam fizički dolazak Isusa Krista Bog je želio da bude po Mariji. Samo preko Marijina tijela htio je da njegov Sin uzme tijelo. Marija je ne samo svojim duhom nego i samim tijelom učinila da Riječ postane tijelom, da Sin Božji postane čovjekom ili jednostavno, da Krist dođe k nama.

O tome nam dakle Crkva govori o današnjem svetom evanđelju. Govori nam o tome kako je Isus Krist došao k nama po Mariji.

* * *

Ali dok nam Crkva govori o tome kako je Krist došao k nama po Mariji svojim utjelovljenjem i rođenjem, želi nam reći nešto više od toga. Želi nas upozoriti da Isus uvijek k nama dolazi po Mariji. Onaj koji je u Betlehemu došao k nama po Mariji, dolazi i danas k nama samo po Mariji.

Ta vi znate kako Isus danas dolazi k nama! Svako kršćansko dijete znade da Isus dolazi k nama, prije svega, po svojem tijelu i krvi koje se skriva pod prilikama kruha i vina. Presveta je euharistija sakramenat Kristove prisutnosti. Kod svake svete mise, a napose kod svete pričesti Isus dolazi k nama. Svaka sveta misa i pričest obnavljanje je božićne tajne.

Crkva upravo u današnje doba s posebnim naglaskom propovijeda tu tajnu Kristova dolaska i prisutnosti kod nas. Danas, se naime, i oni koji bi se htjeli još zvati katolicima usuđuju nijekati zbiljsku i stvarnu Isusovu prisutnost Isusova tijela u presvetom sakramentu. Zato Crkva i odlučnije naglašuje tu prisutnost po kojoj Isus dolazi k nama. Kao što je Marija u Betlehemu k sebi privijala maloga Isusa i branila ga od krvnika Heroda, tako i Crkva danas privija s posebnim žarom Isusa u presvetom oltarskom sakramentu i brani ga od modernih Heroda.

No zar ne znamo koliku ulogu ima Marija baš u tom Isusovu dolasku u presvetom sakramentu? Može li tko i pomisliti zanijekati da je tijelo i krv Isusova po kojima Isus dolazi u tom sakramentu k nama tijelo i krv koje je Isus primio od svoje majke Marije?

Ali nije tu glavni razlog zašto Isus u presvetoj euharistiji dolazi k nama po Mariji. Glavni je razlog u tajni jedinstva Marije i Crkve. Marija je već u prvi čas postanka Crkve ne samo predstavljala Crkvu nego ju je svu u sebi nosila. Kao što prva stanica živoga bića, početna stanica ili embrij, nosi već cijelo tijelo u sebi, tako je i Marija kao začetna stanica Crkve u sebi sadržavala cijelu Crkvu. Crkva je kao otajstveno Kristovo tijelo samo proširenje blažene Djevice Marije. Tako je Marija i Crkva u sebi nešto jedno, jedno otajstveno tijelo Isusa Krista, jedna nova Eva, jedna zaručnica novoga Adama.

A znate li po kome Isus dolazi na naše oltare? Tko je uzročnik tijela Kristova pod prilikama kruha i vina? Na prvi je pogled to svećenik koji pretvara kruh u tijelo Isusovo i vino u krv Isusovu. Na prvi pogled dolazi Krist k nama po svećeniku. Ali ako dublje zagledamo, onda nam postaje jasno da je svećenik samo službenik Crkve. On predstavlja cijelu Crkvu kod oltara. Zato u njemu cijela Crkva prinosi Bogu žrtvu. A žrtva se prinosi upravo pretvorbom kruha u tijelo Isusovo i vina u krv Isusovu. Svećenik u ime Isusa Krista, glave Crkve, predstavlja Crkvu koja zajedno s Kristom prinosi svoju žrtvu Bogu i time pretvara kruh u tijelo Isusovo da Isus dođe na naše oltare.

Tako Krist dolazi k nama u presvetoj euharistiji po Crkvi koju predstavlja svećenik. No kako je Crkva istovjetna u svojoj tajni s Marijom kao izvanjsko lice blažene Djevice Marije, u posljednjoj točki Krist dolazi k nama po Crkvi koja je Marija.

To postaje još jasnije kad se znade da je i svrha Kristova dolaska u njegovu tijelu pod prilikama kruha i vina u tome da se po njemu stvara i proširuje Kristovo otajstveno tijelo. Isusovo naravno tijelo dolazi da se stvara otajstveno tijelo. Ono je hrana po kojem živi i raste Crkva. Zato bismo mogli spravom reći da Krist dolazi u euharistiji radi Marije. Marija je i uzročnikom i svrhom euharistije. Tako uistinu Krist dolazi po Mariji k nama u euharistiji.

* * *

No Kristov dolazak u euharistiji mogli bismo nazvati kao ne-

kim izvanjskim dolaskom. Tim sakramentalnim dolaskom može doći i k onima koji ga nisu vrijedni. No on dolazi tim izvanjskim dolaskom da ostvari nutarnji bitni dolazak. To je dolazak koji on sam slika kao odnos trsa prema lozi, da na nutarnji način postanemo jedno s njime.

On dolazi kao hrana. A hrana znači život. I baš to je smisao Kristova dolaska. On dolazi kao božanski život da tim životom prelije kršćansku dušu i sjedini je sobom. To je milosni Kristov dolazak. To je Kristov dolazak po milosti.

No baš tu se vidi kako Krist dolazi k nama po Mariji. Svaka, naime, milost dolazi samo po Mariji. Kršćanski su učitelji počeli Mariju uspoređivati s vratom koji veže tijelo s glavom. Marija bi bila kao vrat između Krista i Crkve, a to znači i pojedinačne duše. Tako bi preko Marije prelazila sva životna sila Kristova u svaku dušu. No Marija je nešto više. Rekli smo, naime, da je Marija kao začetna stanica Crkve iz koje se razvilo čitavo Kristovo otajstveno tijelo ili Crkva. No u začetnoj je stanici već sadržano kao u klici cijelo tijelo. A to još više vrijedi za Mariju kao začetnu stanicu Crkve. Pod križem je Marija bila začetna stanica Crkve. Sva milost koja je istekla iz Isusova srca, a koja stvara Crkvu, tada se izlila u dušu Marijinu. Marija je tada primila svu puninu milosti ne samo za sebe nego i za Crkvu, koju je predstavljala. Tako je postala majkom Crkve. Iz Marijine punine Crkva prima puninu Kristove milosti. Tako po Mariji dolazi svaka milost u naše duše. A po milosti i Isus dolazi po Mariji.

* * *

No milosni se Isusov dolazak zbiva u dubini naše duše. On je zato na neki način izvan naše svjesne sfere. Ali se on ipak donekle očituje i u našoj svijesti. Očituje se po ljubavi. Lijepo je Isus rekao: Tko mene ljubi i drži moju riječ, ljubit će ga moj Otac i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Bog je ljubav. Tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu — piše također sveti Ivan. Isus po ljubavi dolazi k nama. Dok je dakle milost u dubinama duše, ljubav može izići i na javu i pokazati se izvana.

A zar Marija nema i kod toga odlučnu ulogu? Svaka ljubav dolazi od Duha Svetoga kojim se razlijeva ljubav u našim srcima, prema riječima svetoga Pavla. A Marija doziva Duha Svetoga na pojedinačnu dušu kao što je dozvala i na apostole na Duhove.

Marija i samom svojom pojavom vuče ljudska srca prema ljubavi. Marija kao majka, a to znači kao ljubav, otkriva čovjeku pravo božanstvo. U Marijinom materinskom srcu gledamo zapravo srce samoga Boga. U Marijinom liku odsijeva lice samoga Boga: lice vječne Dobrote i vječne Ljubavi. A to je prvo što

privlači ljudska srca da ljube Boga. Kad nam je Bog dao samu zemaljsku majku, pokazao nam se kao dobrota i nježnost. Koliko više kad nam je dao najbolju majku od svih majki za našu nebesku majku!

A gdje nam je dao Mariju za majku? Dao nam ju je sa svoga Križa. Kad dakle spomenemo Mariju kao majku, to nas prenosi na podnožje njegova križa. Marijino je materinstvo samo dio tajne križa. A baš je križ otkrivenje najveće Božje ljubavi. S križa Bog privlači srca k sebi. Marija nas kao majka uranja u tajnu križa, a time i u tajnu ljubavi. Ona nas doista vodi prema ljubavi. Zato Isus dolazi k nama u svakom pogledu po Mariji.

* * *

Hoćemo li dakle pravi Božić? Hoćemo li da Isus doista dođe k nama? Hoćemo li biti sigurni da će Isus doći k nama i u času smrti da nam pripravi najljepši Božić? Ako to hoćemo, znamo na čija ćemo vrata pokucati. Samo po Mariji Isus dolazi k nama. Marija će se pobrinuti da Isus dođe k nama. Marija će nam donijeti Božić. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

Nedjelja Svete Obitelji

NABOŽNOST

Pregled: *Krunski dragulj obitelji: nabožnost.*
Najdublji izražaj čovještva,
Prvotni izražaj kršćanstva kao djetinjstva Božjega,
Predživljavanje nebeskog života.
Najveća čast za čovjeka, a napose za muškarca.
Poseban ures starosti.

Danas je blagdan Svete Obitelji. A sveta je Obitelj toplo gnijezdo kojega je nebeski Otac pripravio svojemu Sinu kad je došao na našu zemlju. U tom je gnijezdu imao provesti Sin Božji ne samo godine svojega djetinjstva, nego i svoje mladosti, većinu dana svoga života na zemlji. Uz svoju majku Mariju i svoga hranitelja Josipa, muža svoje majke, Isus je imao provesti slatke dane života na zemlji.

Crkva nam danas u svetom evanđelju kratkim riječima predstavlja tu svetu Obitelj. Predstavlja je u njezinu polasku u Božji hram da izvrši djela pobožnosti. Marija je imala izvršiti propis Božjega zakona o svom čišćenju i prikazanju svojega djetešca Bogu. Bili su to propisi starozavjetne pobožnosti. Josip i Marija zajedno sa svojim Djetešcem izvršili su sve te propise do u tančinu kako ističe evanđelje. U nabožnosti ili pobožnosti toj

svetoj Obitelji nije bilo ravne među ljudskim obiteljima. Nabožnost i pobožnost bio je poseban ures te obitelji. Bila je krunski dragulj svete Obitelji. To želi istaknuti današnje sveto evanđelje.

Pokazujući na taj krunski dragulj svete Obitelji Crkva želi svim kršćanskim obiteljima dati poticaj da taj dragulj presade i u svoje kuće. Ništa neće toliko resiti i naše obitelji kao što će ih resiti nabožnost ili pobožnost njezinih članova.

* * *

Ne trebam vam mnogo tumačiti što je to nabožnost ili pobožnost. To je velika volja i sklonost za sve što služi na Božje štovanje. Pobožne su duše koje lete na molitvu, na misu i na sve bogoštovne čine kao što pčela leti na med. One se upravo ne mogu otrgnuti od svega što štuje Boga. Sjetite se samo maloga Isusa, dvanaestogodišnjeg dječaka koji se jednostavno ne može odijeliti od kuće svojega Oca!

Ta pobožnost ili nabožnost izlazi već iz same čovječje naravi. Kad se probudi u čovjeku ono najdublje u njemu, tad se probudi i nabožnost. Sigurno ste već vidjeli ševu na polju za vrijeme proljetnih ili ljetnih sunčanih dana. Kao da ima dva života. S jedne strane ona leti i traži hranu za sebe i za svoje mlade. No s druge strane mogli ste je vidjeti kako se digne visoko nad zemlju i kao da lebdi u zraku, pa pjeva kao da će se sva pretvoriti u pjesmu. Nešto je slično Bog načinio s čovjekom. Stavio ga je na zemlju i tijelom ga svezao uz zemlju. Tijelo ga sili da vječno leti za kruhom. Tijelo kao da ga prikiva uz zemlju.

Pa ipak čovjek osjeti u sebi neodoljivu želju da se poput ševe uzdigne i vine nad zemlju. On se osjeća pozvanim da lebdeći nad zemljom zapjeva i pjeva i kao da se pretvori u jednu pjesmu. U svojoj dubini čovjek osjeća poziv da slavi svoga Stvoritelja i Boga.

Tako je nabožnost najdublji poriv i zahtjev ljudske duše i naravi. Čovjek koji ne osjeti taj poriv, nije još došao do svoje prave čovječje naravi. Njegova je najdublja narav pokopana pod gomilom blata. On je još samo polučovjek kao što je recimo dijete u kojem čovjek još nije došao do svojeg izražaja i svijesti. Baš zato je i Isus, kao najsavršeniji čovjek među ljudima i po svojem čovještvu u najranijoj mladosti osjetio kako je nabožnost probila poput bujice čim se prvi put susreo s mjestom nabožnosti svojega naroda, u jeruzalemskom hramu.

* * *

Ali je nabožnost još više ispoljavanje čovjekove svrhunaravi. I sama pobožnost Isusa u hramu bila je u prvom redu izraz njegova Božjeg sinovstva prema svom nebeskom Ocu. A to vrijedi i za nas kršćane. I naša je pobožnost u prvom redu naš prvotni osjećaj kojim se razlijeva naše Božje sinovstvo dok osjećamo da

smo Božja djeca.

Kod starih Rimljana, pa zato i u latinskom jeziku, pobožnost je značila osjećaj djeteta prema svojim roditeljima. To je tako zvani pietet. Za nas kršćane to je nešto po sebi razumljivo. Među zapovjedima Božjim prva je koja se tiče ljudi: Poštuj oca i mater. No ako to vrijedi za zemaljskog oca, koliko to onda vrijedi za nebeskoga? A kad smo postali kršćanima na svetom krstu, tad smo postali Božjom djecom, a Bog je postao našim ocem. Tu nam je milost udijelio da se djecom Božjom zovemo i jesmo i da Duh Sveti u nama može klicati: Aba! Oče! Iz biti našega kršćanstva zato izlazi i zapovijed: Poštuj svoga nebeskog Oca.

No što je prvi čin poštovanja prema ocu nego čin ljubavi: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom mišlju svojom, svim silama svojim! A ta kršćanska ljubav, ljubav djeteta Božjeg ljubav je onim istim silama kojima smo i postali djecom Božjom: sila je to Duha Svetoga u kojemu kličemo: Oče. Baš zato nam je Isus dao svoje Srce iz kojega teku izvori voda što struje u vječni život, Srce koje je puno Duha Svetoga. Dao nam je svoje tijelo i krv da bude u nama tajna ljubavi prema nebeskom Ocu. Sveta misa i sveta pričest omogućuju kršćanskom srcu da ljubi svojega Boga.

No što su sveta misa i pričest nego prvi i glavni čini kršćanske pobožnosti? I tako kršćanska pobožnost i kršćanska ljubav, ljubav prema nebeskom Ocu postaju jedna te ista stvarnost. Kršćanin štuje Boga ljubeći Boga. Ljubi Boga štujući ga. A kršćanska pobožnost postaje zato sama bit kršćanstva. Pobožnošću čovjek postaje čovjekom, ali i kršćanin kršćaninom.

* * *

No pobožnost je još nešto više. Ona je predživljavanje, da tako kažem, u slici samog nebeskog života. Pobožnošću se čovjek unaprijed prenosi na nebo da zajedno s nebeskim dvorom proživi život koji će biti vječno klicanje: Svet, svet svet presvetom Trojstvu.

Kad se sveta Elizabeta nalazila na smrtnom krevetu i već je pomalo izlazila iz svijesti, jednoga dana čuje njezina dvorkinja kako pjeva. Pjevala je tako divno kao da pjeva već među nebeskim anđelima. Pa kad je došla k sebi, upitala ju je dvorkinja što je to pjevala i kako je mogla tako divno pjevati. Elizabeta joj odgovori: Na moj je prozor došla jedna prekrasna ptičica. I ona je počela tako divno pjevati da nisam mogla a da ne zapjevam s njome.

Kao neka nebeska ptica sveta je Elizabeta već je na zemlji počela pjevati nebeske napjeve. A to čini svaka duša kad dade oduška svojoj pobožnosti. Ona se prenosi na nebo. Ona prestaje biti zemaljsko biće i pretvara se u nebesko.

* * *

Možemo onda shvatiti zašto je nabožnost ili pobožnost bila krunski dragulj svete Obitelji. Sveta je Obitelj bila kao nebo na zemlji, koliko je onda dolikovalo da se to nebo pokaže i u njihovim srcima, da njihova srca pjevaju zajedno s anđelima Božju čast kao da su na nebesima!

Ali bi zato i dolikovalo da se taj dragulj svete Obitelji prenese i u naše kršćanske obitelji. I one moraju postati nebo na zemlji. Ta one su posvećene Duhom Svetim za domaću crkvu, za mali nebeski Jeruzalem koji silazi s neba kao zaručnica nakićena svojemu mužu. Ljubav Duha Svetoga mora pjevati u toj crkvi, u kršćanskim obiteljima.

* * *

No kako je onda žalosno kad gledamo kako nabožnost nestaje ne samo iz svijeta nego čak i iz kršćanskih obitelji? Već dolazimo dotle da mnogi smatraju kao sramotu ako im netko kaže da su oni pobožni. Tako recimo nekima postaje sramota da bi zajednički u kući, u obitelji molili.

Zar je to doista sramota? Zar je sramota biti čovjek? A po pobožnosti, rekli smo, čovjek postaje čovjekom. Zar je sramota biti Božje dijete? A pobožnost je prvi znak Božjega djeteta? Zar je sramota uzdići se do samoga neba? A po pobožnosti postajemo drugovi anđela u nebeskoj pjesmi.
Najsmiješnije je kad muškarci smatraju da je za njih sramota ako su pobožni. Tko je više pozvan da bude čovjek nego muškarac koji je po naravi najpotpuniji čovjek. U muškarcu zapravo po naravi čovještvo dolazi do vrhunca. A rekli smo da je pobožnost izvanjski znak da je ono što je najdublje u čovjeku, što je vrhunac čovještva došlo do svoga izražaja. Gdje nema pobožnosti, znak je da se u čovjeku nije razvio čovjek, da je čovjek ostao polučovjek. Baš zato su u stara vremena muškarci bili prvi u nabožnosti. U židovskom zakonu, a slično je ostalo još danas kod muslimana, žene i nisu bile obvezane da posjećuju hram. Muškarci su bili predstavnici nabožnosti. To je bio znak da su bili pravi ljudi, potpuni ljudi, a ne poluljudi ili izrodi.

* * *

No ako je za ikoga u obiteljima pobožnost čast i ponos, to je sigurno za starce i starice. Ako, naime, itko treba pokazati da se razvio do punine čovještva, to moraju pokazati starci i starice. Ako im je već tijelo uvenulo, neka im se rascvate barem duša. Ako već pomalo gube svijet pod nogama, barem da si osiguraju mjesto među anđelima. Oni već stoje pred vratima vječnosti, pa moraju i naučiti pjesmu neba koju će vječno pjevati u visinama.

Tužni su starci i starice koji ne znaju drukčije provoditi dane nego kao vječna zanovijetala i napast svojih ukućana ili kao vječna ogovorala koja se bave jedino tuđim grijesima da ih slušaju i raznose. Sretni su nasuprot, i blaženi starci i starice koji dane svoje starosti provode manje s ljudima, a više s Bogom. Ljudima su i onako već pomalo teški, ali Bogu nisu teški. Nabožnost tako usrećuje i njih i njihovu okolinu. Krunica i crkva — to je najljepši ures starosti. Po pobožnosti starci i starice postaju najljepši dio naših kršćanskih obitelji. Amen.

Varaždin, 1963.

2. *n e d j e l j a   p o   B o ž i ć u*

USPOMENE BOŽIĆA

P r e g l e d : *Najbolja uspomena na Božić je misao na Dječešce.*
To je misao na poniznost,
na veselje,
na Božje djetinjstvo.

Ako ste kada stajali na morskoj obali i promatrali valove koji su dolazili iz pučine, opazili ste kako val udari u obalu i od obale se odbije. Ali se taj val ponovno vrati i opet udari u obalu. Kao da mu se ne da otići od nje. A tako se i čovjek teško rastavlja od svog prijatelja, kome je došao u goste. I kad je već zakoraknuo iz kuće, još ga srce u nju vuče. Još ima reći koju riječ oproštaja i rastanka.

Nešto slično vrijedi i kod svetkovanja velikih blagdana za našu majku Crkvu i zato za sve prave kršćanske duše. I one kao da se ne mogu rastati sa svojim milim svetkovinama. Kao valovi koji se odbijaju, ali se natrag vraćaju i ti blagdani kao da odlaze, ali se opet vraćaju, kao da se kršćanske duše ne mogu od njih odijeliti.

To vidimo i kod našeg dragog blagdana Božića. Božić je prošao. Ali kao da i nije prošao. Tko sluša današnje bogoslužje, kao da osjeća val božićnog slavlja kako se natrag vratio. Cijelo je današnje bogoslužje kao Božić u drugom izdanju. Čak i vrhunsko božićno evanđelje kao da dominira u tom bogoslužju. Kršćansko se srce jednostavno ne može otrgnuti od slavlja Božića.

* * *

No dok danas ovako slavimo drugi Božić, samo nam po sebi dolazi misao da ostavimo barem neku uspomenu od tog božićnog slavlja i od božićne tajne. Neka nas Božić ne prati samo par dana ili par tjedana! Neka nas prati kroz čitav naš život! Kršćanin je uopće onda pravi kršćanin ako upije u sebe čitavu Kristovu tajnu, ako se u njemu Krist rađa, ako u njemu provodi svoje djetinjstvo, svoj radni život, svoj javni život, zajedno sa svojom mukom i smrću do svoga uskrsnuća i slave uzašašća. Pravi je kršćanin koji sve to proživljuje kroz čitav svoj život.

Tada je vjerna reprodukcija Isusa Krista.

A što bismo uzeli kao uspomenu na Božić? Pa što drugo nego djetešce? Ništa nam ne može toliko dočarati božićnu tajnu kao djetešce. Djetešce je srce jaslica koje se postavljaju kao znak Božića. Bez djetešca Božića i ne bi bilo

Samo evanđelje današnje nedjelje, koja kao da i nije nedjelja zemaljskog Božića s anđelima i pastirima, a niti sa štalicom i jaslama, nego nedjelja nekog uzvišenog Božića silaska Božje Mudrosti na svijet, ipak ne može, a da barem ne natukne tu tajnu djetešca. Kao vrhunac, naime, tog evanđelja velike su riječi: Riječ je tijelom postala, Bog je čovjekom postao. A svako kršćansko srce znade da taj čovjek nije bio odmah veliki čovjek, nego kao i svaki drugi čovjek kad postane čovjekom, a to znači dijete. Bog je postao dijete. To bi mogle značiti riječi: Riječ je tijelom postala. Misao dakle na djetešce nedjeljiva je od tajne Božića.

* * *

No što znači misao na djetešce, na Boga kao djetešce nego, prije svega, misao na Božje poniženje? Veliki Bog postao je maleno dijete. Ponizio je sam sebe uzevši lik sluge — piše sveti Pavao. A i sama izreka evanđelja koju redovno prevodimo: Riječ je tijelom postala ima u izvorniku smisao koji odaje najdublje Božje poniženje. Sveti Ivan ovdje ne upotrebljava redovnu riječ tijelo koje u židovskom jeziku može značiti cijeloga čovjeka, pa bi bilo značenje Bog je čovjekom postao. Sveti Ivan ovdje upotrebljava riječ sarks, meso koja prema židovskom načinu govora označuje slabu, bijednu ljudsku narav. Evanđelje dakle govori da je Bog postao najbjednije ljudsko stvorenje. Postao je čovjekom sa svim bijedama ljudskim. To dakle označuje betlehemsko djetešce. Označuje najdublji pad Boga u čovječju bijedu. Zato i to dijete leži u štali u jaslama, kao da nije čovjek nego životinjsko biće.

No što onda znači za nas djetešce kao uspomena Božića? To djetešce kao simbol ili znak Božjeg poniženja znači velik poziv nama da i mi budemo maleni, da postanemo poput djece koja su mala, a to znači ponizna. Ima li veće nakaze od kršćanina nego htjeti biti velik pred malenim Bogom? To bi značilo htjeti biti većim od Boga. Kao što znak Božića ostaje djetešce, tako i znak kršćanstva ostaje poniznost.

* * *

No misao na djetešce ima za nas još jedno bitno značenje obzirom na naše kršćanstvo. Misao na djetešce znači i veselje.

Svako je dijete samo po sebi nosilac veselja, barem u zdravoj ljudskoj sredini. Samo izrođenom, pokvarenom čovjeku dijete ne znači veselje. A betlehemsko djetešce nije simbol samo naravnog veselja. Ono je pastirima navješteno upravo kao veselje, i to veselje od samoga Boga. — Javljam vam veselu vijest o velikoj radosti koja će biti svem narodu! Tako je anđeo navijestio to djetešce. I kao Spasitelj i kao Krist, nebeski kralj, i kao Gospodin, a to znači Bog to je djetešce nositelj veselja, izvor veselja i samo veselje u sebi. Kao Spasitelj to dijete navješta veselje čiste savjesti. Kao Krist navješta veselje dobara nebeskog kraljevstva. Kao Bog navješta blaženstvo samoga neba. Sama dakle misao na to djetešce znači veselje i izvor veselja.

Kršćanstvo s djetešcem kršćanstvo je dakle veselja. Ono je raspjevano poput Božića. Trajni je Božić tamo gdje je prisutno djetešce koje je stvorilo Božić.

Tako je djetešce doista pravi znak kršćanstva koje je kraljevstvo nebesko na zemlji. Ono je pravi znak neba utisnut kao žig pravoga zlata Božjega na zemlji. Kršćanin koji nosi misao na djetešce neće dopustiti da ga sotona zarazi svojom babilonskom bolesti i paklenim žigom žalosti. Suzice betlehemskog djetešca bit će najbolji lijek protiv tom paklenskom otrovu. Kao pastiri koji su našli djetešce kršćanin će s Isusom djetešcem klicat od radosti pa makar išao trnjem života.

* * *

No djetešce kao uspomena Božića bit će još jedna pouka o pravom kršćanstvu. To djetešce uči da je pravi smisao kršćanstva da se Isusovo djetinjstvo prenese u čovječji život. Božje je djetinjstvo prvotni smisao kršćanstva. Krist je postao djetešcem da nas učini Božjom djecom.

Biti kršćanin znači primiti Isusa Krista. A današnje evanđelje govori: Koji ga primiše, dade im vlast da postanu sinovima Božjim. Kršćanin postaje kršćaninom na svetom krstu. A sveti je krst rađanje čovjeka na život Božjega djeteta. Božji život po Duhu Svetom prostruji dušom krštenika kao što prostruje Božje misli njegovom pameti po vjeri. Krštenik više ne živi u sebi nego u Isusu Kristu, Sinu Božjemu koji ga je ucijepio u sebe i učinio svojim tijelom. Tako je krštenik postao Božjim djetetom.

Betlehemsko je djetešce vječni spomen na tu milost Božjeg djetinstva koju nam je donijelo s neba. A ono je ujedno i opomena kršćaninu da čuva tu milost. Čuvaj Božje djetinjstvo! Živi i djeluj kao dijete Božje! To je vječni klik iz ustiju tog djetešca.

* * *

A što znači živjeti i djelovati u vidu Božjeg djetinstva, samo nam je po sebi jasno. To znači, prije svega, priznavati Boga kao svoga Oca. Ništa nije gadnije od djeteta nego da se odriče svojega oca. Ništa gadnije od Božjega djeteta nego u svom nebeskom Ocu ne gledati oca nego neprijatelja. To znači biti ne djetetom nego izrodom Božjim.

No djetinstvo je Božje u prvom redu djetinjstvo u ljubavi i

po ljubavi. Po Duhu Svetom, božanskoj ljubavi, postajemo djecom Božjom. Tako nijedno djetinstvo ne izvire toliko iz ljubavi kao Božje djetinstvo. Ali se zato nijedno djetinstvo toliko ne pokazuje u ljubavi kao što se pokazuje Božje djetinstvo. Premalo je zato samo priznati Boga svojim ocem. Pravo je djetinstvo Božje u tome da ljubimo Boga kao svoga oca.

A ta ljubav djeteta Božjeg mora biti kao i ljubav Božjeg Jedinorođenca koji dok dolazi na svijet s prvim dahom svoga tijela dahne i Duhom Svetim: Evo dolazim, Oče, da vršim volju tvoju. Ljubav Božjega Sina bila je poslušnom ljubavlju. Činiti volju svojega Oca — to je bio znak ljubavi Sina Božjega prema svojemu Ocu. A to znači i naše proživljavanje Božjega djetinstva u ljubavi prema svojemu Ocu. Vršiti volju nebeskog Oca — to znači proživljavanje Božjega djetinstva kod svakog djeteta Božjeg.

* * *

Uzmimo dakle djetešce Isusa sa sobom u život kao uspomenu Božića! Neka nas to djetešce neprestano uči poniznosti, veselju, ali napose Božjem djetinstvu. Tada će Božić ostati trajno kod nas. Proživljavat ćemo Božić, ali ćemo i imati pravi plod Božića. Amen.

Varaždin, 1976.

Nedjelja Isusova krštenja

ISUSOVI DUHOVI

Pregled: *Izvanjski vidljivi Isusovi Duhovi kod krštenja.*
Objava skrivenih bitnih Duhova utjelovljenja.
Navještaj vrhunskih Duhova kod uskrsnuća.
Važnost naših Duhova,
napose kod svetoga krštenja.

Danas je blagdan Isusova krštenja. Sveti nam je Marko u današnjem svetom evanđelju ukratko pripovijedio: U ono vrijeme dođe Isus iz Nazareta u Galileji te ga Ivan krsti u Jordanu. To je doista najkraći izvještaj o Isusovu krštenju u svetim evanđeljima.

No taj kratki evanđelista ipak ne propušta dodati važan događaj koji se dogodio kod tog krštenja ili bolje nakon krštenja: — Odmah dok je Isus izlazio iz vode, vidje gdje se otvaraju nebesa i Duha gdje poput goluba silazi na njega. Dođe glas s neba: Ti si Sin moj — Ljubljeni koga sam odabrao! Sveti dakle Marko kao i ostali evanđelisti koji govore o Isusovu krštenju povezuju to krštenje sa silaskom Duha Svetoga na Isusa, kao i

sa svjedočanstvom nebeskog Oca o Isusovu sinovstvu. Čak i sveti Ivan koji inače ne pripovijeda o krštenju spominje svjedočanstvo Ivana Krstitelja: Vidio sam Duha gdje siđe s neba kao golub i ostade na njemu.

Toliko je dakle taj silazak Duha Svetoga kod Isusova krštenja bio značajan za apostole i za prvu Crkvu. Mnoge druge događaje ne pripovijedaju svi evanđelisti. Ali kao što svi govore o Isusovoj muci i uskrsnuću, tako, evo, i svi govore o silasku Duha Svetoga na Isusa prigodom krštenja.

* * *

Nije čudo da je za njih taj silazak bio toliko značajan i važan. Oni su, naime, sami doživjeli što znači silazak Duha Svetoga. Dok na njih nije sišao Duh Sveti, bili su obični slabi i neuki ljudi. No dolaskom su Duha Svetoga osjetili u sebi božanske sile i božansku mudrost. Kao da više nisu bili ljudi nego novi božanski stvorovi. Taj božanski preobražaj koji je na Duhove Duh Sveti proizveo u njima za njih je bio toliko značajan da su značenje svojih Duhova prenijeli na silazak Duha Svetoga kod Isusova krštenja. Za njih je taj silazak bio kao Isusovi Duhovi.

Izvana je doista tako i izgledalo. Od tog se, naime, časa Isus izvana pokazao kao pun Duha Svetoga. Kaže jedan evanđelista: Isus, pun Duha Svetoga vrati se s Jordana. Odmah ga Duh Sveti vodi u pustinju. Nakon toga se vrati sa silom Duha u Galileju gdje je postao silan učitelj i čudotvorac. On sam u Nazaretu otvara knjigu Izaije proroka i pročita mjesto iz tog proroka: Na meni je Duh Gospodnji jer me je pomazao. Poslao me je da donesem evanđelje siromasima, da navijestim oslobođenje zarobljenima i povraćanje vida slijepcima, da oslobodim potlačene, da proglasim godinu milosti Gospodnje. A tada svečano izjavljuje slušateljima: Danas se ovo Pismo ispunilo. Duhom Svetim pomazan Isus je izvršio svoje djelo. Njegovo je javno djelovanje bilo u Duhu. U Duhu je istjerivao đavle. Duhom je činio čudesa. Konačno je i Duhom prinio svoju žrtvu na križu. Pa kad je početak svega toga djelovanja bio silazak Duha u slici goluba, kako da taj događaj kršćani ne bi shvatili kao prave Duhove za Isusa?

* * *

Bili su to dakle Isusovi Duhovi. Ali samo izvanjski Duhovi. Bilo je samo izvanjsko očitovanje stanja koje je bilo u Isusu od prvog časa njegova čovječjeg opstanka, od samog začeća u krilu majke Marije. Pravi su, naime, Isusovi Duhovi bili njegovo utjelovljenje.

Kad je Marija branila pred anđelom svoje djevičanstvo, anđeo joj je rekao: — Duh Sveti sići će na tebe i Sila će te Svevišnjega osjeniti: zato će se dijete koje ćeš roditi zvati Svetim, Sinom Božjim. Duh Sveti je dakle sišao na Mariju da ostvari

ne samo njezino djevičansko začeće, nego da ostvari još veću tajnu, koja se naziva tajnom utjelovljenja, a to znači sjedinjenje druge božanske Osobe s Isusovom čovječjom naravi pa da po tom sjedinjenju Isus čovjek bude i pravi Bog, Sin Božji. To je bilo prvo pomazanje Duha Svetoga kojim je dao Isusu neizmjerno više nego da mu dade ne znam kakve božanske sile. On mu je dao udio na samom božanskom biću: Isusovo je čovještvo postalo druge božanske Osobe. No baš zato što je to utjelovljenje bilo djelo Duha Svetoga, sve posljedice tog utjelovljenja posljedice su djela Duha Svetoga. Zato se moglo reći da je Isus činio sva svoja božanski djela Duhom Svetim. Nije zato čudo da je Isus počeo vidljivo pokazivati svoje božanstvo i svoja božanska djela istom onda kad se izvana na njemu vidljivo pokazao Duh Sveti. Vanjski Isusovi Duhovi bili su objava njegovih bitnih nutarnjih Duhova.

* * *

Ali kod tih prvih vidljivih Duhova Isusovi Duhovi nisu još došli do svoga vrhunca. I ako su već od krštenja zrake Isusova božanstva po Duhu Svetom počele obasjavati Isusovo čovještvo i čovječje djelovanje na svijetu, ipak to je sve bilo kao neka zora. Još nije bilo izišlo u Kristu sunce božanstva. To se zbilo kod Isusova uskrsnuća. To su bili konačni Duhovi, a koji će se posvema pokazati kod njegova drugog dolaska kad se Isusovo uskrsnuće objavi čitavom svijetu. Isus je uskrišen Duhom Svetim, kako govori apostol. On se obzirom na Duha Svetoga pokazao kao Sin Božji sa svom vlasti uskrsnućem od mrtvih. Uskrsnuli je Krist pokazao što je Duh Sveti stvorio svojim pomazanjem kod samog utjelovljenja. Slavom uskrsnuća pokazuje Duh Sveti u Isusu njegovo božanstvo u njegovu čovještvu. To je konačni silazak Duha Svetoga na Isusa za oči svijeta U čovječanskom se Kristu kakav se pokazao kod svoga rođenja još nije vidjelo što je Duh Sveti u njemu proizveo spajanjem čovještva s drugom božanskom Osobom. Ali je zato u božanskom Kristu, u uskrsnulom Kristu zasjao sav sjaj božanstva kojim je Krist pomazan kao čovjek po Duhu Svetom. Tako je uskrsnuće konačni Isusovi Duhovi.

* * *

Sada nam je jasno pravo značenje Isusovih Duhova kod njegova krštenja. Ti su Duhovi bili za Isusa kao prva stepenica između njegovih skrovitih Duhova kod utjelovljenja prema vrhuncu njegovih Duhova kod uskrsnuća. Duhovi kod krštenja bili su vanjske zrake Isusova božanstva koje mu je pripadalo po utjelovljenju. A ti su Duhovi bili ujedno i navještaj konačnog izlaska sunca božanstva koje će se pokazati kod uskrsnuća da se konačno objavi svemu svijetu kod njegova drugog dolaska u slavi.

K tome, ti su Duhovi kod krštenja bili nekako najvidljiviji. Silazak Duha Svetoga na Mariju anđeo je doduše navijestio. Ali se taj silazak izvana nije vidio. Pa i silazak Duha Svetoga kod uskrsnuća nije se drukčije pokazao nego po svojem učinku t. j. uskrsnuću. No silazak Duha Svetoga kod krštenja imao je svoj vanjski vidljivi znak. Duh se Sveti pokazao u slici goluba. U tome su ti Isusovi Duhovi bili najsličniji Duhovima Crkve gdje se taj Duh također pokazao u vidljivom liku jezika. Nije zato čudo što su svi sveti evanđelisti smatrali taj događaj iz Isusova života, događaj njegovih Duhova na Jordanu, toliko značajnim za kršćanstvo.

* * *

Kristovi su dakle Duhovi kod krštenja značajni za svete evanđeliste, a to znači za svetu Crkvu. Ali zato su i naši Duhovi koje smo mi doživjeli na poseban način kod svog krštenja, također posebno značajni za svakog od nas.

Naše krštenje to su naši Duhovi. Već je sveti Ivan navijestio Isusovo krštenje kao krštenje Duhom Svetim. U tom je navijestio razliku između svoga i Isusova krštenja: Ja vas krstim vodom, on će vas krstiti Duhom Svetim. I sama voda kojom se krsti Isusovim krštenjem samo je slika Duha Svetoga koga sam Isus naziva vodom koja struji u život vječni. Pranje zato vodom kod svetog krštenja samo je slika izlijevanja Duha Svetoga na dušu.

Kod našeg se krštenja obnavlja čudo s Isusova krštenja. Kao što je Duh Sveti napunio kod Isusova krštenja Isusa svojom puninom, tako taj Duh napuni i krštenika na svetom krstu. Na svetom se krstu obnovi čudo koje je Duh Sveti izveo na Isusu kod utjelovljenja, a izvana pokazao kod njegova krštenja, a to je tajna Božjeg sinovstva. Zato kod našeg krštenja zaore s neba iste riječi nebeskog Oca: Ovo je moj ljubljeni sin. Duh Sveti u nama klikne: Aba, Oče. A u našoj se duši razlije prvi plod Duha Svetoga. Ona se napuni ljubavlju. To su zato pravi Duhovi za svakog kršćanina.

Cijeli kršćanski daljnji život stoji u sjeni tih Duhova. Kršćanski je život razvoj tih Duhova, razvoj krsne milosti. Nebrojeno puta silazi Duh Sveti na krštenu osobu, ali samo zato da izgrađuje ono što je na krštenju započeo. Duhovi krštenja temelj su svih Duhova kršćanskog života.

Toga nas sjeća baš današnji blagdan Isusovih Duhova kod njegova krštenja. Blagdan Isusova krštenja doziva nam u pamet značenje i važnost našega krštenja. Kao što su Isusovi Duhovi značili početak Isusova djelovanja u Duhu Svetom, tako i naši Duhovi krštenja znače za nas početak i temelj našeg božanskog djelovanja u Duhu Svetom na svijetu. To je početak djelovanja djeteta Božjeg koji vodi do konačnog objavljenja djetinjstva

Božjeg u uskrsnuću.

Današnji je dakle blagdan veliki poziv da čuvamo milost svojih prvih Duhova, svoju krsnu milost. Taj nam je blagdan i poziv da izgrađujemo u sebi tu svoju krsnu milost i dovršimo divno djelo koje je Duh Sveti u nama započeo da ga u nebu dovrši. Amen.

Slavonski Brod, 1972.

2. *nedjelja kroz godinu B*

PUTOKAZ K ISUSU

Pregled: *Ništa nije važnije nego naći put k Isusu.*
Zato je Bog postavio putokaz prema njemu.
I danas postoje putokazi:
evanđelje,
Crkva,
pojedini kršćani.
Budimo i mi putokazi k Isusu

Evo Jaganjac Božji! Tako smo čuli u današnjem evanđelju da je rekao Ivan Krstitelj pokazujući dvojici svojih učenika Isusa Krista. — Našli smo Mesiju — tako je opet govorio Andrija svome bratu Šimunu također u današnjem evanđelju.

Što znači Jaganjac Božji? Znači onaj koji uzima grijehe svijeta, koji ispašta grijehe svijeta, znači onaj koji spasava svijet od njegovih grijeha. Jednom riječju Jaganjac Božji znači Spasitelj.

A što znači Mesija? Znači onaj koga je Bog obećao svome narodu kao njegova kralja, učitelja i svećenika da ga dovede u Božje kraljevstvo, a to znači u nebo i vječnu sreću. Mesija dakle znači isto što i usrećitelj.

Isus je spasitelj od svega zla. Isus je vođa prema svemu dobru. To nam navješta današnje evanđelje. Tko želi spasenje i tko želi blaženstvo, taj mora naći Isusa. Jer nije dano drugo ime pod nebom u kojem bi se ljudi mogli spasiti osim imena Isusa Krista. Naše spasenje od zla i naš put do sreće stoji u tome da nađemo Isusa. Bez Isusa propast. S Isusom sreća. To znače riječi: Evo Jaganjac Božji i našli smo Mesiju.

Ništa dakle nije važnije za čovjeka nego da nađe put do Isusa. Ništa nije važnije nego da nađe Isusa.

* * *

Sam je Bog postavljao ljudima putokaze prema Isusu. Pastirima je poslao anđele da ih upute prema Isusu: Pođite u Betlehem i naći ćete svoga Spasitelja! Trim je Mudracima poslao zvijezdu: — Vidjesmo njegovu zvijezdu i pođosmo da mu se poklonimo! Zvijezda je išla pred njima dok nije stala nad kućom gdje su našli Isusa.

Već davno prije Bog je postavljao svoje putokaze prema Isusu. Svi proroci i sva proroštva Staroga zavjeta stalni su putokazi Božji prema Isusu. Cijeli Stari zavjet ima samo taj smisao da upućuje prema Isusu. A kad je Isus imao nastupiti u svijetu, Bog mu je poslao još posebnog proroka kao preteču da upravo prstom upre u njega pa da bude živi putokaz prema Isusu. On ga je pokazao: Evo Jaganjac Božji!

Bog je dakle omogućio izraelskom narodu da uoči Isusa i k njemu da dođe. Na svakom mu je koraku postavio putokaze da se ne mogu ispričati ako ga ne bi našli.

* * *

A šta ćemo reći za današnjeg čovjeka? Da li je tog čovjeka Bog ostavio bez putokaza prema Isusu, njegovu Spasitelju i usrećitelju? Nema li današnji čovjek nikoga da mu prstom upre i usklikne: Evo Jaganjac Božji?

Neću govoriti o nebrojenim sretnicima među nama koji smo samim rođenjem našli put do Isusa. Većina od nas rođena je od roditelja koji su nas odmah priveli k Isusu svetim krštenjem, kršćanskom poukom kao i kršćanskim odgojem. Mi kao da nismo ni trebali ići k Isusu jer su nas drugi donijeli. Mi smo našli Isusa i prije nego smo ga tražili.

Ali zar Isus nije ostavio i za one koji nisu bili tako sretni da ga samim rođenjem nađu također svoje putokaze koji će im pokazati put prema Isusu? Ta cijeli je svijet danas pun putokaza prema Isusu!

Prvi je sigurno takav putokaz sveto evanđelje kao i knjige Svetog Pisma Novoga zavjeta. Danas je svima pristupačno to Pismo. Ta je knjiga knjiga opće kulture. Može se reći da uopće nije kulturan čovjek koji nije nikada pročitao knjige Novoga zavjeta. To bi bio manjak opće naobrazbe.

No što su sveta evanđelja kao i knjige Novoga zavjeta nego radosna vijest o Isusu Kristu? Sve su te knjige usmjerene prema Isusu kao svome središtu. Krist je os oko koje se okreće to Pismo. Kod čitanja tog Pisma Kristovo svjetlo toliko udari u oči da čovjek mora biti slijep ako ga to svjetlo ne privede Kristu. To je zapazio već sveti Pavao dok piše: Ako je zastrto naše evanđelje, zastrto je onima koji propadaju: onima kojima je bog ovoga svijeta, a to znači sotona, posve oslijepio nevjerničku pamet da jasno ne vide svjetlo sjajnog evanđelja o Kristu. Evanđelje je dakle pravi Božji putokaz koji vodi prema Kristu. Samo slijepci koji su svojom krivnjom slijepi, prema svetom Pavlu, ne nalaze po evanđelju put do Krista.

* * *

Ali evanđelje nije jedini putokaz prema Isusu. Isus je na

ovom svijetu ostavio kao grad na gori koji je vidljiv svemu svijetu da bude svjetionik svijetu koji pokazuje ravno prema Isusu Kristu. Taj je grad na gori Kristova Crkva.

Nikada Crkva nije bila toliko vidljiva kao što je danas. I ako je danas pala magla na svijet, pa je obavila i taj Kristov grad na gori, ipak on i kroz magle još uvijek ljudima upada u oči. Nikada se naime nije toliko govorilo o Crkvi kao što se govori danas.

Crkva je, međutim, dokaz za Krista kao što je dijete za oca. Kao što dijete ne padne s neba nego je djelo oca i majke, tako ni Crkva nije pala s neba, nego je povijesna ustanova Isusa Krista. Ona je zato najsigurnije jamstvo povijesne opstojnosti Isusa Krista.

Ali ne samo povijesne opstojnosti Isusa Krista. Ona je njegova živa slika. I ako Crkva kao zajednica ljudi mnogo puta iznakazi lik svoga Osnivača svojim ljudskim slabostima, ipak tko ima pravo oko, iza svih tih slabosti i iskrivljenosti mora u Crkvi vidjeti božansku sliku Isusa Krista. Crkva nosi u sebi tolike božanske crte ne samo svojom naukom i svojim zapovijedima nego i samim svojim životom i snagom da čovjek doista mora prozreti iza nje lik samog njezinog osnivača. Crkva kao da je opipljiva prisutnost Isusa Krista.

Tako je Crkva živi putokaz prema Isusu Kristu. Nitko se ne može ispričati gledajući Crkvu da nije znao put prema Isusu, da ga ne bi mogao pronaći.

* * *

No ovo što vrijedi općenito za Crkvu, vrijedi i za pojedine članove te Crkve. Uvijek se među živim članovima Crkve, među sljedbenicima Isusa Krista nađe koji svijetu pokazuje put prema Isusu.

Ne govorimo samo o velikim svecima koji su upravo udarili u oči svojim sjajem. Ti su sveci upravo prstom pokazivali na Isusa. Ali sveci nisu previše na gusto posijani niti u Kristovoj Crkvi. Sveci su kao geniji Crkve. A genijalnost nije općenita pojava kod ljudi, pa ni svetačka genijalnost nije općenita pojava u kršćanstvu. No i među običnim kršćanima koji se ne uzdižu kao visoke planine te genijalnosti u svetosti, ima dostatno brežuljaka i bregova koji dostatno pokazuju na Isusa Krista. Krist još uvijek ima dostatno svjedoka koji svjedoče o njemu. Krist još uvijek ima dostatno svojih slika koje ga pokazuju svijetu u njegovoj ljepoti i vrijednosti. Još uvijek ima kršćana za koje mogu ljudi reći: Ako su kršćani takvi, kakav je tek bio Krist! I ti kršćani ostaju pravi putokazi prema Isusu Kristu.

Na taj način Bog ne ostavlja svijet bez putokaza prema Isusu Kristu. Tko samo otvori oči, taj ih mora vidjeti. A tko ima dobru volju, dobro srce, taj će ih i slijediti. Taj će naći

Isusa i svoje spasenje.

* * *

A što slijedi iz toga za naš život? Prije svega, da se nitko od nas neće moći na Božjem sudu ispričati ako ne nađe put do Isusa, svoga Spasitelja i usrećitelja. Kao što sveti Pavao govori općenito o ljudima da nemaju isprike ako ne vide Boga koji se objavio u svijetu, tako jednako vrijedi, i za ljude u današnjem svijetu obzirom na Isusa Krista, ako nisu našli put do Isusa Krista. Ako mogaše sveti Pavao govoriti o Židovima da im je Krist na domak jer su čuli riječ evanđelja: ili zar nisu čuli? Što više: Po svoj se zemlji raširio njihov glas i njihove riječi do na kraj svijeta. Ako je tako Pavao mogao govoriti na početku kršćanstva, što da kažemo danas nakon dvije tisuće godina kršćanstva? Tko pred sobom ima evanđelje, tko pred sobom ima Crkvu, tko pred sobom ima vrijedne kršćane, taj mora vidjeti Krista, taj mora naći put do Krista.

Ako se čitajući evanđelje zaustavljamo samo na njegovim problemima mjesto na njegovom radosnom viješću, ako se na Crkvi zaustavljamo na ljudskim slabostima mjesto na božanskim crtama, ako se kod kršćana zaustavljamo na najlošijim pojedincima mjesto na uzornim predstavnicima kršćanstva, to će biti za nas prava osuda. To će biti osuda pokvarene duše koja nije tražila svjetlo nego tminu, koja nije tražila dobro nego zlo. To će biti pravi đavolski znak na nama i sljepoće koju je sotona proizveo u nama.

* * *

Iz toga slijedi još nešto za naš život. Slijedi da mi moramo svojim marom i dobrom voljom tražiti putokaze prema Isusu. Ali da prema tima putokazima moramo i hodati. Ako nam je Bog dao putokaze, moramo se njima i služiti. Uvijek slijediti evanđelje, uvijek slušati Crkvu, uvijek se ravnati prema uzorima svetaca! To je pravi životni put do Isusa.

Ništa nije žalosnije nego kad kršćani počnu svuda tražiti put do spasenja, a izgube iz očiju putokaze koji ih sigurno vode do Njega. Oni za učitelje odabiru rušitelje evanđelja, borce protiv Crkve i one koji ih škakljaju po njihovim grešnim savjestima. Koje čudo da se sve više udaljuju od Krista mjesto da ga nađu. Tko u planinama ostavi oznake i znamenja na drveću kojima je obilježen put, taj mora zalutati i nikada ne stići do cilja.

* * *

Ali iz rečenog slijedi još nešto. Slijedi da je Bog nama kršćanima dodijelio zadaću da mi budemo putokazi prema Isusu Kristu. Tko nas vidi, mora upoznati Krista. Tko nas vidi, mora biti privučen Kristu. Kršćanin je putokaz k Isusu prije svega ako je živa slika Isusa Krista. Kršćanin koji bi svojim životom

bio više slika đavla nego slika Krista, odbijao bi ljude od Krista, a ne privlačio k njemu.

Ali kršćanin ima biti ne samo slika Krista, nego što ljepša njegova slika. U nama kršćanima svijet mora vidjeti sve milje lica Kristova. U nama mora vidjeti svu dobrotu Kristova srca. Tako će dobiti u nama želju za Kristom. Tako postajemo pravi putokazi k Isusu.

Ivan Krstitelj bio je putokaz dvojici učenika da su našli Isusa kao Spasitelja. Sveti je Andrija bio putokaz svome bratu Šimunu da je našao Isusa kao Mesiju. Neka oni i nas uče da budemo pravi putokazi svijetu da nađe Krista, a mi sami da se uvijek držimo pravih putokaza koji će nas dovesti k njemu, Spasitelju i Usrećitelju. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

3. *nedjelja kroz godinu B*

PUNINA VREMENA

Pregled: *Punina vremena znači:*
vrijeme je ograničeno,
ispunjuje se u Kristu,
dolazi svršetak.

Današnje nam je evanđelje donijelo prve riječi Isusove propovijedi. Isus je započeo svoju propovijed riječima: Ispunilo se vrijeme. Svakako je ta riječ i ta poruka nešto važno kad je Isus njome htio započeti svoj govor na zemlji. Samo po sebi nam dolazi zato pitanje: što znači ta Isusova poruka o punini vremena.

* * *

Čitamo u knjizi Otkrivenja o anđelu koji je desnom nogom stajao na moru, a lijevom na zemlji pa podigao svoju desnicu prema nebu i zakleo se onim koji živi u vijeke vjekova da vremena više neće biti jer će se svršiti Božja tajna. Kad je, naime, Bog stvorio čovjeka, stavio ga je u okvir vremena. Vrijeme je imalo biti pozornica velike Božje drame koju je odlučio odigrati u svijetu. To je tajna Božja o kojoj govori Otkrivenje. Dok je čovjek na svijetu i dok čovječanstvo igra Božju dramu na svijetu, oni se nalaze na toj pozornici vremena. Kad pojedini čovjek odigra svoju ulogu i kad cijelo čovječanstvo završi Božju dramu, tad vremena više neće biti. Pozornica će se vremena srušiti. Za čovjeka i čovječanstvo ostat će samo nepomična i trajna vječnost.

Tko bi znao koliko je vremena trajala Božja drama na svijetu? Neki računaju na stotine tisuća godina, pa i na milijune.

No s dolaskom Isusa Krista na svijet Božja je drama došla do svoga vrhunca. U Isusu Kristu Bog je stavio svrhu cijele svoje božanstvene drame koju je postavio na pozornicu vremena. Sve je vrijeme svijeta smjeralo prema Isusu Kristu koji je alfa i omega, početo i svrha cijeloga svijeta, pa i njegova vremena. Kad je dakle Isus stupio na svijet, došla je punina vremena. Tada se ispunilo vrijeme. Povijest je čovječanstva dobila svoj smisao. Vrijeme nije kao neki let u prazno. Ono je u Kristu našlo svoj cilj i svrhu.

Ali time je vrijeme izgubilo svoj daljnji smisao. Kad pšenica rodi plodom, ona se posuši. Sva se pretvori na neki način u svoj plod. Tako i vrijeme kad se ispunilo u Kristu, kad je u Kristu došlo do svoje svrhe ili svojega ploda, nema više smisla samostalnog opstanka. Vrijeme se ispunilo znači došlo je do svojega kraja. I to znače prve riječi Isusove propovijedi. Došlo je posljednje vrijeme. Došli su posljednji časovi svijeta i vremena. Približilo se konačno kraljevstvo Božje koje nije od ovoga svijeta, koje nije vremensko nego vječno. Baš u tom su smislu prvi kršćani najviše gledali smisao punine vremena. Bili su uvjereni da je dolaskom Isusa Krista došlo konačno vrijeme, posljednji časovi svijeta. Mislili su da te posljednje časove svijeta mogu računati već svojim godinama, ako ne i danima.

* * *

Sada možemo donekle shvatiti kako su za nas značajne te prve riječi Kristove propovijedi. Možemo shvatiti kako je važno da se uživimo u te riječi: Ispunilo se vrijeme.

Te nam riječi, prije svega dozivaju u pamet da i naše vrijeme nije beskonačno vrijeme. I naše vrijeme ima svoje određene granice. I mi smo stavljeni na pozornicu vremena, ali samo dotle dok ne odigramo svoju ulogu u Božjoj drami na svijetu. Slika ispunjenja vremena uzeta je zapravo od pješčane ure. Pješčana se ura sastoji iz dvije posudice, jedne nad drugom, da kroz otvor koji ih spaja može pomalo curiti pijesak. Posudica se toliko napuni da točno kroz jedan sat ili kroz drugo određeno vrijeme iscuri pijesak u drugu posudicu. Kad dakle iscuri sav pijesak, tad se vrijeme ispunilo. Naš je život na zemlji Bog učinio kao jednim takvim pješčanim satom, određene veličine. Dani i časovi našega života cure polako, ali sigurno i ispunjaju sve više naše vrijeme. Doći će jedan čas koji će biti kao posljednje zrno pijeska koje će ispuniti naše vrijeme.

Čovječe, dolazi tvoj posljednji čas! Dolazi svršetak! Svršetak dolazi! To nam Isus dovikuje kroz današnje evanđelje. Vrijeme se ispunjuje. Ura je našega života nagnuta i ne da se uspraviti. Iz nje nužno cure časovi, dani i godine. Nema te sile koja bi ih zaustavila. Čovjek iz vremena nužno ide u vje-

čnost.

Ali jer se ispunjuje naše vrijeme, čujmo svetoga Pavla koji nas opominje: Iskoristimo vrijeme! Činimo dobro dok imamo vremena! Trebamo raditi dok je dan jer dolazi noć kad više nitko ne može raditi. Vrijeme nam je dano upravo zato da odigramo svoju ulogu u Božjoj drami na svijetu. Ako tu ulogu odigramo prema Božjem planu, ispunili smo vrijeme kako je Bog zamislio. Tad će biti i naša vječnost kakvu je Bog zacrtao. Ako, međutim, vrijeme života proigramo a da nismo izvršili svoje uloge određene od Boga, proigrali smo i svoju vječnost. Tada se neće za nas reći: Ispunjeno je vrijeme, nego ispražnjeno je vrijeme, a njime i vječnost. Ostat ćemo samo prazna, tamna vječnost.

* * *

No znamo i ulogu kojom ispunjujemo svoje vrijeme i odigravamo svoju ulogu u Božjoj drami na svijetu. Isus Krist je punina vremena. On je cilj i svrha vremena. On daje sav smisao vremenima. Naše je dakle vrijeme ispunjeno ako je ispunjeno s Isusom Kristom. Koliko je Krist postao svrhom naših dana na zemlji, toliko su ti dani ispunjeni.

Bili smo sretni da je već početak našega života bio ispunjen s Isusom Kristom po svetome krstu. Ucijepljeni smo u Krista i Krist je počeo živjeti u nama. Sveti je krst i cio naš život usmjerio prema Isusu Kristu. On kao i svi sakramenti nužno uključuje u sebi želju za euharistijom i tako usmjeren prema euharistiji. Po krsnom biljegu cio kršćanski život smjera prema svetoj misi i pričesti. Kršćanski je život na neki način trajna sveta misa i sveta pričest. Kršćanin po svetom krstu sudjeluje s Crkvom kod svih svetih misa na čitavom svijetu. Danas se služe svete mise gotovo svakog časa jer se služe po čitavom svijetu. Pa kao što svakoga časa sunce izlazi na kojem mjestu u svijetu, tako i svakog časa izlazi i euharistijsko sunce, Isus Krist na oltarima svijeta. A kršćanin kao dio svete Crkve koja je prinosnica svete euharistijske žrtve zato svakog časa prikazuje tu žrtvu kao što i prima plod te žrtve. Ako se kršćanin samo uživi u taj svoj veliki poziv kao prinosnika i sudionika Kristove žrtve, cijeli svoj život ispunja Isusom Kristom.

No Isus ne želi ostati samo na oltarima i u crkvama. On želi i izravno ispuniti život svojih kršćana. Smisao se kršćanskog života sastoji upravo u tome da se prenese Isusa u svoj vlastiti život ne samo otajstveno nego i životno. Zadatak je kršćanskog života da se sve više Krist oblikuje u nama, da kao kršćani sve više Krista obučemo i preobrazimo se u njegovu sliku. Dani i godine života dani su nam zato da Krist dozori u nama.

Time se dakle ispunja naše vrijeme na zemlji. To je dolazak Krista u nas koji znači puninu vremena.

* * *

No i treća nam se misao nadaje iz Isusovih riječi: Ispunilo se vrijeme. To je misao koja je toliko legla na srca prvih kršćana da su neprestano očekivali svršetak svijeta i dolazak Isusa Krista. Ura našega života možda je već ispunjena časovima i danima koje je Bog odredio za nas. Možda već posljednja zrnca tih časova cure i za nas će vrijeme biti svršeno. — Ne znate ni dana ni časa — upozorio nas je sam Isus. Posljednja je ura! Dječice, posljednji je čas! Još malo, vrlo malo i doći će onaj koji ima doći, neće zakasniti!

Ništa nije luđe ni kratkovidnije nego se zavaravati dugim godinama života. Sve su godine, svi dani, svi časovi našega života u Božjoj ruci. Bog nam nije dao cijeli život od jednom. On nam daje kap po kap života. Zato je samo sadašnji čas u našoj ruci. To je cijeli život koji je naš. Obećavati si i jedan čas života znači prodavati tuđe vlasništvo, Božje vlasništvo.

A kad čovjek vidi da je samo sadašnji čas doista u njegovoj ruci, da je samo sadašnji čas njegovo vlasništvo od Boga mu dano, tad može s punim pravom govoriti svakog časa: Ispunilo se vrijeme. Moje je vrijeme s ovim časom svršeno. Moje je vrijeme kao točka, a točka je svršetak.

* * *

To je važnost Isusovih riječi: Ispunilo se vrijeme. Ispunilo se vrijeme. Približilo se kraljevstvo Božje! Uvijek bismo morali misliti na te riječi. Baš zato današnji svijet ide u svojoj ludosti do kraja jer posvema zaboravlja na te riječi. Današnji čovjek ne shvaća važnost vremena jer ne shvaća njegova smisla. Vrijeme za njega zato postaje igra. Ali igra kojom proigra ne samo vrijeme nego i vječnost. Za nas, međutim, neka ne bude vrijeme igra nego ispunjenje, punina u Kristu da nam i vječnost bude ispunjena s Kristom! Amen.

Slavonski Brod, 1971.

4. nedjelja kroz godinu B

SNAGA EVANĐELJA

Pregled: *Kristova nauka ima u sebi silu.*
silu ljudske savjesti,
silu težnje ljudske duše za srećom,
silu Božju.
Zato je samodostatna.

Sveti nam Marko u današnjem evanđelju predstavlja prvu

značajku Kristove nauke. Ta nauka nije bila kao što su bile nauke drugih židovskih učitelja. Imala je nešto što nije imala nijedna druga nauka. Imala je silu i snagu kakvu nije imala nijedna druga.

Kod Isusova su naučavanja svi slušatelji osjetili kako iz njegove nauke struji neka neodoljiva sila kojoj se ne mogu oduprijeti. Osjećali su da Isus govori kao onaj koji ima vlast. I to ne samo načinom svoga govora nego i po samoj nauci. A odmah su osjetili da ta nauka ima silu ne samo na njih ljude nego i na nečiste duhove. Zato su i pitali: Kakva je to nova nauka? Nova i silna nauka! Samim nečistim duhovima zapovijeda!

Sila i snaga — to je prva značajka Kristove nauke. Tu značajku sile i snage u Kristovu su evanđelju osjetili ne samo Kristovi izravni slušatelji. Tu su silu osjetila i kasnija pokoljenja i naraštaji koji su s njime došli u doticaj. Do dana današnjega Kristova nauka nije ništa izgubila na toj svojoj značajci. Ona još uvijek vrije i kipi silom i snagom koja osvaja umove i duše. Već sveti Pavao može govoriti da tom naukom zarobljava svaki um na poslušnost Kristu. A ta je nauka osvojila i zarobila milijune koji su priznali njezinu silu i zato vlast nad sobom.

A sila evanđelja nije samo u tome da se nameće čovjekovu umu. Njegova je snaga i u tome da se nameće čovjekovu srcu i volji da ih oplemeni. Evanđelje stvara čudesa u ljudskom srcu. Ta sila zapovijeda nečistim duhovima i ljudskom srcu. Sila evanđelja stvara iz sotonskih srdaca anđeoska srca. Ona stvara iz vukova jaganjce, iz đavola anđele.

Takva je sila evanđelja. Pa zato samo po sebi dolazi čovjeku pitanje iz današnjeg evanđelja: Kakva je to nova i silna nauka? Kakva je to sila i snaga skrivena u njemu?

* * *

Znate li dakle kakva je to sila u njemu? To je prije svega božanska snaga ljudske savjesti.

Sveti Pavao lijepo piše o svojem propovijedanju evanđelja: Javljanjem istine preporučujemo se svakoj ljudskoj savjesti pred Bogom. On stavlja evanđelje na vagu savjesti. Izvodi ga na sudište savjesti. Savjest ljudska ima izreći sud o njemu. Evanđelje traži jedinu preporuku savjesti.

Evanđelje ne traži preporuku mašte. Ne traži preporuku strasti. Ono se posvema povjerava savjesti. Znade da naravna savjest, nepatvorena savjest o njemu može dati najbolji sud. Savjest će uvijek stajati uz njega. Savjest će ga preporučiti. Savjest će se za njega oduševiti. Savjest će za njega glasati.

Evanđelje naime, savršeno odgovara svim zahtjevima ljudske savjesti. Evanđelje i savjest tako pristaju jedno uz drugo

kao da su živi blizanci. A to i jesu kad je savjest Božji glas u naravi, kao što je evanđelje Božja riječ u svrhunaravi. Oni zato lete jedno k drugome kao bratac i sestrica koji ne mogu jedno bez drugoga živjeti.

Tako ljudska savjest cijelu svoju silu predaje evanđelju. Ljudska duša svom silom svoje savjesti svjedoči o evanđelju. Shvaćate li onda zašto je tolika sila evanđelja?

* * *

Ali kod evanđelja probija još jedna božanska sila u čovjeku da dođe do izražaja. Probija iskonska težnja ljudske duše za srećom i blaženstvom.

Kao što se u sat stavi pero, opruga koja sat pokreće da ide, tako je Bog u ljudsku dušu stavio svoju božansku oprugu i pero koje dušu pokreće da je u vječnom pokretu i letu. Ta božanska opruga težnja je za srećom i blaženstvom. Ta težnja ruje i kopa u čovjekovoj duši i tjera je da traži i leti gdje bi našla sreću. Ta težnja ima božansku crtu u sebi. Ona je u svojoj gladi nezasitna i u svojoj potražnji neizmjerna.

No baš ta težnja nalazi u evanđelju odgovor. Evanđelje je radosna vijest. Ono je vijest o sreći. Ali ne vijest o kapljici sreće. Ta je vijest o neizmjernoj sreći, sreći u neizmjernom Bogu, da radost vaša bude potpuna. Kad ljudska duša sluša riječi evanđelja, kad sluša o velikoj večeri, o vječnoj gozbi kod Božjega stola, tad se u njoj budi sila koja je pokreće. Tad svom snagom pritisne opruga njezine težnje za srećom. To je ono što traži moja duša! To je odgovor na moju težnju! U evanđelju se ljudska težnja sastaje sa svojim ispunjenjem.

Ali baš zato čovjek u sebi osjeti silu evanđelja koja joj se neodoljivo nameće. Pred tom silom čovjek se osjeti nemoćan.

* * *

No što da tražimo u ljudskoj duši silu evanđelja kad tu silu evanđelje ima u samome sebi. Ono je sila Božja, kako nam govori sveti Pavao. Riječ evanđelja nije ljudska riječ. Ona je riječ samoga Boga. Ona je zato živa i djelotvorna kao sam Bog.

Sam je Isus govorio: Moja nauka nije moja nauka nego je nauka onoga koji je mene poslao. Isus je bio upravo neumoran u dokazivanju kako su riječi njegove nauke riječi njegova nebeskog Oca. Mnogo puta i na mnoge načine Bog je govorio ocima po prorocima. Na kraju, to jest u ovo vrijeme govorio nam je po svome Sinu koga je postavio baštinikom svega i po kome je i stvorio svijet. Tako nam svečano navješćuje poslanica Hebrejima. Kad je Sin Božji navijestio evanđelje svijetu, navijestio je riječ i nauku koju je primio od Oca. To je evanđelje predao svojim nasljednicima. Sveti Pavao zato može s punim pravom pisati svojim učenicima u Solunu: Zahvaljujemo Bogu što ste primajući Božju riječ, to jest našu propovi-

jeđ, primili je ne kao riječ ljudsku nego kao što uistinu jest, riječ Božju koja očituje svoju snagu u vama. Evanđelje ostaje kroz sve vjekove Božja riječ među ljudima. Tu je izvor njezine snage. Iz Boga ona crpi i vuče silu. Božja je sila u njoj.

A kakva je ta snaga u Božjoj riječi, pokazuje već prva Božja riječ koju je Bog izrekao u tamu ništavila: Neka bude svjetlost! I bi svjetlost! Božja je riječ prisilila sam ništa da izađe na svjetlost bitka. Božja je riječ stvarateljska riječ. Ima silu stvaranja. Kada ta sila započne svoje djelovanje u čovjeku, kako da joj se čovjek opre kad joj se ni sam nebitak nije kadar oprijeti?

Isus je, doduše, svoju riječ popratio još i posebnom Božjom silom koja se pokazivala u čudesima. On je čak govorio: Ako ne vjerujete mojim riječima, ako same moje riječi nemaju za vas dostatnu silu, vjerujte mojim djelima koja činim silom Očevom. Jednako je i svojim nasljednicima ostavio da njihove riječi prate čudesni znakovi i da potvrđuju riječ čudesima te sveti Pavao može pisati Solunjanima da k njima nije došlo evanđelje samo riječima već je bilo popraćeno i silom, Duhom Svetim, a to znači čudesima. Isto tako piše i Korinćanima da se njegovo propovijedanje nije sastojalo u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u očitovanju Duha i snage, a to opet znači u čudesima. Bog je dakle htio da evanđelje primi i izvanjsku Božju snagu. Pa ipak sama snaga Božja koja je u Božjoj riječi evanđelja dostatna je da neodoljivom silom djeluje na čovječji um i srce. U evanđelju čovjek osjeća da se sastaje s Bogom. Zato čovjek koji nije upravo luciferski raspložen polaže oružje pred tom riječju. Daje da ga osvoji.

To je sila Božje riječi, sila koja iz ljudske duše i iz samoga Boga osvaja čovjeka.

* * *

Nažalost, mnogi su današnji kršćani počeli sumnjati u tu silu evanđelja. Oni su počeli misliti da evanđelje više nema dostatne sile da osvaja duše. Misle da evanđelju moraju oni sami dodati neke svoje ljudske dodatne sile kao pomoćne sile, da samo tako mogu osvajati duše. Kakve sve samo sile oni izmišljaju da bi pomogli evanđelju u tom osvajanju!

Tako je bilo u povijesti kršćana koji su mislili da se mora ljude mačem privoditi evanđelju. Mi im se danas smijemo i rugamo. A što čine ti isti kršćani da po njihovu mišljenju osvajaju duše za evanđelje? Nogomet, čajanke, plesovi — to su novovjeke metode osvajanja ljudi, osobito mladeži za evanđelje. Ili recimo socijalnim radom, ekonomskim pomaganjem ili, kako se kaže, želucom do srca. Evanđelje za njih nema sile u sebi da osvaja duše. Treba te duše lukavo drugim sredstvima osvojiti. Evanđelje više nema sile u sebi da izravno dođe do duša.

Treba ga zakulisno, ili kako bi rekao sveti Pavao, sramotnim tajnim postupcima nametnuti dušama. I to oni nazivaju novim metodama evangelizacije. To je moderno misionsko djelovanje Crkve!

Jao evanđelju kad bi ono spalo na to da ga moramo plesovima i pijankama nametati ljudima! Tada bi ono bilo još bjednije nego je bilo kad su ga mačevima nametali.

Evanđelje je Božja sila za spasenje. Ono ne treba bijednih ljudskih pomagala koja bi ga lukavštinom ljudima nametnula. To je velika istina koju nam propovijeda upravo današnje evanđelje. Vjerujemo u silu evanđelja! I u današnje doba kao u Kristovo ono ima svoju neodoljivu i nepobjedivu silu. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

5. n e d j e l j a k r o z g o d i n u B

BRIGA ZA BOLESNIKE

P r e g l e d : *Isusu je posebno draga briga za bolesnike.*
Ta je briga cvijet kršćanstva,
Ona je čistilište,
rudnik za nebo,
djelo ljubavi prema Raspetome.

Današnje bismo evanđelje mogli nazvati evanđeljem o liječenju bolesnika. Prije svega Isus liječi bolesnu Petrovu punicu. A zatim se govori kako Isus pred večer izliječi i druge nebrojene bolesnike pred vratima Petrove kuće. — On izliječi sve bolesnike koji su imali razne bolesti, istjera sve zle duhove. Na koncu govori evanđelje i o tome kako je Isus prošao kroz svu Galileju ne samo propovijedajući nego i izgoneći zle duhove. A izgonjenje zlih duhova, prema židovskom shvaćanju znači liječenje bolesnika. Tako je cijelo evanđelje doista evanđelje o liječenju bolesnika.

No kod tog liječenja bolesnika nešto je posebno istaknuto. Isus je liječio na nečiji poticaj. Tako se kaže za Petrovu punicu koja je ležala bolesna kad je Isus ušao u kuću. Ali se odmah ističe: Odmah mu rekoše za nju. Kod svetog se Luke još jasnije kaže: Zamoliše ga za nju. Isus je dakle izliječio na molbu ukućana. Slično se ističe i za druge bolesnike. Kaže se: dovodili su mu sve bolesnike. Opet se dakle govori o brizi onih koji su imali bolesnike.

Ovo što se govori u današnjem evanđelju o brizi za bolesnike koja je urodila Isusovim izliječenjem, još će se mnogo puta ponoviti kroz evanđelje. Ima nebrojeno primjera kako Isus izliječuje na intervenciju i brigu drugih koji su se zauzeli kod

njega za svoje bolesnike. Sjetimo se samo stotnika koji šalje poslanstvo k Isusu za svoga posinovljenog roba. Zatim uzetog čovjeka koga su donijela četvorica i spustila pred Isusa kroz otvor na krovu. Zatim žene Kananejke koja je kod Isusa izvojevala ozdravljenje svoje kćeri, pa predstojnika sinagoge Jaira koji je izmolio od Isusa uskršenje već mrtve kćeri. Na koncu se sjetimo i sestara Isusova prijatelja Lazara koje šalju Isusu poruku: Onaj koga ljubiš bolestan je.

Vidimo dakle kako je Isusu bila posebno draga briga za bolesnike. On najradije izliječuje kao odgovor na tu brigu. A to je Isus izrazio i na drugačiji način. On je, naime, stavio brigu za bolesnike kao prauzor ljubavi prema bližnjemu. To je učinio u usporedbi o milosrdnom Samarijancu. U slici izranjenog čovjeka Isus opisuje prauzor svih nesretnih bolesnika. A u slici svećenika i levite koji prolaze kraj tog nesretnika pogledavši ga ili ne pogledavši, a da se za nj nisu pobrinuli, prauzor svih kojima nije stalo do bolesnika. Konačno, u slici milosrdnog Samarjanina koji zalijeva uljem i vinom rane nesretnika, te ga vodi do gostionice gdje se za nj pobrinu Isus opisuje prauzor kršćanske ljubavi koja se brine za bolesnike. Baš ta je usporedba probudila neizmjeran broj ljudskih srdaca za brigu za bolesnike. Ta je usporedba odgojila nebrojene kršćane da se čitavim životom posvete samo brizi za bolesnike.

K tome je Isus brigu za bolesnike uvrstio i među djela kojima se na poseban način zaslužuje nebo. To su, naime, djela koja će čuti na njegovu sudu: Dođite blagoslovljeni Oca mojega, primite kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. To su djela koja kršćanin čini samome Isusu Kristu. Dok se brine za bolesnike, brine se za samoga Isusa da primi plaću kao da je samome Isusu učinio. — Bio sam bolestan, a vi ste me pohodili — reći će Isus pozivajući ih u svoje kraljevstvo. Ali jednako tako nebrigu za bolesnike Isus uvrštava među djela koja čovjeka sigurno bacaju u pakao: — Bio sam bolestan i niste me pohodili. Odlazite od mene u oganj vječni! Tako je strašna za Isusa nebriga za bolesnike. A kad je čuo od bolesnika koji je trideset osam godina bolovao, a da nije imao čovjeka koji bi mu pomogao kod ribnjaka Bethesde, njegovo se srce odmah sažalilo da ga je na mjestu izliječio. Toliko je bilo tužno Isusu čuti riječi: Nemam čovjeka. Nitko se ne brine o meni bolesniku.

Tako se u današnjem evanđelju susrećemo ne samo o Isusovu liječenju bolesnika nego jednako tako i s brigom za bolesnike. Ta briga ostaje jedno od prvih pitanja kršćanstva.

* * *

Briga je za bolesnike kao neki cvijet kršćanstva. To je cvijet kojim je kršćanstvo procvalo na zemlji. Doduše, već u Starom zavjetu uzdiše zapušten bolesnik: Blago čovjeku koji misli na uboga i slaba, u dan nevolje Gospodin će ga spasiti. Gospodin će ga okrijepiti u postelji boli, bolest mu okrenuti u snagu. Već taj pobožni pjesnik shvaća vrijednost brige za bolesnike. A mudrac istoga zavjeta opominje svoje učenike: Ne zaboravi posjetiti bolesnika jer će te za to ljubiti. No prava briga za bolesnike zasjala je ljudima tek nastupom i naukom Isusa Krista. Kristov primjer i Kristova riječ procvali su brigom za bolesnike. Prve ustanove te brige bile su prve bolnice. One su niknule iz kršćanskih misli i iz kršćanskih ljubavi.

Danas su u glavnom društvo i države preuzele tu brigu za bolesnike i za ustanove za bolesnike. Bolnice su danas ustanove društva i države. Ali znamo, što više nestaje u toj brizi za bolesnike kršćanskog srca i kršćanske misli, te se ustanove pretvaraju iz ustanova ljubavi u privredne ustanove. Bolnice postaju kao neka vrst privrede koja živi od ljudskih bolesti. Bolesnici, osobito u kapitalističkom društvu, postaju žrtve izrabljivanja i bogaćenja pojedinaca. Ima još nešto takozvane humanosti ili čovječnosti koja je ostatak kršćanske ljubavi. Ali uglavnom briga za bolesnike postaje samo profit, sredstvo zarade. Poganima nije nikad bila na srcu briga za bolesnike. Pripovijedao je jedan misionar kako je molio bogatog pogana milostinju za svoje bolesnike u bolnici koja se održavala samo ljubavlju i dobrotvornošću. — Vrlo rado— odgovorio je taj poganin — ali najrađe bih vam dao metar, cent arsenika da ih spremim sa svijeta. On bi najradije sve bolesnike otrovao. To je pravi odnos pogana prema bolesnicima.

* * *

A što znači za nas kršćane briga za bolesnike? Prije svega, ona znači kao neko čistilište na zemlji. Sam je bolesnik sličan dušama u čistilištu. Boli su kao čistilišna vatra koja ima kršćanina očistiti od njegovih krivica. A kad kršćansko srce ima smilovanja s bolesnicima, kao da silazi u čistilište da trpi zajedno s dušama koje trpe. Uzima na sebe dio njihovih muka i trpljenja. Dobro znate kako bolesnici postaju pravo čistilište za svoje ukućane. Koliko im nesanih očiju priređe! Koliko muka i odricanja od njih traže! Često se ne zna tko više trpi: da li bolesnik na postelji ili zdrav kraj postelje. U tom je ognju lako očistiti sve rđe krivice. Od bolesničkog je kreveta lako poletjeti u nebo.

* * *

Ali briga za bolesnike nije samo čistilište koje čisti od krivice. Ona je i zlatni rudnik zasluga za nebo. Tko ima bolesnika u kući, ima pravi zlatni rudnik u kojemu se kopa čisto zlato za nebo. Čuli smo da je briga za bolesnike jedna od izravnijih službi ljubavi. Ona je za Krista prauzor ljubavi prema bližnje-

mu. To je samaritanska ljubav čovjeka prema bratu čovjeku. No što je ljubav nego zlato kojim se kupuje nebo? Ili ako hoćemo točnije, ljubav je samo nebo. Tko ljubi, ostaje u Bogu i Bog u njemu. No što je nebo nego biti u Bogu i imati Boga? Gospođa Granier, osnivačica dvorkinja za neizlječive bolesnike u Lionu, dvorila je jednog bolesnika od raka tjednima i mjesecima sa svom strpljivošću i ljubavlju. A bio je to čovjek koji uopće nije htio vjerovati u Boga. No nakon te duge dvorbe slučajno spomene riječ nebo. Tada bolesnik tiho prošapće: Nebo... Nebo! Da ja vjerujem u nebo. Ono mora postojati. Odakle biste vi toliko uzeli ljubavi kad ga ne bi bilo? I tko bi vam inače naplatio toliku ljubav? U ljubavi mu je vratila vjeru u nebo i s njom vjeru u Boga.

* * *

No briga za bolesnike je još nešto više. Ona je ljubav prema samome Kristu raspetome. Jednog je Velikog četvrtka bl. Anđela Folinjska rekla svojim pratilicama: Hajdemo i potražimo Isusa Krista! Možda ćemo ga naći u bolnici među bolesnicima i patnicima. Nije se ta blaženica prevarila. Sam se Isus sakrio pod prilike bolesnika, kako smo to čuli. — Što god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili. Ali Isus u bolesnicima i patnicima, Isus je u svojim bolima. To je Isus raspeti na križu. Bolesnik koji leži prikovan uz krevet najljepša je slika Krista raspetoga na križu. Krist u svojim udovima nastavlja svoje raspeće. Naša kršćanska briga za bolesnike pravo je uspinjanje na Kalvariju da tješimo svog raspetog Isusa, da ublažujemo njegove boli, da ga napajamo u njegovoj žeđi. Kad je Isus na križu uzdahnuo: Žedan sam, vojnik je otrčao i namočio spužvu u octu. Tko je okrutan prema svojim bolesnicima, ponavlja taj čin okrutnosti vojnika pod križem. Ali zato tko ima srca sa svojim bolesnicima, rashlađuje ne samo usne nego i srce svom raspetom Isusu. To je najslađe djelo ljubavi prema svojemu Bogu. Imati dakle bolesnika u kući znači imati u kući raspetog Isusa, ali ne mrtvoga na stijeni u liku raspela. Imati u kući bolesnika znači imati u kući živoga raspetog Isusa koji traži našu ljubav kakvu je tražio od svoje majke koja je stajala pod njegovim križem. U brizi za svoje bolesnike mi smo zamjenici majke Marije prema njezinom trpećem Sinu.

* * *

To je smisao kršćanske brige za svoje bolesnike. Isus nam je dao primjer te brige. Isus nas je pozvao da slijedimo njegove stope, da idemo za njegovim srcem. Isus nam je obećao i nagradu i plaću te ljubavi prema našoj braći i prema njemu samome. Možemo li onda zvati se kršćanima, učenicima Isusa Krista, ljećitelja bolesnih, ako izgubimo smisao za svoje bolesnike, ako izgubimo ljubav prema njima i ako propustimo brigu koja je vanjski znak te ljubavi? Amen.

Slavonski Brod, 1972.

6. nedjelja kroz godinu B

ČESTA ISPOVIJED

P r e g l e d : *Danas se odvraća od ispovijedi
jer se govori da nema teških grijeha,
da za lake grijehe nije potrebna
ispovijed.
No sveta je ispovijed izravno čistilo od grijeha
božanskim djelovanjem
izravnim i
neizravnim, a i samim
psihološkim djelovanjem
po pokornikovim činima.*

U današnjem se prvom čitanju kao i u svetom evanđelju susrećemo s teškom bolešću gube i gubavcem koji je bolovao od te bolesti.. U evanđelju čitamo kako je Isus očistio ili izliječio gubavca od njegove gube. Ali kod toga Isus ga šalje k svećenicima da ustanove to izlječenje. Prvo čitanje tome daje i razlog. Bio je naime propis Mojsijeva Zakona koji svećenicima povjerava tu službu kao pravo i dužnost.

Danas je taj propis izgubio svoju vrijednost. Pa ipak Crkva daje da se čita i nama današnjim kršćanima. A znate zašto? Crkva znade da su ti stari propisi bili slika ustanove Novoga zavjeta. Tjelesna je guba slika nutarnje nečistoće i bolesti, a to su naši grijesi. Grijesi su prava guba koja strašnije razara dušu nego što tjelesna guba razara tijelo. Zato su grešnici pravi gubavci. No baš zato Isus koji je za zemaljskog života čistio ili liječio gubavce nije zaboravio ni gubavce na duši nakon svoga odlaska na nebo. Za te je gubavce ustanovio uredbu za čišćenje i izliječenje. No i tu je uredbu kao i u Starom zavjetu predao u ruke svojim svećenicima. Samo što su svećenici u Mojsijevu zakonu imali samo tu zadaću da ustanove oboljenje ili izlječenje gubavaca. A Isus je u Novom zavjetu dao svojim svećenicima i vlast da oni liječe ili čiste duševne gubavce od njihove gube. Kaže evanđelje da se Isus dotakao gubavca i on je ozdravio. Tako je svojim svećenicima dao vlast da ga osobno zastupaju pa da se preko njih dotiče duša gubavaca te ih čisti svojom krvlju od grijeha. — Kojima oprostite grijehe, njima će se oprostiti — rekao je Isus tim svojim zastupnicima.

Na taj nas način današnje evanđelje samo po sebi sjeća

na tu Kristovu ustanovu i uredbu. Sjeća nas sakramenta svete ispovijedi ili, kako se danas, kaže, pomirenja. Taj je, naime, sakramenat kršćansko čišćenje od gube, sakramenat oproštenja grijeha. Isus kao da po ustima Crkve danas ponavlja gubavcima duša: Idite, pokažite se svećenicima!

* * *

Ali baš zato je to evanđelje posebno važno u današnje doba. Došlo je, naime, danas doba kad mnogi koji se nazivaju kršćanima, pa čak i predstavnicima kršćanstva počinju ljude odvraćati upravo od tog sakramenta. Oni počinju govoriti: Ne idite k svećenicima da vas liječe od vaših guba.

Neki to čine, kako oni kažu, u ime vraćanja na prvo kršćanstvo, na praksu Crkve u prva vremena. Oni, naime, govore da se u stara vremena ispovijedalo samo za tri grijeha. Pa čemu danas kršćane gnjaviti i nametati im nepotreban teret?

Ali ti isti zaboravljaju da je u ta vremena Crkva u svojoj praksi bila tako stroga da je dopuštala samo jednu ispovijed u cijelom kršćanskom životu. Tko je drugi put pao u koji teški grijeh, kao da Crkva više nije htjela ništa znati o njemu.

A oni zaboravljaju što je bitno, a to je što kaže sveti Pavao: Kad sam bio dijete, mislio sam kao dijete, govorio sam kao dijete, a kad sam postao muškarac, odbacio sam djetinje. Oni, naime, zaboravljaju da se Crkva vođena Duhom Svetim razvija i napreduje u mnogim istinama i praksama. Iz djetinjskog stanja prelazi u zrelo i muževno. Crkva je u početku načelno vjerovala da se za oproštenje velikih grijeha traži sakramenat pokore ili ključevi Crkve. Crkva je na temelju toga načela postajući sve svjesnija što je veliki grijeh za sve više grijeha tražila svetu ispovijed. Tko bi danas htio kršćane vratiti obzirom na shvaćanje grijeha u početno nezrelo stanje, morao bi postati izravnim protivnikom Duha Svetoga koji je u Crkvi taj razvoj svijesti izveo.

* * *

Ali pustimo te slijepce i vođe slijepaca koji bi htjeli oslijepiti kršćanski narod da ne vidi teških grijeha, pa da ih onda i ne ispovijeda. Takvih je malo među nama. No zato postaju sve glasniji i među nama koji odvraćaju kršćanski narod od čestih ispovijedi, osobito za lake grijehe. Ako već idete na ispovijed za teške grijehe, zašto mučite svećenike i sami sebe s lakim grijesima — tako govore ti novovjeki mudraci. Laki se grijesi mogu oprostiti i izvan ispovijedi. Oni se opraštaju samim kajanjem, pa činima ljubavi i uopće dobrim djelima i samom molitvom, da ne govorimo svetom pričešću koja na poseban način može dušu očistiti od lakih grijeha. Zašto dakle zbog tih grijeha hodati k ispovijedi? Tako oni odvraćaju kršćanski narod od te Isusove ustanove.

* * *

O tom nema sumnje u kršćanskoj nauci da se laki grijesi opraštaju na različite načine, a ne samo u sakramentu ispovijedi. Hvala Bogu koji nas na različite načine čisti od tih krivica i ako nas ne očisti na ovome svijetu da je pripravio još i posebno čistilo i na drugome. Ali zar je time kršćanima zapriječen put prema svetoj ispovijedi da u njoj nađu čistilo od svojih lakih grijeha? Ta sveta je ispovijed toliko snažno čistilo da čisti dušu i od najtežih grijeha, koliko je onda istom snažno da nas očisti od lakih! Ako je sveta ispovijed kadra svojim djelovanjem očistiti i teške masne mrlje, kakvom će onda čistoćom oprati prašne mrljice!

Sveta je ispovijed od samoga Boga izravno određena za čišćenje grijeha. Sam je Bog dao toj svojoj ustanovi nutarnju snagu da božanskim djelovanjem čisti od grijeha. Bog je spojio čovječje suze s krvlju Isusa Krista da peru grijehe.

Ima, doduše, nekih bogohuljitelja koji se usuđuju govoriti o nekoj magiji u sakramentu svete ispovijedi kao što to govore obzirom na sve sakramente. No Bog je kod svetih sakramenata sam navezao svoju milost na izvanjski znak sakramenta. Tako je sam Bog htio i ustanovio. Takvu je magiju predao u naše ruke. Izrugivati se toj Božjoj uredbi znači najgadnije svetogrđe koje je upereno protiv Boga i Isusa Krista. To je svetogrđe ujedno i crna nezahvalnost njegovoj ljubavi koja nam je dala mogućnost da upravo prisiljavamo njegovo srce da dijeli svoje darove. Ako smo samo pripravni da primimo njegovu milost, sveta će ispovijed prisiliti Boga da nam je udijeli. Samim naime činom sakramenti djeluju i podjeljuju milost. Pravi kršćanin, mjesto da se ruga tom djelovanju sakramenata kao nekoj magiji, zahvalno će uhvatiti Boga za ruku koju mu pruža da ga očisti od njegovih krivica.

A sveta ispovijed nije samo čistilo od grijeha. U njoj dobivamo i tako zvanu sakramentalnu milost koja jača dušu da je i čuva od grijeha. Poznata je naime činjenica da svi koji su preboljeli kakvu bolest postanu barem za neko vrijeme imuni, a to znači otporni na tu bolest. Oni nose u sebi protuotrove kao lijek protiv te bolesti. Nešto slično je Bog učinio i u svetoj ispovijedi. Zajedno s oproštenjem on ulijeva u dušu u obliku sakramentalne milosti kao protuotrov koji uništava silu grijeha, pa duša postaje više-manje imuna i otporna na bolesti koje je preboljela. Kad bi dakle sveta ispovijed imala samo tu sakramentalnu milost, već bi to bilo dosta da shvatimo kolika je njezina prednost pred drugim lijekovima za lake grijehe. Po svetoj ispovijedi sam Bog čisti i čuva dušu od grijeha.

* * *

Ali sveta ispovijed ima svoju posebnu snagu čišćenja od

grijeha ne samo tim božanskim svrhunaravnim djelovanjem. Ona ima svoju snagu čišćenja i po samim čovjekovim činima koji se traže kod valjane ispovijedi. Kad bi se i druge sakramente moglo u neku ruku i nazvati božanskom magijom koji djeluju izravnim Božjim djelovanjem, najmanje, bi se to moglo reći za svetu ispovijed. Drugi sakramenti mogu djelovati i bez čovjekove svijesti i volje, kao što recimo krst kod male djece. Ali sakramenat svete ispovijedi u samom sebi traži i zahtijeva izravno svjesno čovjekovo sudjelovanje.

No baš ti čovjekovi čini kojima sudjeluje kod svete ispovijedi imaju izvanredno djelovanje za očišćavanje duše. Već prvi uvjet dobre ispovijedi, a to je ispitivanje savjesti neizrecivo pomaže čovjeku da se čisti od grijeha. To ispitivanje prije svega omekšava savjest, čini je nježnijom. Zemlja koja se više prekopava ili preorava postaje mekšom. A zemlja koja se pusti na ugaru, može otvrdnuti kao kamen. K tome, na zemlji koja se više preorava, samo po sebi nestaje korova i čisti se od njega. A zemlja koja se pusti na miru, obrast će dračem i trnjem. Tako već samim psihološkim djelovanjem, da ne govorimo o milosnom djelovanju, ispovijed postaje čistionicom od grijeha.

To još više vrijedi za glavni čovjekov čin kod svete ispovijedi, a to je kajanje. Može li čovjek mrziti na grijeh, a da ga barem pomalo ne odstranjuje iz duše? Kod čestih ispovijedi za lake grijehe taj se učinak lako ne opaža. Ali ako se dublje zađe u ljudsku dušu, vidi se da ni te ispovijedi nisu bez ploda. Najbolje se to vidi iz razlike između onih koji se često ispovijedaju i onih koji to čine rijetko. Što se netko dulje ne ispovijeda, pada sve češće i sve dublje. A tko se često ispovijeda, kao da osjeća neku ruku koja ga drži i sprečava da ne griješi.

A kad još dodamo i ponizno priznanje grijeha koje traži sveta ispovijed, postaje nam još jasnije kakva je snaga čišćenja u svetoj ispovijedi da čisti čovjeka od grijeha. Koji je jači lijek osim ljubavi protiv grijeha nego je poniznost? Poniznost je pobjeda nad sotonom. Poniznost je pobjeda nad svojom bijedom. Poniznost je pobjeda nad samim Bogom koji poniznima daje svoju milost. Zato oholi pakleni duh tjera duše od svete ispovijedi da mu poniznošću ne izmaknu iz pandža. Želi im oteti oružje poniznosti koje smrvljuje njegovu vlast nad čovjekom.

* * *

Jednog je dana došao k svetom Ivanu Don Bosku neki Englez da posjeti njegov oratorij i upozna metode njegova odgoja. Don Bosko mu reče da njegov odgoj počiva na dobrovoljnosti i neprisiljenosti koja ima izvor u svrhunaravnim sredstvima sakramenata ispovijedi i pričesti. Kad Englez nije mogao to shvatiti, kaže mu Don Bosko: Dragi gospodine, dobro upamtite: tko nije iznutra o nečemu uvjeren, samo ga se silom može natjerati. U odgoju postoje samo dvije stvari: ili ispovijed ili batina. Nema srednjega: ili batina ili ispovijed.

Taj je svetac shvatio ulogu svete ispovijedi u odgoju, ali i u oslobođenju od grijeha i od pogrešaka. Bez svete ispovijedi samo je batina kadra držati čovjeka daleko od grijeha. A već je i sveti Ignacije Lojola uzeo čestu ispovijed kao svoj put k obnovi Crkve. I u odgoju mladeži i u popravku starijih nije znao pronaći ništa sigurnije niti uspješnije od čestog primanja svetih sakramenata, osobito svete ispovijedi. Sam ju je primao svakoga dana.

To je mudrost svetaca. To je mudrost kojom su oni čistili svijet od gube grijeha. Kad nam dakle dođu neki mudraci i počnu govoriti: Nemojte ići na ispovijed, nije se potrebno toliko ispovijedati, možete biti i bez svete ispovijedi, kome ćemo tada vjerovati: svecima ili tim mudracima? Sveci su obnavljali svijet, sveci su ljude dizali iz grijeha. A što će biti od nas ako ostavimo metode svetaca i pođemo putovima tih mudraca? Slijepci su i vođe slijepaca! Kamo će nas onda oni odvesti nego u dubine grijeha i pod vlast sotone?

Ne dajmo se dakle njima u ruke. Neka nas radije sveci vode putom neba, nego ti slijepci putom pakla! Idimo dakle i pokažimo se svećenicima! Amen.

Slavonski Brod, 1971.

7. *nedjelja kroz godinu B*

PODNOŠENJE U BRAKU

Pregled: Bračni drugovi nosači su jedan drugoga
zbog jedinstva u ženidbi,
zbog ženidbene milosti,
jer predstavljaju ljubav Krista na križu
i Marije pod križem.
To je nošenje k Isusu, k spasenju.

Na prvi pogled činilo bi se da današnje evanđelje pripovijeda o uzetome i o njegovu izlječenju. Ali ako bolje uočimo to evanđelje, ono nam više pripovijeda o nosačima koji su uzetoga donijeli k Isusu. Oni su kao glavna lica u tom evanđelju. Oni su ga donijeli. Oni su svojom domišljatošću prodrli do Isusa u prepunoj kući. Zbog njihove vjere Isus je i učinio čudo. Vidjevši njihovu vjeru kaže evanđelje, Isus je rekao uze-

tome: Ustani, uzmi krevet svoj i idi kući. Nosači su dakle glavna lica, pomoćnici i spasioci uzetoga.

No dok slušamo o tim nosačima, pomoćnicima i spasiocima zar nam se samo po sebi ne budi u srcu poziv da i mi budemo nešto slično svojoj braći na zemlji? Ne zovu li nas naše kršćansko srce i naša kršćanska ljubav na sličan posao ljubavi prema našim bližnjima?

* * *

No pustimo taj općeniti poziv kršćanskog srca koji nas sili da postanemo nosači koji ćemo nositi svoje bližnje k Isusu. Ima netko među nama tko je na poseban način pozvan na tu službu ljubavi. To su muž i žena u kršćanskom braku. Ako itko ima poziv i dužnost da nosi svoga bližnjega k Isusu i spasenju, to su muž prema ženi i žena prema mužu u braku.

Ne treba dokazivati da je muž teret svojoj ženi, a žena svome mužu. Ta svaki je čovjek već teret samome sebi! Samo naše tijelo je teški teret za našu dušu, kako to govori knjiga Mudrosti. A koliko smo istom teški teret po svojoj opakoj i zloj duši! Grijeh je toliki teret za dušu da je kadar čovjeka strovaliti do dubine samog pakla. A i ne treba grijeha. Dostatna je prirođena zloća ljudskog srca u obliku sedam zlih sklonosti koje se nazivaju sedam glavnih grijeha. Ti su grijesi ili grešne sklonosti kao utezi za dušu da je vuku u propast. Pod tim je utezima uzdisao sveti Pavao: O nesretan ja čovjek, tko će s mene skinuti to teško breme!

Sam je dakle sebi čovjek težak, a koliko je onda drugome! Svaka si žena mora biti svjesna da s mužem ne dobiva samo olakšanje života nego i otežanje života. I svaki si muž mora biti svjestan da sa ženom ne dobiva samo pomoć nego i teret u životu. Ne žene se anđeli na nebu. Žene se zemaljski ljudi s teškim tijelom, a s još težom dušom u sebi. Težina je zato neizbježivi miraz koji donosi žena mužu, a možda još više muž ženi. Pa čim se bračni drugovi samo malo otrijezne od pijanstva krvi, već moraju uzdahnuti pritješnjeni i prignječeni od težine svojega bračnog druga.

Ali baš zato je važno da ti bračni drugovi osjete svoj poziv i svoju dužnost da budu nosači poput nosača u današnjem evanđelju. Samo kao takvi nosači izvršit će svoju kršćansku dužnost koja izvire iz njihove kršćanske ženidbe.

* * *

Previše su vam poznate riječi koje je izrekao Adam kad mu je Bog doveo ženu: — Ostavit će čovjek mater svoju i oca svoga i prionut će uz ženu svoju i bit će dvoje u jednom tijelu. Već po samoj naravnoj ustanovi ženidbe Bog spaja muža i ženu kao u jedno tijelo da bude muž kao glava, a žena kao njegovo tijelo. To je naravno jedinstvo toliko da Isus može reći:

Što je Bog spojio, to čovjek neka ne rastavlja, a to znači to čovjek ne može rastaviti.

A ako je već samo naravno jedinstvo između muža i žene toliko, kakvo onda jedinstvo postoji po svrhunaravnom vezu sakramenta ženidbe! Sakrament ženidbe slika je jedinstva između Krista i Crkve. Krist se osobnim sjedinjenjem združio s ljudskom naravi. A to je prauzor i temelj sjedinjenja njegova s cijelim čovječanstvom u Crkvi. Naravno je, naime, tijelo Kristovo temelj otajstvenog mu tijela.

A to je jedinstvo još zapečaćeno samom Kristovom krvi na križu. To je jedinstvo ostvareno istim Duhom koji povezuje Oca i Sina u njihovo božansko jedinstvo. Pa ako kršćanska ženidba predstavlja vjernu sliku jedinstva između Krista i Crkve jer je i ona zapečaćena krvlju Kristovom i ostvarena Duhom Svetim, kakvo onda ona jedinstvo predstavlja u sebi?

Za vrijeme jake kiše neki putnik susretne nježnu djevojčicu s dosta velikim dječakom na leđima. Upita je: Pa što je s dječakom da ga moraš nositi? — Razbio je koljeno. — A da li je daleko do kuće? — Pa ima još pola sata. — Ali dječak je prevelik i pretežak za tebe. — Ali on mi je brat — odgovori djevojčica.

Brat ne smije biti pretežak. Tako je umovalo srce te djevojčice. A što onda da kaže srce jedne kršćanske žene ili muža? Da li muž smije biti pretežak kršćanskoj ženi ili žena kršćanskom mužu? Da li može glava biti preteška tijelu? Kad bi vas glava ne znam kako boljela, da li biste je odrezali i odbacili? A niti glava neće si odbaciti svoje dijelo. Jedan bez drugoga ne mogu živjeti, makar jedan uz drugoga moraju umrijeti, makar jedan uz drugoga moraju trpjeti. Jedan drugoga moraju dakle podnositi.

Tako jedinstvo koje stvara kršćanska ženidba između muža i žene, nužno donosi poziv i dužnost međusobnog podnošenja u braku.

* * *

Ali kršćanska ženidba nosi i s druge strane poziv i dužnost međusobnog podnošenja. Ženidba je sakramenat. Kao svaki sakramenat ona umnaža posvetnu milost. Ali kao svaki sakramenat ona i podjeljuje svoju posebnu vlastitu sakramentalnu milost. Kod sakramenta se ženidbe ta milost sastoji u pravu na Božju pomoć u vršenju ženidbenih dužnosti.

Kršćanski ženidbeni drugovi po sakramentu ženidbe dobivaju pravo da ih sam Bog svojom jakošću jača, da im daje božanske sile u izvršavanju njihovih dužnosti. Kad god dođe kakva teškoća u njihovu ženidbenom životu, već je Bog kraj njih. Već ih Bog svojom rukom pridrži ako bi posrnuli. Već ih Bog podupire ako bi se savinuli pod kakvim teretom. Božja je

sila u njima. To je plod sakramenta ženidbe.

Može li onda ikada reći kršćanska žena da ne može više podnositi svojega muža? Ili može li kršćanski čovjek reći da mu je žena preteška? To bi bila kao hula na Boga. To je pogrda sakramenta ženidbe. Pravo svetogrđe. Time bi naime pogrdili milost koju su primili u sakramentu ženidbe. Time bi ustvrdili da je Božja pomoć preslaba, da je ruka Božja nemoćna.

Kršćanin dobiva u sakramentu Božju pomoć da može i najteže poteškoće svoje ženidbe podnijeti. A sveti Pavao nas opominje da ne primamo Božje milosti uzalud. Kršćanin je dakle dužan iskoristiti Božju pomoć i milost koju mu Bog daje. On je dužan podnositi svojega bračnog druga.

* * *

No ima još jedan veliki razlog koji izvire iz kršćanske ženidbe za tu veliku dužnost podnošenja. Kršćanska ženidba mora biti vjerna slika ljubavi između Krista i Crkve. A znadete kakva je bila ta ljubav iz koje se rodila Crkva. Bila je to ljubav Isusova probodenog Srca. Bolna ljubav, krvava ljubav — to je ljubav Krista i Crkve.

Baš zato sveti Pavao poziva kršćanske muževe da se u svojoj ljubavi prema ženama ugledaju u tu bolnu i trpeću ljubav Isusova srca prema njegovoj zaručnici Crkvi. — Muževi ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sebe samoga predao za nju. Kršćanska bračna ljubav mora biti slična ljubavi Krista na križu i Marije pod križem, koja je predstavljala Crkvu. Kršćanska bračna ljubav mora biti raspeta i bolna ljubav.

Može li onda reći kršćanska žena da joj je njezin muž pretežak ili reći kršćanski muškarac da mu je žena preteška? Da li si, ženo, ikada stajala pod križem kao Marija s mačem boli u svojemu srcu? Da li si ti, kršćanski muškarče, ikada visio na križu s probodenim srcem za svoju ženu? Još dakle niste vjerna slika Isusa i Marije, i njihove ljubavi koja je išla do križa.

* * *

Razumijete li onda zašto kršćanska ženidba sili kršćanske supruge da se podnose do same smrti? Kada kršćanski mladić i kršćanska djevojka stupaju k oltaru da se Duhom svetim i Kristovom krvlju povežu u doživotnu zajednicu ljubavi po kršćanskoj ženidbi, tad oni jedan drugoga uzimaju na svoja leđa da ga nose do Isusa i do spasenja na nebu. Podnošenjem u ženidbi oni na poseban način sudjeluju u spasenju svoga bračnog druga.

Najljepši primjer za to nalazimo u životu jedne svetice koja je spasila ne samo svojega sina nego i svojega muža. A to je sveta Monika, majka svetog Augustina. Tu su sveticu njezini roditelji udali za muža Patricija. On je bio poganin. Bio je doduše dobroćudan, ali vrlo razdražljiv. A k tome je bio i nevjeran svojoj ženi. No sveti Augustin pripovijeda o svojoj majci: Ona je svom mužu služila kao ropkinja gospodara. Pa i njegovu je bračnu nevjeru snosila da se zbog toga nije nikada s njim posvađala. Bilo je drugih žena koje su imale blaže muževe, ali su se na njima pokazivali znakovi batina koje su dobivale. Te se nisu mogle načuditi što Monika koja je imala ljućega muža nikada nije bila bita. Sama im je protumačila tu tajnu. Otkada se vjenčala sa svojim mužem, držala ga je svojim gospodarom, a sebe njegovom pokornom sluškinjom. Zato i nije nikada došla u sukob sa svojim mužem.

Ta je dakle žena znala podnositi svojega muža. Ali zato ga je i donijela do Isusa. Pod kraj je života postala njegovom duhovnom gospodaricom i predobila ga je za kršćansku vjeru. Pokrstio se i kao kršćanin pobožno je umro.

Kad bi i naše kršćanske žene znale ovako nositi svoje muževe k Isusu, makar teško, na svojim leđima, tada bi Isus i za te muževe vidjevši vjeru njihovih žena rekao: Sinko, oprošteni su tvoji grijesi. Bračnim bi podnošenjem one spasile svoje muževe.

A što bi morala biti veća sreća za jednu ženu nego da spasi svojega muža? I što bi morala biti veća sreća za jednoga muža nego da spasi svoju ženu? Dao Bog da takvih sreća bude mnogo u našim kućama! Amen.

Slavonski Brod, 1965.

8. nedjelja kroz godinu B

NOVO VINO

Pregled: *Krist nije htio postu dati stari smisao*
kao prizvuk manihejizma,
kao robovanje materiji,
kao oblik obrednog čišćenja,
kao umilostivljenje Boga.
On mu je dao novi smisao:
da usmjeri srca prema pravom kruhu,
da nas podsjeti na uskrsno stanje,
da nas sjeti na Kristovu muku i zato post na križu,
da otrgne od naših ustiju za usta sirotinje.

U cijeloj povijesti religija zauzima jedno od važnih mjesta uz žrtve i molitve i treći izvanjski izražaj, a to je post. Post su poznavale poganske religije. Post je poznavala i židovska religija. Pobožni ljudi židovskog naroda nisu se držali samo stroge odrebe Zakona o postu. Oni su to obdržavanje posta i do-

brovoljno proširili. To je vrijedilo i za farizeje i za Ivanove učenike, kao pobožne predstavnike židovske religije.

Isus je, doduše, sam na početku svoga javnog djelovanja postio četrdeset dana. Ali kod svojih je učenika mimoišao zahtjev o postu. Od njih nije tražio obvezu da poste. Baš to je upalo u oči farizejima i Ivanovim učenicima koji su mnogo držali do posta. Kakva je to pobožnost koju Isus uči, a ne poznaje posta? Taj su oni prigovor iznijeli preko učenika samom Isusu Kristu.

Što im je Isus odgovorio? Da li je on poručio ono što bi htjeli mnogi današnji kršćani: Nema više posta!? Ja sam dokinuo post kao nešto što je vrijeme pregazilo? S postom u staretinarnicu ili u otpad!

Daleko to od Isusa! Post ima biti dio i njegove religije. Ali on želi tom svojem postu dati novu dušu. Post neće u kršćanstvu biti što je bio u poganstvu ili u židovstvu. On će dobiti sasvim novi smisao. On će biti kao novo vino koje se mora uliti u nove mješine.

* * *

U poganskim je, naime, religijama post imao često manihejski prizvuk. Postom se htjelo izreći da je tjelesna hrana kao sve tjelesno ili materijalno nešto zlo, stvorenje zloga boga. Taj je krivi nauk zato progonio sve tjelesno u čovjeku i u tom smislu naučavao odricanje tjelesnog kao borbu protiv zloga duha.

Dakako, u tom smislu o postu Krist i kršćanstvo neće ni čuti. Sveti će Pavao pisati: Svako je Božje stvorenje dobro i ništa ne treba odbaciti ako se uzima sa zahvalnošću. Tako piše sveti Pavao protiv krivih učitelja koji su naređivali uzdržavanje od jela i time načelno odbacuje poganski post u smislu manihejizma.

* * *

Isto tako ne samo kod pogana nego i kod Židova post dobiva prizvuk robovanja materiji ili prirodi. Bog je na početku svijeta čovjeka postavio gospodarom prirode. Ali zakoni različitih zabrana učiniše čovjeka robom prirode. Dok je čovjek morao pitati što smije, a što ne smije jesti, prestao je biti gospodarom, a postao je robom jela i prirode.

Sveti Pavao odbacuje i to ropstvo kao nedolično za kršćane. Od tog nas je ropstva Krist oslobodio. — Ako ste s Kristom umrli oslobođeni prirodnih sila svijeta, zašto dopuštate da vam se nameću propisi: Ne uzmi! Ne kušaj! Ne takni! To su zapovijedi i nauke ljudske. Ti propisi imaju neku prividnu mudrost u samovoljnom bogoštovlju, krivom štovanju i trapljenju tijela, ali prave vrijednosti nemaju ni za tijelo.

* * *

Kod Židova je post imao svoje značenje i kao oblik obrednog čišćenja. Kod Židova je, naime, bilo mnogo različitih obrednih čišćenja. Bila su to različita pranja, uzdržavanja od žene, pa tako i post ili uzdržavanje od hrane. Mojsije je imao proći to čišćenje i Ilija prorok četrdesetdnevnim postom da zavrijede vidjeti Boga.

Ali kao što su sva židovska obredna čišćenja bila samo sjena stvarnosti, a stvarnost je Krist, kako to govori sveti Pavao, s Kristom su sve te sjene prestale imati svoj smisao. U tom je smislu i židovski post izgubio s Kristom svoj smisao i vrijednost.

* * *

Post je imao još jedno naravno značenje. On je bio kao plač grešnika pred Bogom koji ga je imao umilostiviti i ganuti na milosrđe. Tako je kralj Ninive naredio da ljudi i stoka ne okuse ništa da ganu Boga na milosrđe. A tako je i prorok Joel po naređenju samoga Boga pozvao narod na sveti post da se Bog smiluje svojemu narodu. U tom je smislu post bio kao vrst pokorničkog plača pred Bogom.

Kršćanin, međutim, znade da sav ljudski plač ma tekao rijekom suza koje bi potopile zemlju, sam po sebi ne bi bio kadar prisiliti Boga na milosrđe. Za Božje su milosrđe potrebne snažnije suze i glasniji plač. Bile su potrebne suze samoga Boga i glas Božje krvi koji dopire do nebesa. Bez tih bi suza sav ljudski plač bio uzaludan. Tako sav ljudski post ostaje samo slika koja sama po sebi nema stvarnosti niti vrijednosti.

Krist nije htio lijevati novo vino u stare mješine. Krist nije želio ostaviti post na staroj razini. Htio je novo vino i nove mješine. Krist je želio zato dati postu novi smisao.

* * *

Koji je dakle smisao posta u kršćanstvu?

Kad su Židovi tražili Isusa u Kafarnaumu nakon što ih je čudesno nahranio u pustinji, on im je rekao: Ne tražite me jer ste vidjeli znakove nego jer ste jeli i nasitili se. Nastojte si pribaviti ne propadljivu hranu već hranu koja ima trajnost za život vječni, i koju će vam dati Sin čovječji. Isus dakle razlikuje dvije vrsti jela: propadljivo, a to je zemaljski kruh za zemaljski život i nepropadljivo za vječni život, a to je nebeski kruh koji daje Sin čovječji. Krist želi svratiti ljudsku težnju sa zemaljskog kruha na nebesku hranu.

Vi znate tu nebesku hranu, nebeski kruh koga je Isus stavio u središte kršćanstva. To je kruh Isusova tijela u presvetom oltarskom sakramentu. Kao što je u sredini raja zemaljskoga bilo drvo života, tako je i u središtu Crkve i Božjega kraljevstva kruh života, kruh Isusova tijela. On je najveća svetinja i najveća vrednota kršćanstva. On je sunce kršćanstva kao izvor sveg Božjega života na zemlji.

Prema tome kruhu želi Krist usmjeriti ljudska srca, svu njihovu težnju upraviti na njega. Nije onda bilo čudo što se bio u kršćanstvu uveo običaj da kao prva hrana u danu bude tijelo Isusovo. Bilo je zabranjeno uzimati drugu hranu prije svete pričesti. Danas je ostao samo malen ostatak tog običaja, a to je da se barem jedan sat prije pričesti mora postiti od druge jela. Tako je post kao neka priprava za nebeski kruh. U tom je smislu i korizmeni post, osobito u stara vremena, bio također kao priprava na uskrsnu pričest. Sve u svemu kršćanski je post prije svega izražaj kršćanskog srca koje u nebeskom kruhu gleda prvotnu svoju hranu pred kojom zemaljska hrana gubi svaku vrijednost. Postom kršćanin stavlja nebeski kruh na njegov uzvišen položaj u kršćanstvu. Kod svakog posta on misli na nebeski kruh i kako je pozvan na nebesku gozbu, pa zato kao da zaboravlja zemaljsku hranu. Kad bi netko bio pozvan na kraljevsku gozbu, zar bi se prije najeo kakve proste hrane kod kuće? Tri dana ne bi kod kuće jeo misleći na kraljevsku gozbu na koju je pozvan.

* * *

No baš zato što smo pozvani po svetom tijelu Isusovu k nebeskom stolu na nebesku hranu, to nam doziva u pamet da svojom dušom već pripadamo budućemu svijetu. Hranimo se uskrsnom hranom, pa prelazimo u stanje uskrsnuća.

No znate što je značajka uskrsnulog stanja. — Bit će kao Božji anđeli — rekao je Isus. Uskrsnulo tijelo neće više biti životinjsko tijelo. Ono kao ni anđeli neće trebati zemaljske hrane.

Tu je jedan od smisala kršćanskog posta. Kršćanin je po Isusovu tijelu dušom već u uskrsnulom stanju. Zato bi želio biti i tijelom u tom stanju barem na slikovit način. On želi već i tijelom kušati stanje u kojem će to tijelo biti kao anđeo Božji koji ne treba ni jesti ni piti. Zato se dragovoljno odriče jela koje je svjedočanstvo da je još na zemlji u zemaljskom stanju. Tako kršćanin postom proslavljuje već unaprijed svoje buduće stanje na koje ga pripravlja nebeska hrana Isusova tijela. Post je anđeoska hrana — pišu sveti Oci. Postom se čovjek osjeća drugom anđela i pričesnikom nebeskog stola.

* * *

Ali sveta pričest uznosi kršćansko srce ne samo prema nebeskom stolu i uskrsnuću. Ona ga nosi i prema peći u kojoj je ispečen taj nebeski kruh, a to je peć Kristova križa. Sveta je pričest uspomena Kristove muke i smrti. — Kad god budete jeli ovaj kruh i pili ovaj kalež, smrt ćete Gospodnju naviještati. S križa primamo svoj nebeski kruh.

To daje kršćanskom postu još poseban smisao. Isus je na

križu bio gladan i žedan. Niti mu kap vode nisu priuštili u njegovoj žeđi. Može li onda kršćanin dok prima s križa Isusovo tijelo svoje srce prilijepiti na zemaljsku hranu i pilo? Za ljubav svoga raspetog Isusa on će zaželjeti da mu bude sličan i u njegovoj gladi i žeđi. To je upravo smisao posta ili nemrsa u petak, a osobito na Veliki petak. Kršćanin se iz ljubavi prema raspetom Isusu odriče barem mesa da se suobliči s Isusom.

* * *

No nebeska gozba svete pričesti kao i samo nebo ima značajku ljubavi. Ona je hrana ljubavi. Kristovo srce po tom jelu unosi oganj svoje ljubavi u kršćansko srce. Po toj ljubavi kršćansko srce počinje ljubiti kao što je Krist ljubio, koji je ljubio ljude. Baš su zato sa svetom pričesti u prva vremena bile spojene tako zvane agape, a to ku bile gozbe kršćanske ljubavi. Kršćani su otkidali od usta i donosili u zajednicu da bude hrana siromašnoj braći.

A to je jedan od prvotnih smisala kršćanskog posta. Pravi je post u tome da nešto otkinemo od svojih usta. Ali ne zato da to ostavimo za sebe nego da to podijelimo sirotinji. Petak bi zato imao biti dan ne samo posta nego i milostinje. Koliko na sebi prištedimo postom, toliko bi pravi kršćani morali dati siromasima. Naš post ne smije postati možda činom lakomosti kao što čine škrci koji si ne priušte jela. Naš kršćanski post mora postati činom ljubavi koja iz svoga suviška hrani gladne. Pa ako se koji puta ispričamo od samoga uzdržavanja od mesa, ne smijemo se ispričati od ljubavi koja drugome daje. Ako već izvanjski ne postimo, barem da ljubavlju postimo, a to znači odričemo se svojega.

* * *

To je novo vino u novim mjehovima. To je kršćanski post. To je post u vidu najveće kršćanske tajne, tajne presvete euharistije. U vidu nebeske hrane posvetit ćemo uzdržavanje zemaljske hrane. Bit će to kršćanski post koji će nas učiniti vrijednima nebeske gozbe. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

9. nedjelja kroz godinu B

SMISAO NEDJELJNOG POČINKA

Pregled: *Nedjeljni počinak ne smije biti samo vanjština. Zato mora imati svoj smisao:*
kao uzdignuće na čovječje dostojanstvo,
kao prilika za izražaj duše,
kao izražaj vjere u Božju providnost,

kao svijest da smo nebeska bića,
kao prilika za Božju službu.

Čuli smo u prvom čitanju kako je Bog Izraelcima dao među ostalim propisima Mojsijeva zakona i propis o svetkovanju subote u obliku subotnjeg počinka. Kod davanja svojih deset zapovijedi Bog je rekao: — Pazi da posvetiš subotu! Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje! Ali sedmi je dan odmora u čast Gospodinu, Bogu tvojemu. Tad ne smiješ raditi nikakva posla, ni ti ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni rob tvoj, ni ropkinja tvoja, ni stoka tvoja!

Tu je zapovijed Bog naložio: Držite subotu! Tko nju oskrni, neka se kazni smrću. Jer tko radi kakav posao taj dan, neka se istrijebi iz naroda svojega. A to nije bilo mrtvo slovo zakona. Već se u Mojsijevim knjigama čita, kako sinovi izraelski zatekoše jednoga čovjeka u pustinji kako u dan subotnji kupi drva. Dovedoše ga k Mojsiju i Aronu. Gospodin naredi Mojsiju: — Taj se čovjek ima kazniti smrću. Neka ga kamenuje sva općina izvan tabora. I bi tako izvršeno.

Zapovijed dakle o subotnjem počinku bila je za Židove teška zapovijed. Židovi su je smatrali značajkom svoje vjere. Prekršaj protiv te zapovijedi njima je značio otpad od Boga i izabranog naroda.

* * *

Sam je Isus došao na svijet kao podložan Zakonu. Zato je on kao i njegova obitelj iz koje je izišao strogo držao i zapovijed o subotnjem počinku. Ali on nije htio ostati kod same vanjštine te zapovijedi.

Doduše, sam je Bog već u Starom zavjetu dao dublji smisao tog svoga propisa. Ali židovski učitelji nisu marili za taj dublji smisao. Oni su stvorili samo zakučaste vanjske propise o tom obdržavanju. Njima je sve svršavalo u vanjštini. Zato je Isus kao gospodar subote, svojim križem srušio među ostalim vanjštinama i taj izvanjski propis Staroga zavjeta. Krist je svojim križem oslobodio svijet od spomenute zapovijedi subotnjeg počinka. To je kršćanska sloboda od Zakona. To je i dao nazrijeti židovskim učiteljima svojim postupcima zbog kojih su ga ti učitelji osuđivali kao kršitelja Zakona.

* * *

Doduše Kristova je Crkva ipak prihvatila kao neku sliku te stare zapovijedi o subotnjem počinku. Ona je i svoju djecu obvezala ne više na subotnji nego na nedjeljni počinak. Ali bilo bi svakako protiv svih nakana Isusa Krista kad bismo mi kršćani ostali kod same vanjštine, kod samog izvanjskog izvršavanja tog propisa crkvene zapovijedi. Zato mi kršćani moramo još više od Židova znati dati tom svom nedjeljnom počinku

dublji smisao. Moramo znati razloge zbog kojih se moramo u nedjelju uzdržavati od tjelesnog posla.

Koji su dakle ti nutarnji razlozi zbog kojih Crkva od nas želi i traži da počivamo u nedjelju? To nam se pitanje samo po sebi nameće dok gledamo Isusa u borbi s farizejima obzirom na njihov subotnji počinak.

* * *

Prvi je duhovni razlog nedjeljnog počinka da taj počinak uzdigne čovjeka na njegovo čovječje dostojanstvo. Taj mu počinak ima dovesti u svijest činjenicu da on nije životinja poput svake druge životinje i blaga.

Obično se kaže: Čovjek mora jesti i u nedjelju, dakle mora i raditi u nedjelju. Doista, to bi vrijedilo kad bi čovjek bio životinja poput svake druge životinje. Životinja ne poznaje ni petka ni svetka. Kad je gladna, ide na potražnju za hranom. Želudac je njezin apsolutni gospodar i ona se mora podvrgavati njegovoj vlasti. No čovjek nije rob svoga želuca. On u sebi ima silu kojom barem donekle može vladati nad želucom i nad njegovim zahtjevima. Kad je sotona pokazivao gladnom Isusu kamenje i tražio da to kamenje učini kruhom, Isus mu je rekao: Ne živi čovjek samo od kruha, nego od svake riječi što izlazi iz usta Božjih. Baš to na neki način čini i kršćanin kad u nedjelju ne radi težačkih poslova. Sotona bi ga htio učiniti potpunom životinjom koja bi služila samo svome želucu i postala teglećom marvom za proizvodnju. Ali čovjek svojim nedjeljnim počinkom odgovara sotoni: Ne živi čovjek samo za službu želucu. Ne živi samo za kruh. Ja nisam životinja.

* * *

Jednako tako, nedjeljni počinak daje čovjeku priliku da dođe do izražaja čovjekova duša.

Već je veliki grčki filozof Aristotel rekao da se filozofija može roditi samo u dokolici, u slobodnom vremenu. Visoka se duševna ostvarenja mogu roditi samo u počinku, a ne za vrijeme težačkog rada. U svagdašnjem poslu koji je redovno tjelesni rad, kao da čovjek zaboravi da uopće ima dušu. U krvavoj borbi za zemaljski život čovjek izgubi iz vida da je po duši određen za vječni život. Duša, duševne potrebe, duševni život — sve se to utopi u moru znoja.

Ali kad čovjek malo odloži svoj svagdanji posao i dok odahne od posla, kao da i njegova duša počne disati. Odmah čovjek osjeti potrebu za duševnom hranom. Već sama potreba da uzmemo u nedjelju kakvu knjigu u ruke pokazuje da se probudila naša duša. A ako čovjek ne zadavi svoju dušu pijančevanjem, tjelesnim zabavama i užicima, probudit će se u njemu i njegova besmrtna duša sa svojim zahtjevima. Koliki kažu da ne znaju da im je nedjelja nedjelja ako ne budu u crkvi.

Tu se najbolje vidi kako nedjeljni počinak pogoduje duši da počne živjeti svojim životom.

* * *

Još jednu visoku svijest budi nedjeljni počinak u čovjeku. To je svijest da je pod vodstvom Božje providnosti. Osjeti da nije prepušten samo vlastitoj brizi nego da za njega vodi brigu i svemoguća Božja ruka.

Lijepo je to Bog pokazao već svojem narodu na putu kroz pustinju. Bog je u pustinji hranio svoj narod manom koja je padala s neba. Narod je trebao samo skupiti, samljeti i imao je gotovo brašno. No ta je mana padala svakoga dana i trebalo je svaki dan nakupiti samo za jedan dan. Što bi se više od toga skupilo, ucrvalo bi se. Bilo je, međutim, ipak jedna iznimka. Bog je rekao narodu da u petak nagrabi dvostruku mjeru. U subotu neće ništa naći u polju. U subotu valja počivati. Ali se zato mana tog dana nije ucrvala. Hrana mane ostala je svježa i u subotu.

Tako je Bog čudesno pokazao kako se brine za onoga koji izvršuje njegovu zapovijed o subotnom počinku. A zar mislite da u Novom zavjetu on zaboravlja na čovjeka? Ako se brinuo za svoje sluge u Starom zavjetu, koliko će se više brinuti za svoju djecu!

Naš je nedjeljni počinak ispovijest naše vjere: Bog se brine za nas, za svoju djecu. Koliko manje mi svojim radom načinimo, toliko on više učini svojim blagoslovom. I to je duboki smisao nedjeljnog počinka.

* * *

A taj počinak donosi u čovječju dušu još i svijest da smo ne samo čovječja bića nego i nebeska bića.

Prema poslanici Hebrejima židovski subotnji počinak bio je slika i sjena nebeskog počinka na nebu. Tako nam, evo, i naš nedjeljni počinak dočarava u slici mir i počinak duše u krilu svojega Boga. Pokoj vječni daruj im, Gospodine! Tako kličemo za duše u čistilištu. A to kao da tražimo i svojim nedjeljnim počinkom. Baš zato se u nedjeljnom počinku osjećamo kao nebeska bića koja su određena da uđu u svoj vječni počinak i kao da ga već na zemlji pomalo kušaju.

* * *

Sve su to lijepi i sveti razlozi nedjeljnog počinka. Ali je glavni razlog tog počinka bliži i jednostavniji.

Kod jednog crnačkog plemena u centralnoj Africi postoji lijepa priča. Životinje je jednom uhvatila velika zavist: Ljudi imaju svetkovine, a one ih nemaju. Zato održe vijeće da se posavjetuju kako bi i one mogle imati svetkovine, i što bi za to bilo potrebno. Paun odmah izađe sa svojom idejom: Kad ljudi svetkuju, oblače se u svečanu nošnju. Treba dakle imati svečanu nošnju, pa ćemo imati svetkovine. Svinja nije bila za to. Ona je rekla: kad ljudi svetkuju, imaju bolji ručak. To je glavna stvar za svetkovanje. Magarac, međutim, načini drukčiji prijedlog: Kad ljudi svetkuju, tad oni počivaju i ne rade. U neradu će biti naše svetkovanje. No Crnci se nasmijaše: — Glupe životinje ne znaju da nemaju svetkovine jer ne mogu govoriti s Velikim Duhom.

U toj je crnačkoj legendi divno prikazan najdublji i najglavniji razlog nedjeljnog počinka koji je duša svetkovanja. Zašto je dakle određeno da u nedjelje i blagdane počivamo od tjelesnih poslova? Prije svega zato da možemo razgovarati s Bogom, da imamo vremena za Božju službu.

Nedjelja je Božji dan. I čovjek ga mora dati Bogu. Prije svega da prisustvuje svetoj misi, a po mogućnosti i propovijedi. Nedjelja je Božji dan i kod kuće da čovjek uzme u ruke kršćansko štivo i time posveti taj dan Bogu. Nedjelja je Božji dan. Zato je to dan kad pravi kršćanin uzme vremena da posjeti kojeg bolesnika, da se za njega pobrine i učini koje milosrdno djelo. To je prava pobožnost, kaže sveti Jakob: zauzimati se za sirote i udovice u njihovoj nevolji. To je nedjeljna Božja služba.

Ako kršćanin želi izvršiti svu tu službu Božju, tad mu je jedan dan gotovo i prekratak. Pa tko želi izvršiti tu Božju službu, neće imati vremena za težačke poslove. Zato je određen nedjeljni počinak u Crkvi.

Ako budemo na ovaj način shvatili svoj nedjeljni počinak neće nam biti teško izvršiti crkvenu zapovijed o tom počinku. Ali tada ga nećemo ni vršiti samo izvanjski bez duše. Taj će počinak biti doista priprava za vječnu Božju službu u nebeskom počinku. Amen.

Varaždin, 1961.

10. nedjelja kroz godinu B

OPSJEDNUTI

P r e g l e d : I danas postoje opsjednuća. To su napose svekri i svekrve zatirači djece:
kao napasnici,
kao mrzitelji djece,
kao ubojice,
kao nepopravljivci.

U današnjem se svanđelju susrećemo s jednom činjenicom koja je bila česta u vrijeme Isusovo na zemlji. Susrećemo se sa činjenicom opsjednutih. Iz takvih opsjednutih, a to znači

ljudi u koje je ušao sam nečisti duh, zaposjeo ih i držao u svojoj vlasti u njihovu tijelu, Isus je istjerivao tog nečistog duha. Današnje nam evanđelje spominje klevetu židovskih pismoznanaca da Isus istjeruje đavle jer je sam opsjednut od najvišeg đavla, Belzebula.

Današnji kršćani ne mogu više pravo shvatiti ovo evanđelje, kao što uopće evanđeosko pripovijedanje o opsjednutima jer su danas opsjednuća vrlo rijetka pojava među ljudima. U stara su vremena opsjednuća bila redovita pojava. Dok se svijetom nije razglasilo Isusovo ime i dok na svijetu nije postavljen Kristov križ, đavao se smatrao gospodarom i poglavicom svijeta, a ljude svojim robovima. Po opsjednuću je to sotona i izvanjski pokazivao. U današnja, međutim, vremena đavao ima rijetko toliko drskosti da se ovako javno pokaže. Zato i za mnoge kršćane opsjednuća su nečuvena stvar koju mogu jedva i vjerovati.

* * *

Otvorena su opsjednuća doista danas rijetka stvar, iako se pojedinačno tu i tamo jave. Ali ako malo bolje otvorimo oči i među nama kršćanima ima pravih i istinskih, iako prikrivenih opsjednuća. Ima kršćana koji sotoni dopuštaju da u njih uđe i da s njima posvema zagospodari.

Ima raznih vrsti takvih opsjednuća. Dosta je da spomenemo samo jedno đavolsko opsjednuće koje se danas raširilo među našim kršćanskim narodom. To je opsjednuće koje susrećemo u mnogim našim kućama u kojima nalazimo osobe koje su kao živi đavoli jer je u njima pakleni duh. On u njima živi. Iz njih govori. Iz njih djeluje. One su njegovo pravo pakleno oruđe. Trebam li vam li tumačiti koje su te osobe, opsjednute od sotone? To su neke svekrve ili svekri u našim obiteljima.

Ne govorim ovdje o svekrvama i svekrima koji prave razdor i neslogu između muža i žene, između svog sina i snahe. Ne govorim ni o onim svekrvama i svekrima koji idu dotle da žele posvema uništiti brak svoga sina i snahe. A to jednako vrijedi za punicu i tasta obzirom na svoje kćeri i zetove. I u takvim je svekrvama i svekrima odnosno tastima i punicama pravi sotona. Isus je, naime, rekao: Blaženi mirotvorci jer će se zvati sinovima Božjim. A što bi onda rekao za one koji stvaraju razdor i neslogu, koji su čak uzročnici rastava u božanskim zajednicama ljubavi, što bi rekao nego: Prokleti jer će se zvati sinovima đavolskim? Ali o tim opsjednutima svekrima i svekrvama ovdje ne kanim govoriti.

Ovdje govorim o svekrima i svekrvama u kojima viri upravo iz srca kroz oči i jezik sotona. To su svekrve i svekri koji su si postavili kao zadaću da budu zatirači djece svoje snahe. Danas ima mnogo pobačaja, a još više čuvanja djece. Ima

mnogo žena i majki koje su same krive tim svojim grijesima. Ima ih koje to čine neprisiljene ni od koga, iz svoje vlastite pobude i inicijative. One nose svoj grijeh na svojoj vlastitoj duši. One su same đavoli koji ih je odveo u grijeh.

Ali ima bezbroj mladih majki koje bi veselo i drage volje donijele djecu na svijet, koje bi rado poklonile Bogu svoju djecu. Ali kraj njih stoji kao zloduh i kao pakleni zmaj njihova svekrva il svekar. Na njih reže i laju. Na njima oštre svoje zmajevske zube a često grizu do u samo srce. — Ti krmačo, zar ćeš samo rađati djecu? Zar sam te zato u kuću uzela da kotiš i uništavaš moje imanje? Ni dan ni noć ne daju mira jadnim mladim ženama dok ne izvedu svoj pakleni zanat, dok ne unište dijete ili dok ne oduzmu volju svojim snahama da imaju djecu. Takvi svekri i svekrve imaju na duši nebrojeno nerođene djece u našim kućama.

To su opsjednuti. To su opsjednute u našim kućama. To su osobe u kojima živi i djeluje sam pakleni duh ili sotona.

* * *

Možda vam to trebam dokazivati? Možda ne vidite na prvi pogled da imate posla s đavolom? Kad ne biste ni po čemu u tim svekrvama i svekrima prepoznali đavla, prepoznajete ga po tome što su oni napasnici.

Biti napasnik, drugoga vući u grijeh i propast — to je pravi đavolski posao. Već na početku svijeta, čitamo, kako je zmaj povukao s neba trećinu zvijezda. Sotona je zaveo sa sobom u bunu protiv Boga trećinu anđela. A kad je Bog stvorio čovjeka, evo odmah i zmije da zavede Evu i s njom Adama te pogaze Božju zapovijed i srnu u grijeh i propast! Što više, i kad je sam Sin Božji pošao na svoje veliko djelo spasenje i zaputio se u pustinju, sotona ne oklijeva da mu se približi ne bi li ga strovalio paklenim padom. To je zanat sotone! On je napasnik. On mami čovjeka u grijeh i propast. No kad slušate pojedine svekrve i svekre kako svoje snahe ne samo da uče grijehu nego i nagovaraju na grijeh, kako ih neprestano upravo guraju, pa čak i sile u grijeh, i to ne kakav mali i laki grijeh nego u grijehe koji su za njih same propast, a za njihovu još nerođenu djecu i smrt — što ćete reći nego se zapitati: Pa tko su ti svekri i svekrve? Da li su to ljudi ili đavoli iz pakla? Ako nisu đavoli, a ono su barem u njima đavoli. I to ne obični đavoli nego najgori đavoli. Prve je ljude sotona samo mamio u grijeh. Isto je učinio kod Isusa Krista. Nagovarao ga je na grijeh. U jednom i drugom slučaju sotona je došao kao u rukavicama, kao uljudan i fin gospodin koji na lijep način želi čovjeka namamiti da se sam odluči u svoju propast. No svekrve i svekri mnogo puta ne dolaze ni u kakvim rukavicama nego s pravim toljagama u ruci. Mnogo puta bi oni bili spremni i uništiti svoje snahe

ako se ne bi pokorile njihovim nasiljima i prijetnjama. — Ubit ću te ako ne ubiješ dijete! Ubit ću te ako rodiš još koje dijete! Tako oni dan i noć viču i kao paklenom silom tjeraju jadne snahe u svoj vlastiti pakao. Nisu li te svekrve ili svekri gori od samih đavola? I đavao im može zavidjeti da su ga nadvisili u njegovoj đavolštini.

* * *

Drugi znak đavolskog opsjednuća u tim svekrvama ili svekrima sama je njihova mržnja na djecu. Jedna od osnovnih razlika između Boga i sotone stoji u tome što Bog ljubi djecu, a sotona ih mrzi.

U svakom djetetu kao da Bog gleda svog jedinorođenog Sina koji mu je omilio kao betlehemsko djetešce. Nije Isus bez temelja rekao: Tko prima jedno od ovih malih, mene prima i što god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili. Isus uvijek govori o malenima. Maleni su bili upravo u sredini njegova srca. — Pustite malene i ne branite im da dođu k meni — tako je kliknulo srce koje je ljubilo sve ljude, ali najviše malenu djecu. Tu je dječicu privijao k svojemu srcu, grlio ih i ljubio, kako piše evanđelje. Ljubav prema djeci — to je dakle nešto božansko.

No baš zato je mržnja na djecu nešto đavolsko. U malenoj su djeci ljudi uvijek gledali anđele. Sam Isus opominje da ne sablaznimo djecu jer njihovi anđeli gledaju lice Oca nebeskoga. Anđeli su kao pravo društvo malene dječice. Sotonsko oko to dobro vidi i zato kao što je vodio na nebu rat protiv dobrih anđela, na poseban način naviješta rat njihovim predstavnicima na zemlji. Naviješta rat malenoj djeci.

Po djeci se ujedno i širi kraljevstvo Božje. Bog je stvorio dječje duše da se napuni nebo, pa da zauzmu mjesta palih anđela na nebu. To je opet nešto što tjera sotonu u bijes. Ne može iz zavisti vidjeti onoga koji bi mogao biti sretan na nebu. Ako su Židovi iz zavisti dali ubiti samoga Isusa, koje čudo da bi sotona iz svoje paklene zavisti najvolio uništiti svu ljudsku djecu na zemlji?

No u mržnji se na djecu pokazuje ipak najviše što je najprirodnije sotoni, a to je zloba i pakost. Čovječje srce može mrziti samo ono što je nešto krivo i dužno. Đavolsko srce, međutim, mrzi prije svega ono što nije ništa krivo ni dužno. Mrziti nevinost — to je paklena zloba. A baš se tu pokazuje kako je nešto đavolsko kad čovjek mrzi nevino i nedužno dijete koje nije krivo ni što je živo. Kad dakle vidimo kako svekrve i svekri progone kao sami đavoli nedužnu nerođenu dječicu, što možemo drugo reći: Imamo posla s đavlom?

* * *

Kad se još sjetimo da se kod svega toga ne radi redovno

samo s nezačetom djecom nego sa začetom, da se ne radi samo o sprečavanju začeća nego i o ubijanju žive djece, tad nam postaje kao sunce jasno s kime imamo posla, da imamo posla s pravim đavolima.

Kad su Židovi radili o glavi Isusu, rekao im je: Vi gledate da me ubijete, čovjeka koji sam vam govorio istinu, koji dakle nisam ništa kriv. Vi činite djela svojega oca. Đavao je vaš otac i hoćete činiti želje svojega oca. On je bio ubojica ljudi od početka. Čovjek ubojica sin je dakle đavla koji je prvi ubojica i početnik smrti. A to na poseban način vrijedi za ubojicu nevinog djeteta.

Tko dakle govori iz svekrva i svekara, tko viče iz njih kad tjeraju snahe u krvavi pakleni zanat ubijanja nedužne djece? To je onaj isti đavao koji je donio smrt na svijet već u raju zemaljskom. Smrt je slika vječne smrti. Miris krvi nedužno prolivene miris je paklene zlobe. Već je u davnini sotona tražio krvave žrtve ljudske djece. To je bio vrhunac štovanja sotone. Spomenuti svekri i svekrve žele biti svećenici i svećenice sotone da mu prikazuju najmilije mu žrtve: Djecu svojih snaha. Pa ako je kršćanski svećenik drugi Krist, što je onda taj sotonski svećenik ili svećenica nego drugi sotona?

Trebam li vam onda još dokazivati kako i danas đavli hodaju svijetom, kako i danas među nama ima opsjednutih od đavola? Važnije je da molimo Krista da iz kršćanskih duša istjera đavle koji su ih u tolikom broju opsjeli.

* * *

Ali nažalost čini se da se u tim opsjednutima nije nastanio samo jedan đavao nego da je uzeo sa sobom drugih sedam đavola da budu jači i da se ne dadu iz njih. Rijetko se kada dogodi ili gotovo nikada da bi takve svekrve ili svekri koji su često krivi za mnoga ubojstva u svojoj kući, koji dakle imaju na duši mnogu nedužnu krv dječice, da bi oni na svetoj ispovijedi to priznali ili ispovijedili. Đavao se ne da iz njihove duše. On ih je toliko opsjeo da ih je oslijepio i oglušio. Postaju nijemi na svojim ispovijedima. Ubiti dijete, biti krivima smrti djece za njih je to kao sitnica preko koje mogu prijeći kao preko ubojstva pileta.

Molimo dakle Isusa da po sili svoje presvete nedužne krvi istjera te tvrdokorne đavole iz naših kuća da ne nose u njih krivnju nedužno prolivene krvi. Amen.

Karlovac, 1969.

1. nedjelja Korizme B

BORAC PROTIV SOTONE

Pregled: Isus je borac protiv sotone uništavajući njegove sile kojima vlada:
laž,
smrt,
grijeh.
Uništimo ih i mi!

Ima slikarskih umjetnika koji će olovkom ili kistom povući par crta ili poteza i njihova je slika gotova. Nije to, doduše, gotova izrađena slika. Ali je prekrasna skica koji nam dočarava osobu ili predmet u svoj njegovoj punini.

Nešto smo slično mogli danas doživjeti dok smo slušali sveto evanđelje. Sveti je Marko upravo te vrsti slikara. On u svom evanđelju redovno ne izrađuje u sitnice svoje prikaze. Kao da povuče samo par crta i njegov je prikaz gotov. Tko je navikao čitati ili slušati druge evanđeliste koji opisuju Isusov boravak u pustinji, njegovu kušnju sa strane sotone, taj će se upravo snebiti slušajući svetog Marka o istom predmetu. On u pet kratkih rečenica zbija čitavu tu povijest. Dolje gore, gore dolje i njegova je slika gotova!

Pa ipak sveti Marko u svojih pet rečenica naglasuje što je bitno: Duh Sveti je odveo Isusa u pustinju i tamo ga je kušao sotona. Isus je otišao u pustinju na boj protiv sotone.

Već sam odlazak u pustinju bio je Isusov izazov sotoni. Pustinja je, naime, oduvijek bila smatrana područjem vlasti sotone. Sam Isus govori kako nečisti duh kad iziđe iz čovjeka, hoda bezvodnim krajevima. Pustinja kao da najviše odgovara pustoši i praznini koja je u samome duhu sotone, odbačenom od Boga i zato bez Boga koji je jedina punina svakoga duha.

Kad je dakle Isus vođen Duhom Svetim koraknuo u pustinju, učinio je to da pokaže kako je došao u boj protiv sotone. Zato i lijepo kaže drugi evanđelista: Odveo ga je Duh, misli se Duh Sveti, u pustinju da ga đavao kuša. Tim samim što je pošao u pustinju htio je započeti boj s đavlom.

Tako je, evo, Isus na samom početku svoga nastupa na svijetu pokazao jedan od prvotnih smisala svog dolaska na svijet, jedan od prvih zadataka koje je imao izvesti na svijetu, a to je da u boju protiv sotone svlada i uništi njegovu vlast nad ljudima i otkupivši ljude iz sotonskog ropstva izvede ih ispod tamne vlasti u svijetlo svoje kraljevstvo.

* * *

Znate kojim je silama sotona držao ljude u svojoj vlasti. Znadete temelje sotonskog kraljevstva na zemlji. Prvi je taj temelj bio njegova laž.

Laž se nastanila od početka u biću sotone. Oholost po kojoj se mislio uspeti na Božje prijestolje i biti jednak Svevišnje-

mu i nije drugo nego bitna laž koja je zaposjela sotonsko biće. Svaka je oholost u sebi laž, a Luciferova je oholost vrhunac laži.

Nije čvrsto stajao u istini jer u njemu nema istine — govori Isus. Kad zato govori laž, govori svoje vlastito jer je lažac i otac laži. Laž je kao jezgra njegova bića. Zato je i zmija svojom lukavštinom najbolje odgovarala da predstavi njegovo biće. A zato se sotona i naziva duhom tame. Svaka je istina svjetlost jer je ona ono što jest. A laž je tama jer je ono što nije.

No zato sotona voli loviti u noći. On je gospodar tamo gdje može unijeti laž i njezinu tamu. Zato i upotrebljava laž kao prvo svoje oružje za osvajanje svoje vlasti. Ona je sila njegova kraljevstva. Kao što ribič stavi na svoju udicu lažnu muhu ili lažnu ribicu, pa kad luda riba proguta taj varavi mamac, ona je postala plijenom ribiča, tako i pakleni ribič hvata lude ribe na svoj mamac laži. Tko dade da mu sotona napuni pamet lažima, progutao je paklenu udicu i već je sotonin rob. S oružjem laži navalio je sotona već na prve ljude: — Bit ćete kao bogovi! Bog vas vara kad vam prijeti smrću. Tako sotona pred Evom okreće samu Božju istinu u svoju laž. Pa i još danas sotona je kadar iz samoga Svetoga pisma stvoriti svoju laž da uhvati čovjeka. To je pokušao kod samoga Isusa Krista u kušnji u pustinji. Mislio ga tako osvojiti kako je osvojio čovječanstvo.

Razumijete li onda zašto je Isus započeo svoj boj protiv sotone upravo raspršujući tamu njegovih laži. Drugi evađelisti govore o tome kako je Isus u samom kušanju u pustinji smrvio sotonine laži. No to je bio samo predznak onoga što nam govori sveti Marko u današnjem evanđelju. Odmah poslije svoga boravka u pustinji Isus je pošao u Galileju, kaže sveti Marko, i propovijedao je Božje evanđelje. Tri je godine Isus sijao Božju riječ da uništi sotonski kukolj laži i zabluda. Tri je godine Isus Božjom riječju evanđelja svijetlio svijetu da uništi paklenu tamu sotonskih laži. To je bio kao početak Isusova boja sa duhom tame i laži. To je početak njegove pobjede nad sotonom.

* * *

No sotona ima i drugu svoju silu kojom drži u vlasti i pokornosti čovječanstvo. On je, naime, poslao na svijet svoga saveznika da mu pokori svijet i podvrgne ga njegovoj vlasti. A taj je sotonin saveznik smrt.

Sotona je donio smrt na svijet, kako govori Pismo. A sa smrću je donio strah od smrti. Baš tim je strahom podvrgnuo svojoj vlasti cijeli svijet, kako to govori poslanica Hebrejima. Što sve nije kadar učiniti čovjek od straha pred smrću! Kao što ljudi drže strahom u pokornosti divlje životinje i same zvijeri, tako sotona drži čovječanstvo u svojoj pokornosti strahom od smrti.

A da može zatjerati do kraja strah u kosti čovjeku da mu bude potpunim robom, sotona je unio smrt ne samo u tjelesa ljudi nego i u same njihove pameti. On je čovjeka uvjerio da poslije smrti nema ništa. Smrt je svršetak svega. Smrt je konačna smrt, posvemašnja smrt za čovjeka. Ta vjera u smrt, potpunu smrt u smrti jedan je od najjačih aduta o sotoninoj igri s čovjekom. Kad čovjek više ne vjeruje u život poslije smrti, od je izručen upravo na milost i nemilost sotoni. Postaje kao miš koji više nema rupe kroz koju bi pobjegao mački. Vjernici u smrt najpokorniji su robovi sotoni.

No baš zato je Krist došao na svijet da ne samo svojom riječju istine pobijedi duha laži, i ako je i sama njegova riječ bila ujedno i pobjeda nad smrću. On je i djelotvorno želio uništiti sotonino oružje smrti. Zato je sam pošao u smrt. Boravak u pustinji bio je upravo predigra koja je imala predočiti taj konačni Isusov boj sa sotoninom silom smrti. Pustinja je pravi simbol smrti. Ona je kao prava grobnica. Pa kad se Krist u pustinji uhvatio u koštac sa sotonom, htio je dočarati kako će se s njime uhvatiti u koštac samom svojom smrću. A baš je smrt bila najveća Kristova pobjeda nad sotonom.

Smrću je Krist pobijedio onoga koji ima vlast nad smrću to jest đavla, kako to piše poslanica Hebrejima. Smrću je oslobodio sve koji cio život bijahu podvrgnuti ropstvu strahom od smrti. Krist je upravo svojom smrću ušao u život. Uskrsnuće je bilo kao posljedica smrti. Smrt je time prestala imati silu nad ljudskim pametima. Vjera u smrt bila je uništena činjenicom života iz smrti. Smrt je Kristova postala i lijekom protiv smrti. Ona je postala cjepivo života za sve koji s Kristom umiru u smrti. Na taj način sva sila smrti kojom je sotona vladao uništena je životom Kristova uskrsnuća koje je izišlo iz njegove smrti. I to je pobjeda Krista nad sotonom.

* * *

No sotona ima i treće, i to najjače oružje i silu da podvrgne svijet svojoj vlasti. Oružje je to grijeha. I laž i smrt zarobljuju čovjeka pod sotonsku vlast samo na izvanjski način. Ropstvo po grijehu ulazi u najdublju dubinu čovjekove duše. Grijeh je sotonina pobjeda nad jezgrom čovjekova bića, a to je čovjekova slobodna volja. Čovjek se u toj svojoj jezgri dragovoljno podvrgne sotoni i dade mu se da ga sveže. A tada čovjek više nema svoje sile kojom bi se oslobodio od sotonskog ropstva. Po grijehu čovjek postaje robom i uznikom sotone samo po sebi za čitavu vječnost.

Isus je, međutim, i tu pronašao način da čovjeka sapeta i tim samim paklenim lancima oslobodi od paklenog ropstva. Krist je našao put do pobjede na sotonom koji je svezao čovjeka tim paklenim lancima. On se, naime, povezao s čovječanstvom

grešnikom. Sebe je učinio glavom čovječanstva. Pa kad čovječanstvo nije samo imalo snage da rastrgne sotonske lance grijeha, učinio je to Krist kao njegova glava. Što nije mogla čovječja slabost u sebi, učinila je to božanska sila u njezinoj glavi.

Već u današnjem evanđelju Isus poziva svijet: Obratite se ili činite pokoru. Drugim riječima on dovikuje grešnicima: I za vas postoji put da se vratite iz ropstva grijeha. Ja vam dajem snagu pobjede nad grijehom i zato i nad sotonom. Uključite se vjerom u mene kao svoju glavu: Vjerujte evanđelju, i primit ćete od mene snagu pobjede nad sotonom. To je vrhunska pobjeda Krista nad sotonom.

* * *

Nakon svih ovih Kristovih pobjeda nad sotonom, ne bi li bilo žalosno kad bi itko od nas ostao stenjati u ropstvu sotone? Sam je Krist rekao: Evo sad će poglavica ovoga svijeta biti izbačen iz svijeta. Ne bi li onda bilo žalosno da ne bude izbačen niti iz same Crkve, odnosno iz članova te Crkve? Na pogled Krista borca i pobjednika nad sotonom smijemo li nešto takvo dopustiti?

Odstranimo dakle sotoninu laž! Ne dopustimo da nas osvoje zablude pa da po njima postanemo robovi sotone! Istina će vas osloboditi!

Ne dopustimo niti da nas zarobi strah od smrti! Ne bojte se, ja sam pobijedio svijet! Uskliknuo je Isus. Krist je pobijedio smrt. Žalostan je kršćanin koji se nakon Kristove smrti koja je svršila uskrsnućem još boji i strepi pred smrću.

No iznad svega ne dajmo da grijeh vlada nad našim dušama! Ne dajmo se živi u paklenu tamnicu! Obratimo se dakle i činimo pokoru! Vrijeme Korizme i za nas mora biti vrijeme Kristove pobjede nad grijehom. Ta pobjeda nad grijehom — to je pobjeda Kristove smrti i uskrsnuća, a to je pobjeda svete uskrsne ispovijedi i pričesti.

Pođimo dakle s Kristom u pustinju da pobijedimo sotonu! Amen.

Slavonski Brod, 1971.

2. nedjelja Korizme B

VISOKA GORA

Pregled: *Isus voli bregove*
jer su ga sjećali na izlazak od Oca,
jer su ga sjećali svrhe za koju je došao
na svijet da diže čovječanstvo u visine
čovještva,

božanstva,
savršenstva.
Imamo li težnju za visinama?

Današnje je evanđelje evanđelje Isusova preobraženja. Kad je Isus htio svojim izabranim apostolima pokazati svoju božansku slavu u tijelu kakvu će imati kod svog drugog dolaska, poveo ih je sa sobom na samo i tamo im se pokazao u slavi. Pokazao im je svoje božansko lice. Pokazao im je lice preobraženo slavom.

No ima jedna značajna pojedinost kod tog preobraženja. Evanđelje govori ne samo da je Isus poveo izabrane apostole nasamo, nego da ih je poveo na visoku goru. Isus je htio da se njegovo preobraženje zbude na visokoj gori. Visoka je gora imala biti mjesto Kristova preobraženja.

A to nije jedini događaj u kojem je Isus povezao goru ili uzvisinu sa svojim životom. Sam Nazaret u kojem je htio sići s neba na zemlju bio je sazdan na strmom brijegu. O tome govori i evanđelje kad govori kako su ga s brijega htjeli strmoglaviti njegovi sugrađani. A čim se Isus začeo u utrobi svoje majke, nju je upravo potjerao u judejsko gorje. Marija je, kaže evanđelje, poletjela u judejske gore u pohod svojoj rođakinji Elizabeti. Čim se spustio iz nebeskih visina, kao da je odmah zaželio i zemaljske visine. Kad je opet počeo svoj javni život, kaže evanđelje, povukao se u pustinju gdje je među zvijerima proveo četrdeset dana. Ta pustinja nije bila neka ravnica nego gorje s pećinama i spiljama. Za vrijeme svog javnog života, kako govori evanđelje, Isus se često povlačio na bregove i gore da tamo u samoći moli. I svoj je prvi nastupni govor, najznamenitiji govor održao na gori. To je tako zvani Govor na gori. A njegov je put neprestano smjerao prema Jeruzalemu, gradu na gori. Na gori je imao i svršiti svoj život, još na uzvisini nad Jeruzalemom, na brežuljku Kalvariji. Poslije uskrsnuća pozvao je cijeli zbor svojih učenika u Galileju na goru koju im je odredio da im se zajednički ukaže i s njima oprosti na zemlji. Te konačno, kad je imao uzići na nebo, opet vodi i svoje jeruzalemske učenike na Maslinsku goru da se s te gore digne u visine neba.

Tako je Isus od prvog časa zemaljskog života pa do posljednjeg ostao vjeran svojoj posebnoj ljubavi prema visinama, bregovima i gorama. Koje dakle čudo da je i svoje preobraženje htio pokazati također na gori, na visokoj gori?

* * *

No što je Isusa toliko vuklo prema visinama i bregovima? Zašto su ga visine i bregovi toliko privlačili? Odgovor nam se sam od sebe nameće. Ta on je kamen odvaljen s visoka brijega, kako bi rekao prorok Danijel! On je Sin Božji koji je došao na ovaj svijet. Iz božanskih visina, sa vječnih bregova spustio se u nizine naše zemlje. Već kao Bog izišao je od Oca. Koje onda čudo da stremi prema visinama? Otac ga vuče k sebi u svoje visine. Bregovi i visine na zemlji bili su za Isusa samo slike njegova Oca od kojeg je izišao i došao na svijet. Zato su ga i privlačili k sebi jer ga je Otac vukao u svoje krilo.

* * *

A bio je i drugi razlog zbog kojeg su Isusa privlačile visine i bregovi. U visinama je i bregovima gledao svoj veliki zadatak i svoje djelo na svijetu. On je došao na svijet da čovječanstvo digne u visine, da čovječanstvo ponese prema vječnim bregovima.

Bog je, naime, stvorio čovjeka kao visoku planinu časti i dostojanstva. Čovjek stvoren na sliku i priliku Božju uzdignut je visoko iznad svih stvorenja svijeta. Svojim je umom uzdignut nad životinje, a još više svojim nutarnjim određenjem ili težnjom za neizmjernim, a to znači Bogom. Ta težnja za Bogom kao da je u ljudskoj duši vrhunac kojim se čovjek dotiče samoga neba.

No iz tih je visina čovjek pao u najdublje dubine po svojemu grijehu. Po grijehu čovjek kao da prestaje biti čovjekom. Svaki je, naime, grijeh prava ludost. Čovjek mora izgubiti pamet da sagriješi. On se pretvara kao u neku nerazumnu životinju ili barem u luđaka koji nema pameti. Tako gubi prvi znak svojega čovještva.

A grijehom ubija i samu jezgru svoga čovještva. Ubija težnju svoje duše za Bogom, za neizmjernim dobrom. Po toj težnji čovjeka ne može ništa zasititi na ovome svijetu osim neizmjernog Boga. A grijehom traži svoje zasićenje u ograničenom dobru. Tako se odriče svoje težnje za neizmjernim. Time pada ispod časti i dostojanstva svoga čovještva. Kao da prestaje biti čovjek.

To su dubine grijeha u koje je čovjek pao po grijehu. Krist je došao na svijet da čovjeka digne iz grijeha i zato iz dubina i ponese u visine čovječjeg dostojanstva u kojem je stvoren.

* * *

Ali Kristov zadatak na svijetu nije stao kod samog uzdignuća čovjeka u visine čovječjeg dostojanstva. Već kod samog stvaranja Bog je čovjeka uzdigao iznad njegova čovještva. Čovještvo je bilo za Boga još kao niski brežuljak prema božanskim planinama do kojih je nakanio uzdići čovjeka. Čovjeku je dao božansko dostojanstvo. Kao dijete Božje čovjek je na neki način postao kao Bog.

Kad je čovjek grijehom pao sa svojeg čovječjeg dostojanstva, još je više pao sa tog božanskog dostojanstva. A što tko

s višeg padne, to i dublje padne. Kad je pao s visina čovještva, pao je u društvo životinja. Ali kad je pao s visina božanstva, pao je u društvo đavola. Pao je u paklene dubine.

Krist je došao na svijet u prvom redu baš zato da čovjeka digne iz tih paklenih dubina natrag u božanske visine. Već je samom svojom riječju čovjeka ponio prema božanskim visinama. Ali iznad svega svojom milošću kao božanskim životom on je digao čovjeka prema samome Bogu. Baš zato je poslao svojega Duha. Na početku svijeta Duh je lebdeći nad vodama, izdigao iz voda visoke planine. Tako i kod krsnih voda Duh u čovječjoj duši izdigne božanske planine, a to je svrhunaravno čovjekovo uzdignuće. To je plod Isusova dolaska na svijet.

Kad je dakle Krist došao na svijet, osjećajući svoj zadatak da čovjeka ponese u visine, i sam je na neki način u svojoj duši širio krila da poleti u visine. Taj ga je zadatak vukao i prema zemaljskim visinama, prema vrhuncima i bregovima.

* * *

Ali Kristovo je srce još nešto vuklo prema vrhuncima. To je srce bilo začeto Duhom Svetim. To je srce bilo pomazano Duhom Svetim. Zato je ono bilo i izravno zahvaćeno vihorom Duha Svetoga. Zato to srce nije znalo što je to niskost, što je to polovičnost, što je to osrednjost. Ono je letjelo prema savršenstvu, a to znači prema najvišem vrhuncu svih vrhunaca.

Polovični ljudi kad stignu na kakav vrhunac, najvoljeli bi tamo stati i počinuti. Kao što je to učinio sveti Petar kod Isusova preobraženja. — Dobro nam je ovdje biti! Načinimo ovdje počivalište! Načinimo tri sjenice! Bio je to Petar koga još nije zahvatio vihor Duha Svetoga kao Isusa da ga nosi do najvišeg vrhunca. No Isusovo je srce bilo drukčije. — Ako vaša pravednost ne bude veća od pravednosti farizeja i književnika, govori to srce, nećete ući u kraljevstvo nebesko. Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš koji je na nebesima! A kad nalazi mladića koji mu se srcem dopao, on ga odmah želi povesti na vrhunac: Ako hoćeš biti savršen. A čitav život čovjeka on sažima u najveću zapovijed: Ljubi Gospodina, Boga svojega, ali ne kako mu bilo, nego svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti svojom, svom silom svojom. On ne želi da ljudsko srce u svojoj ljubavi ide samo do podnožja niti do prvog vrhunca. Ono u ljubavi prema Bogu mora poletjeti do najvišeg vrhunca: svim srcem svojim ljubiti.

To je Duh Isusa Krista. Taj je Duh nosio njega samoga prema najvišem vrhuncu. Zato je htio sve sa sobom dignuti do toga najvišeg vrhunca. Zbog toga Duha Isus je toliko volio i zemaljske vrhunce kao slike vrhunca prema kojem je letio svojim Duhom.

* * *

Nećemo li se ovdje zapitati: A imamo li i mi Kristova Duha? Da li i mi osjećamo poziv i polet prema visinama? Da li i naše srce vuče prema Božjim gorama?

Možda bi se među nama našlo ljudi planinarskog duha koji bi voljeli planinariti zemaljskim planinama. Ali nama treba Božjeg i Kristova planinarstva. Nama je potreban Kristov Duh koji vuče prema pravim vrhuncima. To su vrhunci čovještva. To su vrhunci božanskog života. To su vrhunci savršenstva.

Ako u našim dušama bude toga planinarskog duha, Isus će nas povesti na svoju visoku goru i preobrazit će pred nama ne samo sebe nego i nas same zajedno. Na vrhuncima će se pokazati Božje lice u nama. I to će biti predznak da spadamo na visine nebeske gore gdje je sazidan nebeski Jeruzalem. Amen.

Slavonski Brod, 1972.

3. nedjelja Korizme B

ČAST BOŽJEGA HRAMA

P r e g l e d : *Isus brani čast Božjega hrama.*
Božji hram nisu samo naše crkve nego i
kršćanske duše, ali i
kršćanska tjelesa.
Kršćansko je tijelo hram posvećen za Božju službu
dobrih djela, ali i
svoje naravne službe rađanja
kao službe ljubavi prema bližnjemu,
kad službe ljubavi prema samome Bogu.
Ne smijemo oskvrnuti te Božje kuće.

Današnje evanđelje pripovijeda poznatu zgodu o istjerivanju trgovaca iz hrama. Isus dolazi u Jeruzalem. Ulazi u hram i tu nalazi prodavače volova, ovaca i golubova te mjenjače novaca. U svetom gnjevu on splete bič iz užeta i istjera sve to iz hrama dovikujući: Ne pravite iz kuće Oca mojega kuću trgovačku.

Sveti Ivan daje i tumač tog svetog Isusova gnjeva, a to je Isusova revnost za čast Božje kuće: — Revnost za dom tvoj izjeda me, kako su rekli proroci. Isus nije mogao dopustiti ni najmanje oskvrnuće Božjega hrama i pogrdu njegove časti. Revnost za čast kuće Božje bila je prva strast Isusova srca. Samim je bičem pripravan tu čast braniti makar je bio blaga i krotka srca.

* * *

Ako je Isusu toliko bila na srcu čast starozavjetnog Božjeg hrama, koliko mu je više na srcu čast novozavjetnog hrama. U starozavjetnom je stanovao Bog samo slikovito. U našim crkvama stanuje stvarno pod prilikom kruha u presvetom oltarskom sakramentu. Isus zato brani čast tih kuća Božjih. Isus je spreman i bičem obraniti čast naših crkava.

Ali je dosta to samo spomenuti. Ima, naime, drugih Božjih hramova na koje je vrijedno oko svratiti i kojih čast je Isusu još više na srcu. Postoje naime hramovi koji nisu podignuti iz mrtvog nego iz živog kamenja. Lijepo piše sveti Petar: Dopustite da se od vas samih kao živog kamenja sagradi duhovna kuća. A sveti je Pavao neumoran da kršćane proglasuje Božjim hramom. — Mi smo hram Boga živoga. Krist je ugaoni kamen, a na njemu cijela zgrada skupa povezana raste u sveti hram u Gospodinu. A Korinćanima piše: Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Božji stanuje u vama?

Ništa nije sigurnije od toga da kršćani ili jesu ili moraju biti Božji hram, Božja crkva, Božja kuća na zemlji. Na svetom je krstu Duh Sveti sazidao kao kostur te crkve, a cijeli je kršćanski život izgradnja i dovršenje kao i uređenje te crkve. Bog se sam na svetom krstu nastanio u nama kao u svojoj kući. A na svetoj pričesti još kao vidljivo dolazi u taj svoj dom. Pa dok ga čovjek ne izbaci, Bog ostaje u njemu.

Prvotno je duša taj hram Božji. Duša je, naime, sijelo milosti i ljubavi po kojima Bog dolazi u čovjeka. Ali sveti Pavao naglašuje da nije samo duša taj Božji hram. — Zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga koji stanuje u vama? Tako on dovikuje Korinćanima. Po duši je dakle i samo tijelo Božji hram. Duša i tijelo toliko su spojeni da Bog stanujući u duši stanuje i u tijelu.

* * *

Sad možemo razumjeti što znači današnje evanđelje za naš život. Onaj Isus koji je toliki revnitelj za čast Božjega hrama, koji je tako ljut osvetitelj oskvrnuća Božjega hrama, nije to samo obzirom na mrtve hramove i crkve. On je to još više obzirom na žive crkve u kojima Bog stanuje. Isus traži čast Božjega hrama kojega je Duh Sveti izgradio u našoj duši, ali i u našem tijelu. Tko razara hram Božji, njega će razoriti Bog jer svet je hram Božji, a taj ste vi. Tko pogrdi Božji hram u svojoj duši, ali i u svojemu tijelu, taj sigurno pada u ruke Kristovu biču.

Dosta je da se danas sjetimo samo časti koju Isus traži za naše tijelo kao Božji hram, kao hram Duha svetoga. I za taj hram vrijede Isusove riječi: Ne pravite od kuće mojega Oca trgovačku kuću. Nemojte profanirati svetinju Božju u svojem tijelu!

Kršćanin mora, prije svega, shvatiti svoje tijelo kao Božju svetinju. Kao što se crkva posvećuje da je se odijeli od profane upotrebe za Božju službu, tako je posvećeno i kršćansko tijelo. Na svetom krstu Duh Sveti svojom božanskom svetošću posvećuje tijelo za Božji dom. Kršćanin mora s Isusom ponoviti riječi: Duh Sveti je na meni, zato me pomaza. Kod posvećenja se crkva pomazuje uljem, kršćanin je pomazan Duhom Svetim.

No tim je posvećenjem kršćansko tijelo poput crkve određeno za Božju službu. Već tim samim što je tijelo određeno da stoji u službi duše za Božju službu, neizravno je određeno za Božju službu. Većinu dobrih djela duša izvršuje preko tijela. Većinu zasluga prima po tijelu. Sam je Isus nasvetiju Božju službu, da tako kažem, utjelovio da se izvršuje ne samo dušom nego i tijelom. Čovjek ne može po Božjoj volji uopće služiti Bogu ako mu ne služi i tijelom. Bez euharistije nema prave Božje službe, a bez tijela nema euharistije.

Ali tijelo je i izravno povezano s Božjom službom. Ono je pozvano na izravnu Božju službu. Naravnu je službu tijela Bog pretvorio u svoju službu.

Prvotna je naravna služba tijela u zadatku koji je Bog dao već Adamu i Evi kad im je rekao: Rastite i množite se i napunite zemlju. Bog je odredio da se po tijelu množi ljudski rod. Služba ili funkcija tijela po naravi je u rađanju djece. A baš tu je službu tijela preuzeo Bog u svoju službu. Rađanje je prema Božjoj odredbi služba samome Bogu.

Služba rađanja ima prije svega ulogu da bude izvor ljubavi. Ta služba spaja u ljubavi muža i ženu. Ta služba spaja u ljubavi roditelje i djecu. Služba rađanja napunja svijet ljubavlju. Kad te službe ne bi bilo, svijet bi ohladio, oledenio bez ljubavi. A ljubav je prva služba čovjeka Bogu. Kršćanskom ljubavi, ljubavlju u Duhu Svetomu, kršćanin izvršuje najuzvišeniju službu Bogu. Kršćanska ženidbena ljubav i kršćanska roditeljska ljubav kao i djetinjska ljubav služba je koju Duh Sveti izvršuje u ljudskome tijelu.

Ali kršćansko rađanje djece nije samo služba ljubavi čovjeka prema čovjeku u čast Boga. To je služba ljubavi i izravno prema samome Bogu. Sveti Pavao govori: Krist je ljubio Crkvu kao zaručnik svoju zaručnicu. A kršćanskim se rađanjem djece širi Crkva, raste Crkva. Kršćansko je dijete po ženidbenoj milosti određeno za dijete Božje i za člana svete Kristove zaručnice Crkve. Tako kršćanski roditelji stoje izravno u službi Kristove ljubavi prema Crkvi. Duh Sveti u njima i po njima daje nove stanice Crkve kao predmeta ljubavi Isusova srca.

To je toliko velika služba Bogu da je Krist posebnim sakramentom tu službu posvetio. Sakramentom ženidbe posveću-

ju se kršćanska tjelesa da njihova naravna služba rađanja djece postane uzvišenom i svetom službom samome Bogu.

Nije dakle bez razloga Krist učinio naša tjelesa svojim hramom, kao i hramom Duha Svetoga. Tijelo kršćansko nije neki manje vrijedan dio čovječjeg bića koji bi služio samo zemaljskim ciljevima. Tijelo je prava svetinja, posvećena Duhom Svetim za svetu Božju službu.

* * *

No sada možemo razumjeti zašto je Isus spreman splesti bič da tjera trgovce iz tog hrama kao što je nekada tjerao iz jeruzalemskog hrama. Sada možemo razumjeti riječi svetoga Pavla kako zbog oskvrnjivanja tog hrama tijela dolazi Božja srdžba na svijet.

Ljudi su uvijek bili spremni da grijehe protiv časti tijela, a to znači grijehe kojima se čovjek igra sa stvarima za rađanje, grijehe kojima zloupotrebljava sile koje je Bog dao čovječjem tijelu za rađanje, smatra nekom malenkošću ili sitnicom o kojoj ne bi trebalo voditi računa. To su grijesi protiv tijela — tako govore ljudi i zato nisu velike stvari.

Sveti Pavao, međutim, naglašuje da su baš zato ti grijesi veliki grijesi što su grijesi protiv tijela. Bježite od bludnosti — dovikuje Korinćanima. Svaki drugi grijeh koji čovjek učini, izvan je tijela. A bludnik griješi protiv vlastitoga tijela. No zašto je svetom Pavlu to tako velik grijeh što je grijeh protiv tijela? On odgovara: Ili zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga koji stanuje u vama? Proslavite Boga svojim tijelom! Drugim riječima vaše tijelo kao Božja crkva ima biti na službu Bogu, a ne na sramotu.

S tijelom se ne može trgovati. S tijelom se ne možemo igrati. S Božjim hramom nema igre ni trgovine. Bludni grijeh ono što je Bog odredio da bude služba ljubavi pretvara u sebičnu zabavu. U tim grijesima ne vodi čovjeka želja da drugoga usrećí u ljubavi, nego da sebi sebično zadovolji. U bludnim grijesima ne vodi čovjeka želja da se širi Božje kraljevstvo po djeci nego se krade Božja plaća onima koji služe Bogu. To je zato trgovina u Božjem hramu koju Isus u svojoj srdžbi tjera bičem osvete.

Nemojmo se dakle varati niti dajmo da nas tko prevari! S Božjim hramom nema igre. Ni bludnici, ni preljubnici, ni mekoputnici, ni oskvrnitelji dječaka neće baštiniti kraljevstva Božjega, piše sveti Pavao. Jer ovo znajte dobro: nijedan bludnik nijedan nečisti nema dijela u Kristovu Božjem kraljevstvu! Neka vas nitko ne vara ispraznim riječima jer zbog ovih mana dolazi Božja srdžba na neposlušne ljude! Tako piše isti apostol. Ne idimo pod Isusov bič! Ne budimo krivci Božje srdžbe! Poštujmo Božji hram svojega tijela i proslavljujmo Boga svojim tijelom! Amen.

Slavonski Brod, 1971.

4. n e d j e l j a K o r i z m e B

V J E R A I S P A S E N J E

P r e g l e d : Veza između vjere i spasenja
jer je vjera dokaz dobroga srca,
jer vjera veže sa Spasiteljem,
jer vjera veže s Bogom.
Sudbonosnost vjere.

Bogato je mislima današnje evanđelje. Ali je jedna misao na poseban način u njemu istaknuta. To je misao veze između vjere u Krista i spasenja. Isus najprije svečano ističe da je vjera u njega kao nekada u pustinji pogled u zmiju uvjet života: svaki koji vjeruje u njega ima život vječni. To još jednom ističe negativno i pozitivno: Nijedan koji u njega vjeruje, ne propadne nego ima život vječni. A onda dovodi vjeru još i u vezu s konačnim Božjim sudom: Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se, a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao u jedinorođenog Sina Božjega.

Isus dakle u današnjem evanđelju s posebnim naglaskom ističe važnost vjere za čovječje spasenje. To je slično onome što će reći apostolima kad ih bude na koncu zemaljskog boravka slao po svemu svijetu da propovijedaju evanđelje: Tko bude vjerovao, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, osudit će se. Vjera dakle u Isusa, vjera u njegovu riječ, u njegovo evanđelje prvi je uvjet spasenja. Bez te vjere nema spasenja. U toj se vjeri nalazi ključ spasenja.

* * *

No današnje nam evanđelje za tu činjenicu pruža i temelj ili razloge. Ono nam pokazuje zašto je vjera u Krista toliko povezana sa spasenjem.

Vjera je prije svega znak dobroga srca. Čovjek dobroga srca vjeruje. Čovjek zloga srca ne vjeruje. Evanđelje naime govori Svjetlost je došla na svijet, ali su ljudi više ljubili tamu nego svjetlost jer djela im bijahu zla. Uistinu tko god čini zlo, mrzi na svjetlost i ne dolazi k svjetlosti da se ne razotkriju njegova djela. A tko čini istinu, dolazi k svjetlosti, nek bude bjelodano da su njegova djela u Bogu učinjena. Tu je izrečena psihologija vjere i nevjere. Kao što je Isus u svojoj usporedbi o sijaču govorio o dobroj i lošoj zemlji na koju pada sjeme Božje riječi i o toj dobroti ili nevaljanosti zemlje ovisi rod sjemena, tako ovdje sveti Ivan govori o dobrom i lošem srcu od

kojega ovisi da li će čovjek prihvatiti ili odbiti Božju riječ, riječ vjere.

Ako dakle vidimo da netko teška srca prihvaća vjeru, odmah ćemo pomisliti kakvo je to njegovo srce. Nije li srce krivo što je gluh za Božju riječ i slijep za njezinu istinu? A kad vidimo da netko s veseljem prihvaća tu riječ u svoju dušu i u svoj život, odmah ćemo reći: Bilo je dobro i najbolje srce koje je Božju riječ prihvatilo i njezin rod donijelo. Tako je vjera, a napose živa vjera najbolji dokaz da je u čovjeku dobro srce.

Odatle možemo razumjeti zašto je vjera povezana sa spasenjem. Tko će se spasiti ako ne čovjek dobroga srca? Može li Bog čovjeku dobra srca uskratiti svoju milost i spasenje? Gdje Bog nađe otvoreno srce, a to je upravo dobro srce, neće kasniti da u njega uđe.

* * *

Ali to je samo neizravna veza vjere sa spasenjem. A današnje nam evanđelje pokazuje i unutarnju vezu koju ima vjera sa spasenjem. Zašto je dakle tolika veza između vjere i spasenja. Evanđelje nam odgovara: jer je to vjera u Isusa Krista. Vjera je prvi vez koji veže čovjeka s Isusom Kristom. Isus je, naime, Božja nestvorena Riječ. Kad je dakle htio razumne stvorove povezati sa sobom, što je mogao kao prvo izabrati nego Božju riječ koja je kao njegova stvorena zraka? Tako se čovjek primajući Božju riječ uhvati za samu nestvorenu Riječ, Isusa Krista.

No povezati se s Isusom Kristom znači prije svega povezati se sa Spasiteljem. Tako nam govori današnje evanđelje. Mjedena je zmija u pustinji bila njegova slika. Kad je Bog zbog bune naroda poslao na taj narod otrovne zmije, a ipak se smilovao, rekao je Mojsiju da načini mjedenu zmiju i podigne je na stup. Tko je ujeden od zmije pogledao na mjedenu zmiju bio je spašen od smrti. To je bila praslika Krista raspetoga na križ. U raspetom je Kristu snaga spasenja koja jedina može spasiti čovjeka otrovanog grijehom od vječne smrti. Tko se pogledom uhvati za Krista, uhvati se i njegova spasenja. I nema drugog imena pod nebom danog ljudima u kojem bi se mogli spasiti. A tko vjeruje u njega, neće propasti, neće se razočarati.

Evanđelje nam kaže i više. Vjera nas povezuje s Isusom Kristom. A Isus je Božja ljubav koju je Bog poslao svijetu. — Tako je Bog ljubio svijet te je dao svojega Jedinorođenca. Isus je onaj prvorođenac za kojega je nebeski Otac uskliknuo kod krštenja: Ovo ze moj ljubljeni Sin. On je Božji Ljubimac na kojem počiva sva Božja ljubav. Dajući dakle svijetu svoga Ljubljenoga dao mu je svoju ljubav.

Može li, međutim, biti većeg jamstva spasenja od Božje ljubavi. Kako pobjedonosno kliče sveti Pavao: Siguran sam da nas neće ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina, ni dubina, ni koje drugo stvorenje moći rastaviti od ljubavi Božje koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našemu. Uhvatiti se za ljubav Božju znači uhvatiti se za Božje srce. A tko Boga drži za srce, može li propasti?

* * *

No evanđelje daje i konačni razlog zašto je u vjeri ili nevjeri sudbina spasenja ili propasti za čovjeka. Vjera je veza s Kristom kao jedinorođenim Sinom Božjim, a to znači pravim i živim Bogom. Baš zato kaže evanđelje: Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se, a tko ne vjeruje, već je osuđen jer nije vjerovao u ime jedinorođenoga Sina Božjega. Krist je Bog. Vjera znači prihvatiti Boga. A nevjera odbaciti Boga. U vjeri ili nevjeri odlučuju se zato riječi Božjega suda: Dođite, blagoslovljeni ili odlazite, prokleti.

Već samim time što je vjera prihvaćanja Božje riječi, čovjek odgovara na Božji glas kojim ga Bog zove k sebi. Božja je riječ upravo Božji poziv čovjeka k Bogu. Pa dok čovjek ide za tim glasom, ide i k Bogu. Koje onda čudo da i dođe k Bogu i na sudu da čuje riječi: Dođi, blagoslovljeni? Nasuprot čovjek koji nevjerom bježi od Božjega glasa koji ga zove u svojoj riječi, on okreće leđa Bogu i bježi od Boga. On se zato sve više udaljuje od Boga dok na koncu i ne čuje riječi suda i osude: Odlazi od mene, prokleti. Tako je nevjera već u sebi osuda.

* * *

Mislim da nam sada može biti dosta jasno zašto od vjere ovisi spasenje, a od nevjere propast. Današnje nam evanđelje dovoljno obrazlaže tu istinu.

Ali to nije istina koja bi lebdjela negdje visoko u zraku ili među zvijezdama. To je istina koja se tiče nas samih i naše vječnosti. Naše vječno spasenje ili naša vječna propast ovise upravo od vjere ili nevjere. Tu se radi o našem biti ili nebiti. Tu se radi o našoj vječnoj sreći ili nesreći. A sve to visi na našoj vjeri ili nevjeri.

Može li se onda čovjek igrati s vjerom? Može li mu vjera biti samo neka igračka? A baš to je prečesto slučaj kod današnjega čovjeka.

Uzmite samo kako se današnji kršćani odnose prema vjeronauku! Nije li on za njih samo neka igračka za djecu? On je za njih nešto uopće samo za malenu djecu. Tko danas misli da bi vjeronauk trebao odrasloj djeci? Treba samo vidjeti koliko odrasle kršćanske djece i zavire na vjeronaučnu obuku! A kad

kršćanin nije više ni malo ni veliko dijete da li i pomisli da bi mu trebala kakva daljnja vjeronaučna pouka? Vjersko obrazovanje smatraju ljudi manje potrebnim nego što je lopta za odrasle. Ta mnogi će odrasli muškarci još ludovati recimo za nogometnom loptom, kao je već sami ne nabijaju, ali da promatraju druge kako je uludo gone po igralištu! Ali vjeronaučno obrazovanje za njih manje vrijedi od igre.

Što više, kad se radi i o malenoj djeci, da li je kod današnjih kršćana nešto važno? Njima i za malu djecu to nije nešto važno. Njima je vjerska pouka svakako manje važna od polaska škole. Ako ne pošaljem dijete u školu, platit ću globu. A tko će me pitati da li sam dijete poslao na vjeronauk? Što više još ću biti više vrijedan ako ga nisam poslao, i zato pohvaljen.

Pa ipak baš o vjerskoj naobrazbi, o vjerskoj pouci najviše ovisi da li će čovjek dobiti, odnosno sačuvati vjeru. Bez vjerske pouke čovjek redovno srlja u nevjeru. Tako odnos prema vjeronaučnoj pouci današnjih kršćana znači pravo igranje s vjerom, koje vodi do proigravanja vjere.

* * *

A što da kažemo o igranju i poigravanju s vjerom kad se radi o izlaganju opasnostima ili čak na kocku svoje vjere! Kakvim sve opasnostima današnji čovjek nije spreman izložiti svoju vjeru! Oni će izložiti većim opasnostima vjeru nego cirkuski akrobati kad izlažu na kocku svoje živote. Dok promatramo te akrobate u cirkusu, mnogo puta stat će nam dah i ljudi su slabog srca na sam pogled dobili infarkt. A mnogi su današnji kršćani još drskiji akrobati obzirom na vjeru. Čitanje protuvjerske štampe — to je još njihova najnedužnija akrobacija. Oni su pripravni u ime takozvane nove teologije staviti na kocku same temelje svoje vjere. Kad se promatra te nove teologe kako stavljaju na kocku svoju vjeru i bitne dogme te vjere kao da su to sitnice bezvrijedne i dječje igrarije, tad bi čovjeku doista morao stati dah i zavrtjeti se u glavi. Strašna je to igra. Smrtonosna igra. Ali igra sa svojim spasenjem i spasenjem još drugih besmrtnih duša.

Ne dajmo se u tu igru! Vjera nije igra nego vječna sudbina. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

5. *n e d j e l j a   K o r i z m e   B*

Ž R T V A   Ž I V O T A

P r e g l e d : *Isus spasava žrtvom života*
da posije sjeme života,

jer je život najveći dar,
jer je to dar najveće ljubavi,
jer se savez s Bogom sklapa u krvi.
I kršćanin se spasava žrtvom života:
otajstveno svetim krstom,
životno: mučeništvom,
redovništvom,
ljubavlju s odricanjem.

Isus je došao na svijet da spasi svijet. Prema Božjem planu to je spasenje imao izvesti svojom velikosvećeničkom žrtvom. Žrtva je imala biti spasiteljski čin za spasenje svijeta. Po toj je žrtvi imao biti sklopljen novi savez, savez ljubavi koji će dati čovječanstvu pravo na vječno spasenje.

To su misli današnjih čitanja kod svete mise.

Isus je bio naviješten od Boga kao veliki svećenik po redu Melkisedeka. A taj je prinio Bogu žrtvu kruha i vina. Činilo bi se dakle da je i Krist prinio jednaku žrtvu, žrtvu kruha i vina da bude svećenik po redu Melkisedeka. I Isus je doista prinio na posljednjoj večeri vanjskim oblikom upravo kao žrtvu kruha i vina. Ali to je bila samo vanjština. A on je pretvorio kruh u svoje tijelo raspeto na križu i vino u svoju krv kao prolivenu na križu. Tako je pod prilikama kruha i vina prinio Isus žrtvu svojega tijela i krvi. A to tijelo i krv predstavljali su zapravo Isusov život. Zato je i otajstveno razdijelio krv od tijela. A krv je za Židove predstavljala upravo sijelo života ili sam život. Tako je Isus naznačio da prinosi Bogu žrtvu svojega života. To je bila ta spasiteljska žrtva Isusa Krista.

Upravo o tome i govori današnje evanđelje. U slici pšeničnog zrna koje umire, a donosi obilni plod prikazuje Isus svoj put do proslave, a to znači do spasenja svijeta. A u istom smislu i dodaje: Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni. Kad Krist ne bi bio dao život svojega naravnog tijela, izgubio bi život svoga otajstvenog tijela. Ali dajući svoj naravni život otvorio je mogućnost vječnoga života za svoje otajstveno tijelo.

To je dakle velika pouka današnjeg evanđelja: Krist je žrtvom svoga života zadobio spasenje svijeta.

* * *

A nije teško ni shvatiti zašto je Isus upravo žrtvom života htio postići spasenje svijeta. Život je najveće što čovjek smatra da ima na svijetu. Ništa čovjeku nije toliko vrijedno i veliko kao život. On je upravo sve čovjeku na svijetu. To je došlo dotle da je čovjek izjednačio život i dušu u svom naivnom shvaćanju. Koji bi onda bio prikladniji dar nebeskom Ocu nego dar života? Darivajući svoj život Isus je davao svojemu Ocu

sve. Bio je to posvemašnji dar. Zato i najveći dar.

A već sama činjenica što je spasenje imalo biti upravo život, vječni život, nije čudo da je upravo žrtvom života Krist želio zadobiti taj vječni život za svoje otajstveno tijelo. To je smisao zrna koje umire da obilnim životom rodi. Njegov je život imao biti sjeme života svijetu.

K tomu je spasenje imalo biti ljubav. Isus je imao spasiti svijet privodeći ga k ljubavi. No čime bi većma mogao svijet raspaliti ljubavlju nego žrtvom svojega života? Nema veće ljubavi od ove da tko dade život svoj za prijatelje svoje. Po tom smo najviše upoznali ljubav što je Bog dao život svoj za nas. To je zato i najviše bilo kadro privući ljudska srca k ljubavi. — Kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi — rekao je Isus upravo u današnjem evanđelju.

Možemo dodati još jedan otajstveni razlog. Rekli smo da je spasenje novi savez kojega je Bog imao sklopiti s čovječanstvom. No prvi je savez, savez židovskog naroda s Bogom, bio sklopljen u krvi, a to znači u životu koji se dao Bogu kad je Mojsije poškropio narod krvlju žrtvovanih životinja. Tako je, evo, imao biti sklopljen i novi savez u krvi, a to znači žrtvom života.

Razumijemo dakle zašto je dolikovalo da Kristova žrtva spasenja svijeta bude žrtva njegova života.

* * *

No u današnjem evanđelju Isus i sve nas poziva na taj put spasenja. Krist želi da i mi pođemo njegovim stopama. — Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom! Tko želi za Kristom na put spasenja, mora i poći na žrtvu života.

Svaki kršćanin mora svakako poći otajstvenim načinom na taj put žrtve života. Samim time što smo postali kršćani prikazali smo žrtvu svoga života. Kršćanima smo postali na svetom krstu. A sveti je krst sjedinjenje s Kristom raspetim u njegovoj žrtvi. — U smrt smo Kristovu kršteni — piše sveti Pavao. Kršćanin na svetom krstu umire s Kristom da živi s Kristom. Tako kršćanin na svetome krstu daruje Bogu svoj život zajedno sa životom Isusa Krista.

Što više, kršćanin na svetom krstu postaje svećenikom zajedno s Isusom Kristom. To je opće svećeništvo svih kršćana. Po tom je svećeništvu kršćanin uključen u veliku Kristovu žrtvu. On zajedno s cijelom Crkvom prinosi Kristovu žrtvu koju je on na posljednjoj večeri predao svojoj Crkvi. Svi kršćani daju što je tada Krist dao: život Kristov, ali i svoj vlastiti život. Dajemo Isusa i sami sebe. To je najdublji smisao presvete euharistije, ali i našega kršćanstva.

Tako svaki kršćanin otajstvenim načinom postaje prinosnikom svojega života zajedno sa životom Isusa Krista. To je njegov put spasenja po svetom krstu i euharistiji.

* * *

Ali ovo što kršćanin otajstvenim načinom proživljava u svojoj duši, Krist želi da proživi i dade izražaj i izvana u svome kršćanskom životu. Kršćanski život ima biti i stvaran prinos i žrtva života.

Baš zato je oduvijek bio prvi ideal kršćanstva mučeništvo. Mučenici koji stvarno daju Bogu svoj život, koji izlijevaju svoju krv na Božjem oltaru, najsavršeniji su kršćani. Kad su rimski kršćani htjeli osujetiti smrtnu osudu koja je bila izrečena antiohijskom biskupu, svetom Ignaciju da ne bude bačen pred zvijeri u Rimu, on ih moli i zaklinje svim žarom svojega srca da mu ne oduzmu taj najveći ideal njegova srca. A znate našega svetoga Antuna. Na pogled ubijenih tjelesa maročkih mučenika toliko se rasplamtio u njegovoj mladenačkoj duši oganj ideala mučeništva da je odmah zaželio poći u Afriku da i on položi život za Boga. Te su žarke želje za mučeništvom samo probuđena krsna tajna u njihovim dušama. Oni su samo pustili da se iskra koju je Isus svetim krstom stavio im dušu raspiri do požara. Oni su bili pravi i potpuni kršćani.

* * *

Ali nije svima dana ova milost potpunog i savršenog kršćanstva da izvana prinesu žrtvu života svetim mučeništvom. Zato su kršćani od prvih vremena nastojali da na drugi način ipak prinesu tu žrtvu da svoj život predadu Bogu. Tako je prije svega nastao poseban stalež u Crkvi, redovnički stalež. Redovništvo se uvijek smatralo nekrvnim mučeništvom. Redovnik, naime, Bogu prikazuje cijeli svoj život po svetim trim zavjetima. Prikazuje izvanjska dobra po zavjetu siromaštva. A ta su izvanjska dobra kao temelj života. Zatim prikazuje i svoj tjelesni život u obliku zavjeta čistoće. Ženidbeni život ljudi smatraju srži života. To je njima život bez kojega čovjek kao da uopće ne živi. Na koncu redovnik polaže i treći zavjet, zavjet poslušnosti. On nema više pravo da radi i djeluje na svijetu po svojoj volji. A baš to izvanjsko djelovanje ostvarivanje je života. Tako redovnik zabija do dna srca nož u srce svoga života. Time redovnički život sa sveta tri čavla redovničkih zavjeta pribija čovjeka s Isusom na križ da prinese Bogu žrtvu života te da postane na oko nekrvni mučenik, ali pravi mučenik Isusa Krista.

* * *

No ni na to mučeništvo nisu svi pozvani u Kristovoj Crkvi. Ali postoji mučeništvo i žrtva života na koje su svi pozvani. A to je mučeništvo kojim kršćanin nožem ljubavi i odricanja cijeli svoj život daje Bogu. Svi su kršćani pozvani da ljubavlju i odricanjem dadu Bogu žrtvu svoga života.

Bez ljubavi i odricanja nema kršćanstva. Ljubi Gospodina

svojega svim srcem svojim — to je prva zapovijed kršćanstva. Makar se može govoriti o kršćanstvu same vjere bez ljubavi. Ali to je kršćanstvo mrtvo kršćanstvo. Vjera bez ljubavi mrtva je.

A kršćanske ljubavi bez odricanja nema. Kršćanska je ljubav ljubav na križu. Sam je Isus rekao: Ako se tko ne odreče sebe, ne može biti moj učenik. Koji su Kristovi, raspeli su svoje tijelo s njegovim strastima — piše sveti Pavao. Čovjek ne može sebe u ljubavi Bogu dati bez otrgnuća od svijeta, kao što ne može balon poletjeti u visinu dok je svezan za zemlju. A dok se još sjetimo da ljubav prema Bogu uključuje i ljubav prema bližnjemu, možemo li i pomisliti da bi ljubav mogla biti bez odricanja i žrtve? Samo toliko možemo drugome dati koliko oduzmemo sebi. Ljubav je davanje, zato i odricanje.

Tako se kršćanski život, život ljubavi nužno pretvara u žrtvu života. I to je upravo put spasenja. Tko ljubi život svoj, izgubit će ga. A tko mrzi život svoj na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni. Žrtva života za Isusa, ali i za nas žrtva je spasenja. Amen.

Slavonski Brod, 1971.

N e d j e l j a M u k e — C v j e t n i c a B

PRATITI ISUSA U MUCI

P r e g l e d: *Crkva pred nas stavlja Muku Kristovu da slijedimo Krista u muci*
svojim mislima,
svojim osjećajima,
svojim životom.

Slušali smo, evo, muku i smrt Gospodina našega Isusa Krista. Evanđelje je o toj muci i smrti toliko priraslo prvoj Crkvi da ga nijedan evanđelista nije propustio napisati. Ono je kao neka jezgra sviju evanđelja bez koje nisu mogli ostati.

Isto tako, to je evanđelje o muci i smrti Isusovoj priraslo srcu i današnje Crkve. Svaki dan ona otajstveno naviješta muku i smrt Isusovu kod presvete euharistije, kod svete mise i pričesti. Ali ona je želi još na poseban način navijestiti u svoje najsvetije dane: na Veliki Petak svake godine čita muku Isusovu po Ivanu, a na Cvjetnicu čita je po jednom drugom evanđelistu. Tako ju je ove godine pročitala po sv. Marku.

* * *

Toj privezanosti Crkve uz Muku i smrt Isusovu ima mnogo razloga. Da spomenemo samo jedan. Crkva želi ispuniti obećanje kojega nije ispunio njezin poglavica, apostol Petar s drugim apostolima, a koje je tako svečano dao. Kad je, naime, Isus bio rekao da će ga za vrijeme muke svi ostaviti, Petar mu je obećao vjernost do smrti. A s njime i ostali apostoli. No znamo kako je svršilo. Svršilo je kako je Isus prorekao. Prije nego je pijetao dva puta zapjevao, Petar se sramotno Isusa odrekao i pobjegao od stida i kajanja. A ostali su apostoli to učinili već na Maslinskoj gori, ako izuzmemo svetoga Ivana.

Crkva dakle želi da u tome ne slijedimo apostola Petra pa da Isusa ostavimo u njegovoj muci. Crkva želi da njezina djeca prate svoga Isusa do Kalvarije i do križa. Ne kao apostoli nego kao majka Marija koja je prauzor Crkve a koja je stala pod samim Isusovim križem.

* * *

U tu svrhu Crkva želi da prije svega misaono Isusa slijedimo u njegovoj muci. Sveti Pavao piše Galaćanima da je pred njih naslikao Krista kao Raspetoga. To Crkva želi osobito u ove dane da i pred nama nacrta Krista kao Raspetoga. Pobožna predaja govori kako je sam Isus stavio svoju krvavu sliku na rubac svete Veronike. Koliko u toj pobožnoj predaji ima istine, ne znamo. Ali Isus nam je ipak ostavio svoju sliku u muci i smrti na znamenitom svetom sindonu, a to znači na plahti u kojoj je bio omotan u grobu. To je tako zvano torinsko platno u kojoj je negativ mučeničkog Isusova tijela. Moderna je znanost taj negativ preslikala u pozitiv, a to znači u naravnu sliku Isusova tijela u grobu s njegovim ranama, od bičevanja, trnove krune, čavala i koplja. Isus je dakle doista želio da imamo sliku njega izmučenog i raspetoga. Koje čudo da i Crkva želi da nam se ta slika utisne u naše pameti? Koje čudo da Crkva želi da nam pamet bude istinski rubac s Kristovom bolnom slikom?

* * *

Ali Crkva želi da ta slika Krista raspetoga ne ostane samo u našoj pameti. Ona baš zato želi da nam se slika utisne u pamet da probije do našega srca. Ona, naime, želi da naše sudjelovanje u Kristovoj muci ne ostane samo u našim mislima nego da se ostvari i u našim osjećajima s kojima su pratile svete žene Isusa na križnom putu i u svim njegovim mukama i bolima zajedno s Isusovom majkom. Crkva želi da i mi tako pratimo Isusa i tako sudjelujemo u njegovoj muci.

Svakako je prvi osjećaj tih žena bio osjećaj sućuti i samilosti Bilo im je žao Isusa. Toliko im ga je bilo žao da su nad njim proplakale i same žene Isusovih neprijatelja i krvnika, same jeruzalemske žene. Suze iz njihovih srdaca provrele su sa suzama iz njihovih očiju. Njihove suze i naricanja ganula su samo Isusovo srce.

No samilost je kćerka ljubavi. Možemo dakle shvatiti s kolikom su ljubavi pratile na križnom putu Isusa žene koje su ga u ljubavi pratile kroz čitav javni život, a napose majka Marija, kad su mu ljubav iskazale žene njegovih neprijatelja. Dok je Marija stajala pod križem, srcem je svojim bila s Isusom na križu. Ljubav ju je posvema sjedinila s Isusom na križu.

A da li je potrebno spominjati osjećaj kajanja u srcu Marije Magdalene dok je sa suzama zalijevala Isusov križ stojeći pod križem? Ja sam kriva muci i smrti Isusovoj! To je bio osjećaj koji je proživljavala pod križem s dubokom boli za grijehe koji su ubijali njezinu ljubav na križu.

No time se u njezinoj duši rađao i drugi osjećaj na pogled trpećeg i umirućeg Isusa. Bio je to osjećaj zahvalnosti. — Ljubio me i predao je sebe za mene — klicalo je njezino presretno srce tražeći oduška da vrati ljubav za ljubav.
Tim su dakle osjećajima pratile Isusa pobožne žene zajedno s majkom Marijom na njegovu križnom putu. Pune tih osjećaja stajale su i na Kalvariji podno njegova križa. Crkva nas dakle poziva da im se pridružimo s istim srcem dok slušamo njegovu muku.

* * *

No Crkva očekuje od nas još nešto više dok nam slika Krista u njegovoj muci i smrti. Ona želi da nas oduševi da i mi postanemo životni sudionici u Isusovoj muci i smrti. Kršćanin je već na svetom krstu postao otajstveni sudionik Kristove muke i smrti. U smrt smo Kristovu kršteni. A to otajstveno sudioništvo od nas traži da se pretvori u pravo životno sudioništvo. Kršćanin je onaj koji svaki dan uzima svoj križ i slijedi Isusa raspetoga.

Svaki čovjek ima svoj križ. No kršćanin ima na sebi Kristov križ. S istim mislima i osjećajima s kojim je sam Isus nosio svoj križ mora i kršćanin nositi križ i visjeti na njemu. Ili ako hoćemo jednostavnije, svaki kršćanin mora postati kao Šimun Cirenac koji s Isusom nosi njegov križ i pomaže Isusu nositi križ. Ali onako kako je nosio sam Isus svoj križ.

To životno sudioništvo u Kristovoj muci i smrti — to je vrhunac sudjelovanja u Kristovoj muci koje Crkva od nas želi dok nam daje čitati muku i smrt Isusovu.

A znadete i nagradu tog sudioništva u Kristovoj muci i smrti. Tko s Kristom trpi, s Kristom će se i radovati. Tko s Kristom umire, s Kristom će i slaviti uskrsno slavlje. Veliki se petak slavi samo jedan dan. A Uskrs Crkva već na zemlji slavi ne samo pedeset dana, nego i svake nedjelje da ga jednom slavi čitavu vječnost. Uskrs je blagdan vječnosti. I kršćanske su muke i križevi kratki, ali kršćansko će uskrsno slavlje biti vječno. Amen.

Varaždin, 1976.

2. nedjelja Uskrsa

NEDJELJA VJERE

Pregled: *Današnja je nedjelja nedjelja vjere*
po samim čitanjima,
kao krsna nedjelja,
kao uskrsna nedjelja.

Sve su nedjelje u godini spomen Kristova uskrsnuća. Od početka je bio nedjeljni kršćanski sastanak i slavlje uspomena na Kristovo uskrsnuće, koje se zbilo u nedjelju. A mogli bismo nedjelju nazvati i svetkovinom presvetog Trojstva. Kod tog svetkovanja naša misao leti prema trim božanskim Osobama na čije nas djela nedjelja sjeća. U prvom redu, rekli smo nedjelja nas sjeća druge božanske Osobe sjećajući nas njezina uskrsnuća. Ona nas sjeća i prve božanske Osobe kojoj se prvotno pripisuje djelo stvaranja, a nedjelja je prvi dan u koji je Bog počeo stvarati svijet. Nedjelja nas sjeća i treće božanske Osobe, Duha Svetoga koji je opet u nedjelju sišao na Duhove na apostole. Tako nas svaka nedjelja svojim slavljem zanosi prema presvetom Trojstvu.

Ali pojedine nedjelje u godini imaju i svoja posebna i osebujna obilježja i značajke. To napose vrijedi za one nedjelje s kojima je Crkva povezala posebna slavlja. To vrijedi ne samo za nedjelju Uskrsa i Duhova, kao i presvetog Trojstva, nego i za više drugih nedjelja, kao što je nedjelja svete Obitelji, Kristova krštenja, nedjelja Krista Kralja, a donekle i nedjelja Dobroga Pastira. U te nedjelje Crkva čitavu pozornost posvećuje posebnim tajnama s kojima je povezala te nedjelje.

Uz te nedjelje Crkva ne pušta ni druge nedjelje bez posebnih značajki koje im daju posebna čitanja i molitve koje je Crkva na njih navezala. Kod nekih se tih nedjelja upravo posebno ističe ta njihova značajka. Među te nedjelje s istaknutim značajkama svakako spada i današnja nedjelja, koja se nekada zvala Bijela nedjelja, a danas druga nedjelja Uskrsa. Tko samo malo bolje uoči tu nedjelju, prepoznat će njezinu posebnu značajku. Ta je nedjelja nedjelja vjere. To je njezina značajka.

* * *

Ako smo samo malo bolje prisluhnuli čitanja koja nam je Crkva dala ove nedjelje, a ta su čitanja kroz sve tri godine jednaka, u tim se čitanjima upravo vulkanskom snagom probija tajna vjere.

Uzmite samo današnje evanđelje! To je evanđelje nevjere i

vjere apostola Tome. To je evanđelje Isusova proglašenja blaženima vjernika: Blago onima koji budu vjerovali, a da nisu vidjeli! To evanđelje ističe i smisao čitavog evanđelja svetoga Ivana kao i čudesa koja su u njemu opisana. Taj je smisao vjere: da vjerujete da je Isus Sin Božji te da vjerujući imate život vječni. Tako se čitavo današnje evanđelje kreće u krugu vjere.

To isto vrijedi i za drugo čitanje u kojem govori opet sveti Ivan o vjeri. On tu govori o vjeri u Isusa Krista kao o pobjedničkoj sili. Tko, naime, vjeruje u Krista, rođen je od Boga. A što je rođeno od Boga, pobjeđuje svijet. Zato je pobjeda koja pobjeđuje svijet: vjera naša. Tko vjeruje u Sina Božjega, taj ima samo Božje svjedočanstvo u sebi.

No i prvo čitanje ne ostaje izvan kruga vjere. Ono nam pripovijeda o plodu vjere. Ono pripovijeda kakvu je posljedicu donijela vjera u prvoj kršćanskoj zajednici. U mnoštvu onih koji prigrliše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša, tako da su im i sama zemaljska dobra bila zajednička. Tu se pokazalo ono što nazivamo živom vjerom, a to znači pokazala se vjera u životu.

Na taj način sva današnja čitanja smjeraju prema jednome, smjeraju prema vjeri.

* * *

A to nije čudo. Današnja je, naime, nedjelja zadnja riječ uskrsne Osmine, a ta je posvećena u crkvenom bogoslužju krsnoj tajni.

Kako vam je poznato, u prva je kršćanska vremena bio običaj da se osobito odrasli krste u uskrsnom slavlju u uskrsnu noć. Zato su oni imali kroz osam dana uskrsnog slavlja još posebne pouke, pa je cijelo bogoslužje te Osmine sastavljeno kao krsno bogoslužje. Na današnju bi nedjelju novokrštenici odlagali svoje bijele haljine u koje bi bili obučeni na svetom krštenju da im ostanu kao uspomena na krštenje. Tako je današnja nedjelja završnica krsnog slavlja. Nazvana je zbog bijelih odijela Bijelom nedjeljom, a mogla se jednostavno nazvati i Krsnom nedjeljom.

No onda nam je na prvi pogled jasno zašto je ta nedjelja nedjelja vjere. Što je toliko povezano kao krštenje i vjera? Sveti se krst upravo i naziva sakramentom vjere. Poznata je činjenica da sam Isus povezuje krštenje i vjeru. Dok šalje apostole kao vjerovjesnike, on govori: Tko vjeruje i pokrsti se, spasit će se. Krštenje je samo izvanjska tajnovita ispovijest vjere. Baš zato se čovjek opravdava vjerom, ali i izvanjskim znakom vjere, a to znači krštenjem. Čak i maleno dijete koje još ne može ispovijediti vjeru, mora donijeti na krštenje vjeru Crkve koju predstavljaju roditelji i kumovi. Toliko je krštenje i vjera spojeno.

Na taj način današnja nedjelja koja je krsna nedjelja samo po sebi postaje i nedjeljom vjere.

* * *

Ali postoji i jednostavniji razlog zašto se današnju nedjelju može posebno nazvati nedjeljom vjere. Ta današnja je nedjelja druga nedjelja Uskrsa! Nastavljamo slaviti uskrsnu tajnu koju smo započeli slaviti na prvu nedjelju Uskrsa. Samo što smo na prvu nedjelju Uskrsa više okrenuli svoje oči na događaj uskrsnuća, na Isusa koji izlazi živ iz groba. A danas promatramo taj isti događaj, ali iz druge perspektive, iz druge točke promatranja. Gledamo što znači taj događaj uskrsnuća za našu pamet, za naš um. Promatramo Kristovo uskrsnuće kao silu koja nas sili da vjerujemo riječima Uskrsnuloga, kao temelju na kojemu stoji naša vjera.

Bez Kristova uskrsnuća naša vjera ne bi imala temelja. S uskrsnućem ona dobiva svoj razumni i božanski temelj. Uskrsnuće je, naime, prava povijesna činjenica. Prazni je Isusov grob činjenica koja je nepretumačiva osim Kristovim uskrsnućem, ako se, naime, promatra uza sve okolnosti koje nam povijest pruža. A to još više vrijedi za ukazanja za koja postoji preko pet stotina svjedoka. Oni su bili toliko uvjereni za činjenicu uskrsnuća da su bili spremni za svjedočanstvo te činjenice dati i svoje živote. Gotovo nema povijesne činjenice koja bi bila toliko zajamčena od svjedoka kao što je upravo činjenica Kristova uskrsnuća. Baš to je dovoljno da naša vjera koja stoji na uskrsnuću bude uistinu razumna vjera.

Uskrsnuće je, naime, toliko božanska činjenica da se čovjek u njemu gotovo dotiče Boga kao sveti Toma dok je pipao znakove Isusovih rana. Pred uskrsnulim Kristom čovjek nužno pada na koljena da klikne: Gospodin moj i Bog moj. Tako vjera koja stoji na Kristovu uskrsnuću nije vjera samo ljudima. Ona je vjera samome Bogu. To je prava i razumna vjera.

Odatle možemo razumjeti zašto se nedjelja uskrsnuća doista može nazvati i nedjeljom vjere.

* * *

Ali sada možemo i shvatiti kakav plod želi Crkva dok nam daje da danas slavimo nedjelju vjere. Ako je ta nedjelja nedjelja vjere, kakav bi onda morala donijeti plod nego plod vjere?

Ta nedjelja prije svega, i u nama budi uspomenu na naše krštenje. I mi smo primili bijelu haljinu na sebe kod svetoga krštenja. A to nas sjeća kako smo svečano ispovijedili svoju vjeru pred Kristovom Crkvom. — Vjeruješ li u Boga Oca Svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje? Odgovorili smo: Vjerujem. — Vjeruješ li u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, rođena i mučena? Opet smo odgovorili: Vjerujem. — Vjeruješ li u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo

svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, život vječni? Svojom smo vjerom zapečatili: Vjerujem. S milošću smo posvetnom na svetom krstu primili i poseban dar vjere: krepost vjere. Ušli smo u zajednicu vjere, svetu Crkvu katoličku. Primili smo i Duha Svetoga, Duha istine da nas uvodi u svu istinu. Jednostavno, svijet je vjere postao našim svijetom. Postali smo vjernici. Naš se život odvija ne samo pod zemaljskim suncem koje nam obasjava zemaljski život, on se odvija i pod nebeskim suncem Božje istine koje nam svijetli za nebeski život.

To je, međutim, samo Kristovo uskrsnuće preneseno u naš život. Milost vjere milost je Kristova uskrsnuća. Iz Kristova uskrsnuća kao iz izvora izvire naša vjera.

Ali današnja nedjelja ne ide samo za tim da probudi te naše uspomene na sveto krštenje. Ona ima zadatak da i probudi u nama i naše krsne obaveze. Dar vjere svetoga krštenja ujedno je postao i obveza vjere koja izvire iz svetoga krsta. Dar vjere svetoga krsta samo je klica koja mora klijati, rasti i donijeti plod vjere u životu krštenika. Pitanje je zato današnje nedjelje koje stavlja na nas: Dokle je došao razvoj klice vjere koju smo primili na krštenju? Da li je naša vjera postala barem donekle svjesnom vjerom? Da li je postala i punom vjerom? Da li je postala barem donekle i živom vjerom?

Da li znademo zašto vjerujemo i u što vjerujemo? Da li smo vjeru oplodili vjerskim znanjem Božje riječi? Da li nas to vjersko znanje vodi u životu? Da li hodamo u Božjem svjetlu ili tapkamo u noći svoje pameti? Da li dosljedno provodimo istine svoje vjere u životu da jedno ne vjerujemo, a drugo živimo?

Na ta pitanja želi Crkva da danas na nedjelju vjere odgovorimo pred Bogom i pred samim sobom. Tada će ona za nas biti uistinu nedjelja vjere. Amen.

Slavonski Brod, 1972.

3. nedjelja Uskrsa B

PRAVO TIJELO ISUSOVO

Pregled: *Isus pokazuje svoje tijelo da nije neki duh, nego pravo tijelo.*
Isus pokazuje svoje tijelo da je ono pravo njegovo tijelo, raspeto na križu.
Istovjetnost uskrsnuloga i raspetoga tijela traži sam pojam uskrsnuća kako ga je Crkva uvijek naučavala.
Tu istovjetnost traži Kristovo utjelovljenje, Kristova žrtva, kao žrtva križa, euharistija kao tijelo od Marije.

Kad slušamo današnje evanđelje, kao da Isusu nije bilo ništa više na srcu, nego da uvjeri svoje učenike da imaju pred sobom pravo njegovo tijelo.

Prije svega, on ih želi uvjeriti da nemaju pred sobom samo nekakav duh. Učenici su se, naime, prestrašili, kaže evanđelje, jer su mislili da imaju pred sobom neki duh. Isus ih, međutim, uvjerava da on nije samo duh. — Opipajte me i vidite jer duh tijela i kostiju nema kao što vidite da ja imam. Isus dakle dolazi pred svoje učenike s pravim tijelom. Pa kad i nakon toga još nisu nestale sve njihove sumnje, Isus ih i pita: Imate li ovdje što za jelo? Oni mu pružiše komad pečene ribe. Isus uze i pred njima pojede. Tako im je najzornije i najstvarnije dokazao da pred sobom imaju pravo ljudsko tijelo, tijelo kao što je bilo i njegovo zemaljsko tijelo.

Doduše, to tijelo ima duhovna svojstva. Bilo je prema volji nevidljivo, bilo je pronično kroz materiju, bilo je pokretno kao duh. I druga slična svojstva duha imalo je to tijelo. Ono je, naime, bilo proslavljeno tijelo. Ono je bilo produhovljeno tijelo. O tom tijelu piše sveti Pavao: sije se s raspadljivošću, uskrsava s neraspadljivošću, sije se sa sramotom, uskršava sa slavom, sije se sa slabošću, uskršava sa silom, sije se životinjsko tijelo, uskršava duhovno tijelo. A za nas je najuočljivija razlika kod tog tjela: ono više nije smrtno, nego je besmrtno. To je vrhovno duhovno svojstvo uskrsnuloga tijela.

No uza svu duhovnost koja izvire iz proslave uskrsnulog tijela, to tijelo ostaje tijelo, ostaje pravo tijelo. Sveti Pavao dok govori o proslavi tijela, neprestano govori o tijelu, i ako o izmjenjenom tijelu. I slavno, duhovno, uskrsnulo tijelo ipak ostaje tijelo. Krist je htio da i u nebo uznese tijelo. Kao što je tijelom postao kad je došao na zemlju, htio je da tijelom ostane kad to tijelo uznese na nebo i posadi s desne strane sile Božje.

To je Isus želio pokazati svojim učenicima dok im je govorio i na sve načine dokazivao da je on ne samo duh, nego da ima i tijelo.

* * *

Ali Isus je želio i više. Želio je pokazati da je njegovo uskrsnulo tijelo istovjetno s njegovim raspetim tijelom. Nije si on kod uskrsnuća stvorio neko novo tijelo. On je iz groba uzeo pravo svoje naravno tijelo, tijelo koje je bilo raspeto na križu. Upravo zato on pokazuje svojim učenicima svoje ruke i noge, kako kaže današnje evanđelje. Iz evanđelja svetoga Ivana shvaćamo što je Isus time pokazivao. Pokazivao im je tragove svojih svetih rana. Baš zato je sveti Toma mogao nakon pripovi-

jedanja o tom pokazivanju tražiti da stavi svoj prst u mjesto čavala i svoju ruku u znak rane na boku. Isus je dakle pokazao svojim učenicima da je njegovo uskrsnulo tijelo u potpunom smislu istovjetno s njegovim raspetim tijelom.

Baš ovu činjenicu valja na poseban način naglasiti u današnje doba. Danas je prodrla među novotarske učitelje koji bi željeli čak govoriti u ime vjere jedna posve nastrana misao. Oni počinju tvrditi da Isus nije ustao iz groba sa svojim tijelom, nego da si je na neki način stvorio neko proslavljeno tijelo, koje i nije pravo tijelo nego više neki duh. Ima čak takvih zastranjenih duhova koji u spomenutom smislu tvrde kad bi se i našle kosti Isusove koje su bile položene u grob na Kalvariji, da to ne bi bilo ništa protiv vjere u njegovo uskrsnuće. Isusovo da uskrsnulo tijelo nije istovjetno s njegovim raspetim i pokopanim tijelom. S takvim su se mislima usudili neki nazoviučitelji izići čak s knjigama pred hrvatske vjernike.

No baš protiv takvih nemogućih misli nastupa današnje sveto evanđelje. Tko i pomisli nešto slično, sukobljuje se izravno s tim evanđeljem. Isus upravo zato pokazuje svoje probodene ruke i noge da učenike uvjeri da je on istovjetan s onim Isusom i njegovim tijelom koje je visjelo na križu. Isus pokazuje da je iz groba digao baš ono tijelo koje je bilo pribijeno na križ. Mora biti pravi bezbožni drznik tko se nakon riječi današnjeg evanđelja usudi i pomisliti da Isusovo uskrsnulo tijelo nije istovjetno s njegovim raspetim tijelom.

* * *

Istovjetnost uskrsnulog i raspetog tijela izlazi jasno iz čitave naše svete vjere. Misao o toj neistovjetnosti ruši, naime, sam pojam uskrsnuća Kristova kako ga je Crkva od prvih učenika do danas vjerovala. Dosta je prisluhnuti prvi govor svetog Petra nakon dolaska Duha Svetoga u kojem prvi puta javno govori o Kristovu uskrsnuću židovskom narodu. U tom govoru upravo bjelodano odzvanja istina o istovjetnosti Kristova uskrsnulog i raspetog tijela. Sveti se Petar, naime, poziva na psalam 16. u kojem David navješćuje baš takvo uskrsnuće. I on govori: — Njega koga ste vi, Židovi, bezbožničkom rukom raspeli i ubili, Bog je uskrisio, oslobodivši ga lanaca smrti, poradi toga što nije bilo moguće da ga smrt zadrži u svojoj vlasti. David naime za nj veli: ... Čak će mi i tijelo počivati u sigurnosti da me nećeš ostaviti u boravištu mrtvih niti dopustiti da tvoj Svetac istrune... Braćo, nek mi je slobodno da vam posve otvoreno rečem za patrijarha Davida: on je umro i pokopan i grob mu se nalazi među nama do dana današnjega. Ali on je, kako je bio prorok... rekao u proročkom predviđanju o uskrsnuću Mesije: Niti je on ostavljen u boravištu mrtvih niti mu je tijelo istrunulo. Toga to jest Isusa Bog je stvarno uskrisio. Tome smo mi svjedoci.

Kad slušamo te riječi prvog učitelja Crkve u zanosu Duha Svetoga koga je upravo primio, morali bismo biti posvema slijepi kad ne bismo vidjeli što je smisao uskrsnuća Isusa Krista o kojem svjedoče apostoli. Tijelo raspeto i pokopano podignuto je živo iz groba. To je uskrsnuće Kristovo kako ga uči Crkva od prvih riječi svog prvog učitelja pa do dana današnjega. Svaki drugi pojam o uskrsnuću ruglo je za našu vjeru i za njezinu dogmu o Kristovu uskrsnuću.

* * *

A to izlazi i iz čitavog ostalog konteksta našega kršćanskog vjerovanja. Sve istine vjere nužno traže tu istovjetnost uskrsnulog tijela Isusova i njegova raspetog tijela. Prije svega, to traži pojam utjelovljenja Sina Božjega. Riječ je tijelom postala. Sin je Božji uzeo na sebe ne samo ljudsku dušu nego i pravo ljudsko tijelo. To je tijelo bilo bitno sjedinjeno s drugom božanskom Osobom osobnim sjedinjenjem. Na taj dar sjedinjenja u Kristu ostao je vječan. Za kršćansku je vjeru upravo nezamišljivo da bi Sin Božji ikada ostavio svoje tijelo. Zato u svom Vjerovanju izričemo o Isusu Kristu; a to znači o Sinu Božjemu, drugoj božanskoj Osobi: raspet, umro i pokopan. Sin Božji, Isus Krist, bio je dakle i ostao i onda kad je umro i pokopan sa svojim tijelom. Nije nakon smrti bila na križu neka lešina, a niti je bila lešina u grobu koja bi bila odijeljena od Sina Božjega. Bio je to isti Isus Krist koji se rodio, koji je živio, koji je trpio u svojem tijelu. Na taj način Sin Božji zbog svog utjelovljenja ili osobnog sjedinjenja nikada nije mogao ostaviti svoje tijelo. A najmanje ga je mogao ostaviti da u grobu trune dok bi si on stvorio neko novo tijelo ili ostao bez tijela kao kakav duh. Prema našoj vjeri u utjelovljenje Sina Božjega uskrsnulo Kristovo tijelo mora dakle biti istovjetno s raspetim tijelom.

* * *

To traži i naša vjera o Kristovoj žrtvi. Krist je prinio kao dar nebeskom Ocu za spasenje pravo svoje tijelo i pravu svoju krv na križu. Bog je primio kao miomirisni dar upravo to tijelo i tu krv svojega Sina s križa. A primitak te žrtve upravo je Kristovo uskrsnuće i uzašašće. Po tom primitku sa strane nebeskoga Oca tijelo i krv Isusova postalo je vječnim darom, vječnom žrtvom na nebu koju Krist kao vječni Veliki svećenik prikazuje svojemu Ocu. Kod svoje euharistije mi se uključujemo upravo u tu vječnu žrtvu Isusa Krista, prinoseći njegovo tijelo i krv s križa koju je nebeski Otac primio. Zato je pravi nesmisao za našu vjeru tražiti neko novo tijelo i novu krv koje ne bi bilo prikazano Bogu kao žrtva na križu. Tada i naša žrtva ne bi imala nikakve veze sa žrtvom na križu. A to

je jedina Kristova žrtva i druge nema. Žrtva s križa ovjekovječena je na nebu i druge nema. Nije bez razloga Krist ostavio na svojem uskrsnulom tijelu znakove svojih svetih rana s križa. Htio je, naime, izvanjskim načinon pokazati da je njegov žrtveni dar na nebu istovjetan s darom koga je prinio na križu. Nasuprot sama pomisao da Kristovo uskrsnulo tijelo ne bi bilo istovjetno s Kristovim raspetim tijelom ne samo da se protivi svetom evanđelju. Ta pomisao ruši temelj kršćanstva, a to je euharistija.

* * *

Tu opet dolazi i u pomoć nebeska majka Marija koja je uništila sva krivovjerja, pa je kadra satrti i ovdje glavu paklenoj zmiji u njezinoj laži. Poznata je, naime, činjenica da je krivovjerac Berengarije u Srednjem vijeku morao potpisati kao ispovijest vjere da u presvetom oltarskom sakramentu ne primamo samo neko duhovno Isusovo tijelo, nego pravo Isusovo tijelo, ono tijelo koje je on primio od svoje majke Marije. Kristovo tijelo u presvetoj euharistiji tijelo je rođeno od žene, rođeno od Marije.

No dobro znamo da u svetoj pričesti primamo upravo Isusovo proslavljeno ili uskrsnulo tijelo. Baš dakle to uskrsnulo, proslavljeno tijelo je od blažene Djevice Marije. Nije to dakle neko novo tijelo stvoreno neovisno od blažene Djevice Marije. To je tijelo koje je Marija začela, nosila, rodila i hranila, kojemu je Marija dala krv da bude prolivena na križu. Ako je dakle uskrsnulo tijelo od Marije, jasno je da je istovjetno s tijelom raspetim na križu i pokopanim u grobu.

* * *

Ima, međutim, mudraca koji tu mudruju i žele s činjenicom kako se kroz sedam godina promijeni sva materija tijela opovrći te istine naše svete vjere. Ali što može ljudsko mudrovanje protiv Božje istine! Ta svako dijete na prvi pogled vidi kako se tu krije varka i obmana! Zar je tijelo sama materija? Materija se može mijenjati, ali tijelo ipak ostaje isto. Zašto, naime, ima svaki pojedinac u svom tijelu značajnije crte od djetinjstva do smrti? Kaže se da se već na djetetu u utrobi majke mogu uzeti otisci prstiju koji će ga pratiti kroz čitav život. Tijelo nije mrtva materija, nego živo tijelo. I u tom živom tijelu ima nešto što se ne mijenja i što tijelo čini upravo tim tijelom.

To je još jasnije kod Isusa u grobu i Isusa uskrsnuloga. Tu nema razmaka niti jednog tjedna, a kamo li sedam godina. Svaki neznalica vidi vezu koja mora opstojati između tog tijela u grobu i uskrsnulog tijela da to uskrsnulo tijelo bude pravo Isusovo tijelo. Čovjek se zato mora boriti ne samo s Bogom nego i s ljudskom pameću ako i pomisli da bi moglo opstojati pravo uskrsnuće Isusova tijela kad to ne bi bilo uskrsnuće

Kristova tijela iz groba.

* * *

Ne dajmo se, dakle, nikada odvesti ljudskim mudrovanjem od prave Božje istine i od svoje kršćanske vjere o Isusovu uskrsnuću. Mi vjerujemo ono što nas je Isus u današnjem evanđelju naučio: Njegovo uskrsnulo tijelo bilo je pravo tijelo, što više, bilo je njegovo pravo tijelo, koje je primio samim utjelovljenjem i rođenjem od Djevice Marije, a koje mu je tijelo bilo raspeto, ubijeno i pokopano u grobu. Na toj vjeri stoji čitava naša vjera koju nećemo pokloniti nikakvom ljudskom mudracu, a kamo li luđaku. Amen.

Varaždin, 1974.

4. nedjelja Uskrsa B

RODITELJI VJEROUČITELJI

Pregled: *Roditelji su namjesnici Krista, dobrog Pastira u domaćoj Crkvi, a to znači vjeroučitelji svoje djece.*
To od njih traži roditeljska milost Duha Svetoga,
To traži odnos roditelja prema duši djece.
To traži odnos roditelja prema vjeri djece.

Ja sam Pastir dobri! Tako je uskliknuo Isus u današnjem evanđelju. Slikom dobrog Pastira Isus je dao jedan od najljepših prikaza svog poslanstva na svijetu. Tom se slikom divno predstavlja pred svijetom.

U slici je dobrog Pastira Isus mnogo toga izrazio. Ali na poseban je način tom slikom sebe istakao kao učitelja svijeta. Paša koju Isus daje svojim ovcama, prije svega, je paša njegove riječi koja ljudima daje život vječni. On je pastir paše Božje istine.

No Isus je odlučio tu svoju pastirsku čast i vlast, svoju pastirsku službu prenijeti na svoje zamjenike na zemlji. Tako poslije svoga uskrsnuća govori svoje znamenite riječi svetome Petru: Pasi ovce moje! Pasi jaganjce moje. A isti apostol u svojoj poslanici opominje biskupe ili svećenike u Crkvi: Pasite stado Božje koje vam je povjereno. U Crkvi Kristovoj zato postoje namjesnici Krista, dobrog Pastira, pastiri u ime Krista Pastira.

Ali i tim je pastirima kao i njihovu vrhovnom Pastiru prva služba da pasu Božje stado istom pašom kojom pase Isus Krist. Oni su također prije svega pastiri kao učitelji Božje riječi. Pastiri u Crkvi prije svega su vjeroučitelji. Njihova je dužnost da

nikada ne ponestane te Kristove paše Božjim ovcama, da nikada ne ponestane vjerske pouke u Božjoj Crkvi.

* * *

Ali ne postoji samo velika Kristova Crkva kojoj je Isus ostavio službene pastire, posebno određene za službu pastira. Postoje i kao male Crkve, obiteljske Crkve ili domaće Crkve, kako ih naziva sveti Pavao. To su kršćanske obitelji. Kršćanska je obitelj Crkva u malom. Pa zato i u toj Crkvi Isus je ostavio svoje namjesnike koji predstavljaju njega, dobroga Pastira. Oni su kao svećenici te Crkve. I njih je sam Krist zaredio Duhom Svetim za tu njihovu pastirsku službu. Baš zato je osnovao poseban sakramenat koji se naziva sakramenat ženidbe. U tom, naime, sakramentu podjeljuje se roditeljska vlast i milost. No baš u toj roditeljskoj milosti podjeljuje se pastirska vlast, ali i pastirska dužnost kršćanskim roditeljima obzirom na njihovu djecu.

Naravna je ženidba sva usmjerena prema djeci. Tako je i kršćanska svrhunaravna ženidba sva usmjerena prema Božjoj djeci. Lijepo kaže sveti Pavao da su kršćanska djeca samom kršćanskom ženidbom posvećena, a to znači usmjerena na Boga. Roditelji primaju ženidbenu milost da rode djecu Božju i da rašire Božje kraljevstvo na zemlji i na nebu.

No dobro znate da u naravi ne treba učiti majku, barem pravu majku kako će hraniti svoje dijete koje je rodila. Sama joj je priroda dala prsa, dala joj je sise i upravo je sili da primakne dijete na njih i da ga nadoji. No baš tako je Bog u sakramentu ženidbe dao roditeljima kao svrhunaravna prsa i svrhunaravno mlijeko da mogu hraniti svoju djecu za djecu Božju. Sa ženidbenom milošću kršćanski roditelji primaju Duha Svetoga. No Duh Sveti duh je istine kako ga naziva Isus, koji uči svu istinu. To su zato svrhunaravna prsa koja sile kršćanske roditelje, i oca i majku, da hrane svoju djecu Božju. Kršćanski roditelji silom same ženidbe prisiljeni su mlijekom Božje istine, Božje riječi hraniti svoju djecu. Pa ako peče zemaljsku majku njezino mlijeko ako ga ne pruži svome djetetu, koliko onda više mora peći kršćansku majku i oca ako ne izvrše svoju dužnost da poučavaju svoju djecu i napajaju Božjim mlijekom kršćanske pouke!

* * *

Nije, međutim, potrebna ni ta svrhunaravna sila Duha Svetoga da sili kršćanske roditelje da mlijekom Božje riječi doje svoju djecu. Dosta je za to sam odnos koji roditelji imaju prema dušama svoje djece.

Roditelji ne daju dušu svojoj djeci. Besmrtna je duša dah Božji. Ona izlazi izravno iz ustiju Božjih kao djelo stvaralačke njegove Riječi i slika njegova Duha. Roditelji daju svom djetetu samo tijelo, a Bog mu daje dušu.

Pa ipak Bog je toliko navezao na roditelje davanje duše da nikada neće dahnuti dušu bez djela roditelja koji daju tijelo. Bog se upravo skriva iza roditelja i svoje davanje duše skriva iza njihova davanja tijela.

Što znači ovo Božje skrivanje nego da Bog želi da prepusti roditeljima na neki način ne samo tijelo nego i dušu? Njima stavlja kao u vlasništvo ne samo tijelo nego i dušu njihova djeteta. Nije zato ni čudo što je Bog sudbinu duša cijeloga Adamova roda učinio ovisnom o njegovu činu.

Ali dok je stavio kao u ruke roditelja ne samo tijelo nego i dušu djece, stavio je na njih i svu odgovornost koju on sam ima prema dušama svoje djece na zemlji. Oni su doista od samoga Boga postavljeni pastirima njegovih ovaca. Njima je zato povjerena i odgovornost da hrane njegove ovce, da ih vode na pašu Božje riječi.

* * *

Ali vjeronaučna dužnost roditelja izlazi iz još jednog temelja, a to je odnos roditelja prema vjeri njihove djece.

U Starom je zavjetu Bog htio da se u obećanog naroda s krvlju naslijeđuje i vjera. Biti sin židovskog oca značilo je biti vjernik židovske vjere. U Novom zavjetu nije dosta biti rođen od kršćanskog oca da bude i vjernik kršćanske vjere. Kršćansko dijete postaje vjernikom sakramentom vjere, a to je sveto krštenje.

Pa ipak i kršćanski roditelji imaju odlučnu ulogu i kod kršćanske vjere. Za sveti se krst traži vjera. Pa ako se netko krsti kao dijete, vjeru djeteta koja je njemu još nemoguća, mora nadoknaditi vjera njegovih roditelja. Tako je vjera roditelja i u samom sakramentu vjere kao početna klica vjere njihove djece.

No vjera je roditelja i odlučni čimbenik i za svjesnu vjeru koja se ima probuditi u djetetu kad dođe do svoje svijesti. Prije svega, njihova je vjera odlučna za razumnost vjere njihove djece. Kršćanska vjera mora biti razumna vjera. Kršćanin mora imati razuman temelj svoje vjere. Mora shvaćati da je razumno ili pametno dati svoj pristanak na prihvaćanje objavljene Božje riječi koje nam predlaže vjera. No kako da maleno dijete shvati razloge koji vojuju za razumnost riječi koje mora vjerovati? Za to je njegova pamet još preslaba. Ali kao što se mlada biljka nasloni na čvrsto stablo, tako se i dječja pamet razumno nasloni na pamet svojih roditelja, dakako ako oni sami razumno vjeruju.

Ali i drugu još važniju ulogu ima roditeljska vjera kod vjere njihove djece. Roditeljska vjera iznad svega daje dubljinu korijena vjeri kod njihove djece. Što se, naime, zasadi prve

godine djetinjstva, to najdublje prodre i ostane u duši djeteta. Što je obitelj zasadila, to ni život nije kadar iskrčiti. Obiteljska je škola zato sudbina čovjekova na zemlji. Na temeljima te se škole gradi čitav odgoj i sva daljnja pouka. Kad je car Brazila, Dom Pedro ležao početkom prošlog stoljeća na smrtnom krevetu, upitao je svog liječnika koji ga je liječio da li ima djece. Liječnik mu odgovori: Da, veličanstvo, imam ih šestero. Car tada nastavi: Htio bih vam dati savjet. Savjet je to umirućeg sa svim njegovim iskustvom. Odgajajte svoju djecu prije svega religioznim odgojem! Moje je djetinstvo nažalost ostalo bez religioznog utjecaja i ja sam taj gubitak osjećao kroz čitav svoj život. Nastojao sam to kasnije nadoknaditi. Ali ako u dječje srce ne padne topla zraka religioznosti, nikad kasnije neće se dobiti u srce srdačnost, sreća, oduševljenje u vjeri koje toliko oplemenjuju ljudsko srce.

Taj je čovjek shvatio što znači roditeljska vjera i roditeljski odgoj za vjeru djeteta. Dijete koje ne primi vjerske pouke u roditeljskom domu slično je vreći bez dna. Sva daljnja pouka zato je tada redovno slična kao bacanje u vreću bez dna. Samo bi Bog svojim čudom mogao u tom slučaju nešto pomoći. Pa kad vidite čovjeka bez svake vjere, možete biti sigurni da vidite čovjeka kojega roditelji nisu uopće ili barem pravilno poučili o vjeri.

Na roditeljskoj dakle vjerskoj pouci leži odgovornost za vjeru ili nevjeru njihove djece. Da li onda možemo shvatiti kako je teška dužnost kršćanskih roditelja da postanu vjeroučitelji svoje djece? Kako je teška dužnost roditelja da mogu s Isusom klicati: Ja sam pastir dobri!

* * *

Poznat vam je običaj naše Crkve da traži od zaručnika prije vjenčanja zaručničku pouku, odnosno i ispit vjere. Možda se koji puta zaručnicima to čini preteškim teretom. Možda ga koji puta i omalovažavaju i na sve načine nastoje da izbjegnu. Što će nam to? Ženidba je ustanova za rađanje djece. To ćemo sami znati činiti. Što će nam dakle taj vjeronaučni ispit? Tako oni misle i govore.

Ali oni zaboravljaju da kršćanska ženidba nije samo za rađanje djece nego i za rađanje Božje djece. Oni bi dakle znali roditi djecu, ali da li su sposobni da rode i djecu Božju? Bračni drugovi koji ne znaju vjeronauk mogu biti sigurni da svoju djecu neće roditi za Boga nego za đavla, ne za nebo nego za pakao, da će roditi ne vjernike nego nevjernike. Oni neće biti pastiri nego vukovi svoje djece. Ako roditelji ne nauče, jer ne znaju, svoju djecu niti osnovne istine svoje vjere, oni su ih vjerski sigurno upropastili i prema tome rodili za pakao. To je vrijedilo i za prijašnja vremena, a to vrijedi daleko više za današnja vremena. Roditelji vjerski neznalice koji se ne brinu da djecu nauče kršćanskoj vjeri pravi su vukovi u Kristovu ovčinjaku.

Kršćanski roditelji! Katekizam u ruke, vjeronauk u ruke! Samo tako ćete biti ne vukovi nego dobri pastiri svoje djece. Amen.

Varaždin, 1960.

5. nedjelja Uskrsa B

ODBAČENJE

Pregled: *Drugosvjetska sudbina: ne samo vječno blaženstvo nego i odbačenje.*
Odbačenje znači:
izgubiti Boga,
pod Božjom srdžbom,
pustoš i prazninu,
oganj, i to
vječni.
Izbjeći tom odbačenju!

Isus je svojim uskrsnućem prešao u drugi svijet. Dok kroz uskrsno vrijeme neprestano slavimo uskrsnuće Isusovo, naša je misao prema nakani Crkve neprestano i usmjerena prema tom drugom svijetu. Tako zvani eshatološki ili drugosvjetski pogled oznaka je uskrsnog vremena.

Pa i današnje nas evanđelje kao da zanosi u taj drugi svijet. Ono pred nas iznosi sudbinu tog drugog svijeta. U tom, naime, evanđelju Isus svoje učenike već gleda sa sobom sjedinjene u vječnoj zajednici. On već na njima gleda rod koji će dati kao loze na Isusu trsu. Mnogi rod o kojem Isus govori bit će proslava njegova Oca. A baš taj rod kojim će roditi Kristove loze na slavu Boga Oca, vječno je blaženstvo koje čeka Kristove učenike kao dionike blaženstva Sina Božjega.

No dok Isus gleda svoje loze koje će roditi mnogi rod, rod neba, njegovo oko ne propušta da zagleda i u sudbinu loza koje ne donose roda. Njih nebeski vinogradar reže od trsa. Te se loze izbacuju iz vinograda i njihova je sudbina da se osuše, a tada skupe i bacaju u oganj da gore. Isusovo oko i tu gleda u vječnost. Na zemlji, naime, Bog nikoga posvema ne siječe i ne odbacuje. Istom u vječnosti Bog odjeljuje ovce od jaraca, pšenicu od kukolja, zle od dobrih riba. Na vječnom sudu, dakle u vječnosti Isus govori: Odlazite od mene, prokleti! Odbačenje je sud vječnosti. Tako Isus u slici loze koja se siječe, odbacuje i baca u oganj prikazuje vječno odbačenje onih koji će

biti prokleti.

Isus dakle u današnjem evanđelju otvara oko za drugi svijet. On nam daje zagledati u sudbinu drugoga svijeta. Daje nam da osjetimo sreću slatkog grožđa kojim će roditi loze na njemu, božanskom trsu. Ali nam otvara i pogled u strašnu sudbinu duša odbačenih od njega u vječni oganj. Danas ćemo se malo zaustaviti baš na ovom drugom pogledu. Zagledat ćemo se malo u sudbinu odbačenja.

* * *

Isus zorno prikazuje tu sudbinu. Odbačenje je odsijecanje od Isusa. Kad je Isus rekao svetom Petru dok se ovaj branio da mu pere noge: Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom, tad je Petar uskliknuo: Onda mi peri ne samo noge, nego i glavu i tijelo. Petru nije bilo nešto strašnije nego se odijeliti od Isusa. On je osjećao što znači biti uz Isusa. Zbog tog je osjećaja bio pripravan ići s Isusom i u tamnicu i u smrt. Sve, samo da bude i ostane s Isusom! U njemu je progovorila ljudska duša koja čezne za jedinom svrhom, za jedinim dobrom, a to je jedini Bog. Bog je najdublja čežnja ljudske duše. A u Isusu je Petar osjećao upravo tog Boga za kojim čezne njegovo srce.

Zato nije za njega bilo nešto strašnije od odjeljenja od Isusa. A i svetome je Pavlu sve nebo: biti s Isusom. Tamo ćemo biti s Gospodinom! Vječno ćemo biti s Gospodinom! To je posljednja utjeha svetoga Pavla nad smrću. Tu je zato i osnovna strahota odbačenja: Izgubiti Isusa! Izgubiti Boga!

* * *

Ali s tom strahotom odmah dolazi i druga: izbacit će se kao loza. Ako netko nekoga izbacuje iz kuće, to je znak srdžbe i mržnje. A tu srdžbu i izrazuju riječi posljednjeg suda: Odlazite od mene, prokleti! U tim riječima kao da gori oganj Božje srdžbe koja izbacuje lozu koja nije vrijedna da bude na trsu. Odbačenje je posljedica Božje srdžbe nad čovjekom.

A što je strašnije nego osjećati Božju srdžbu nad sobom? Kao što nema nešto slađe nego osjećati Božju ljubav nad sobom, tako nema nešto strašnije nego osjetiti oganj Božje srdžbe nad sobom. — Govorit će gorama i bregovima: Padnite na nas i sakrijte nas pred srdžbom onoga koji sjedi na prijestolju i pred srdžbom Janjeta!

* * *

Isusova riječ ide i dalje dok opisuje sudbinu odsječene loze. On govori: I osušit će se. Svi životni sokovi dolaze lozi iz njezina trsa. Bez trsa ostaje suha i mrtva. A baš to je sudbina odbačene duše. Odbačena duša ostaje bez Isusa. A bez Isusa ostaje bez živoga Boga, bez izvora žive vode. Ona ostaje sama sa svojom bijedom, prazninom i ništetnošću. Ta je suhoća nutarnja tama duše. To je njezina smrt u krajnjoj noći.

* * *

Ali ni tu ne svršava strahota sudbine odbačene duše. Ona se još baca u oganj. Njezina je sudbina oganj. A oganj je slika svih boli svijeta. Čovjek si ne može zamisliti strašniju bol od ognja. Duša odbačena od Boga ne pada u neku nirvanu, ona se ne raspljinuje u ništavilo. Ona ostaje sa svojom neizmjernom težnjom za Bogom. A u isto vrijeme udaljena od Boga. Tako je ona upravo rastrgana u sebi. To trganje i kidanje osjeća kao vatru koja je peče.

A da bude taj oganj još strašniji, nije to oganj koji gori i izgori. Nije to oganj koji bi mogao dušu spaliti i pretvoriti u pepeo. To je oganj za kojega Isus kaže: On gori. Duša je besmrtna i njezina besmrtnost pretvara oganj njezinih muka u vječnost. Ona je bačena u vječni oganj.

* * *

Možemo li, međutim, slušati Isusovu riječ o tim odbačenim lozama, o tim odbačenim dušama, a da se ne zgrozimo? Neće li nam se na samu pomisao na strašnu sudbinu odbačenih duša poroditi strah pred odbačenjem? Nećemo li se odmah upitati kako da izbjegnemo toj strašnoj sudbini odbačenja?

A što da drugo učinimo nego da već na zemlji izbjegavamo sve ono u čemu će se sastojati vječno odbačenje? Ta čuli smo da je temelj svega odbačenja odjeljenje od Isusa! Biti odijeljen od Isusa, biti odijeljen od Boga — to je bit odbačenja i temelj odbačenja. Što dakle da učinimo da izbjegnemo odbačenju nego da se držimo Isusa, da se upravo prilijepimo uz Isusa, da nam bude iznad svega sjedinjenje s Isusom? Naša molitva mora neprestano letjeti prema nebu svom Isusu: Ne dopusti da se odijelim od tebe. A dobro znate veze koje nas vežu s Isusom. Izvana je to crkvena zajednica, a iznutra sile vjere i milosti. Dok smo s Crkvom, dotle smo i s Isusom. A dok smo u vjeri i milosti, u samoj smo duši ucijepljeni u Isusa. Kršćaninu koji želi izbjeći vječnom odbačenju, ništa ne smije biti toliko na srcu nego da čuva te veze koje ga vežu s Isusom. Tko u toj vezi umre, sigurno neće biti odbačen od Isusa.

* * *

Tim samim dolazi nam pred oči i drugi uvjet da se sačuvamo od odbačenja, a to je da bježimo pred Božjom srdžbom. Kršćanin ne smije dopustiti da na njemu leži oko srditoga Boga. On mora biti uvijek Božje dijete da nad njime može klicati nebeski Otac: Ovo je moj ljubljeni sin koji mi je omilio. Biti u miru s Bogom, biti u Božjoj ljubavi! Ima li nešto radosnije za ljudsku dušu? Ja nisam u ratu s Bogom. Ja činim ono što milo mom nebeskom Ocu! Ako je taj osjećaj u našoj duši i ako savjest za njega svjedoči, tad nema straha da bismo bili odbačeni od Boga.

* * *

Ali zato je potrebno da ne dopustimo niti to da se u našu dušu uvuče suhoća suhe loze koja se osušila. Uvijek na sebi moramo pokazivati zelenilo koje lista, cvijeta i rađa plodovima. Životni sokovi Isusa Krista moraju u nama pokazivati svoje djelovanje. A to se djelovanje iznad svega pokazuje u plodovima. Kršćanin bez ploda, kršćanin koji već na zemlji ne pokazuje plodove vječnoga života, što može drugo očekivati nego da postane suhom lozom i u vječnosti? Bez dobrih djela čovjek nije siguran da neće biti odbačen od Boga.

* * *

A kao kruna osiguranju od odbačenja neka nam bude vječni pogled i polet prema Bogu! Nikada ne osjetiti rastrganosti u duši koja teži za Bogom, a ide od Boga! Ta se rastrganost osjeća u savjesti koja se bori s Bogom. Ta savjest peče. To je početak paklenog ognja.

Kršćanin ima dvije savjesti. Jednu naravnu koja je njegovo nutarnje svjetlo i sila koja ga vuče k Bogu. A drugu savjest ima izvana u svjetlu i sili Božje riječi koja ga usmjeruje prema Bogu. Ako se kršćanin nikada ne stavi u borbu protiv tih svojih savjesti, ako dakle ide za glasom savjesti i Božje riječi, ne samo da neće znati što je to oganj koji peče na ovome svijetu nego ni što je oganj vječnosti. Na krilima tog glasa on će upravo doletjeti do Boga. Taj će glas biti glas suda koji će mu doviknuti ne: Odlazi, nego Dođi, blagoslovljeni da budeš vječno sa mnom u mom kraljevstvu. On neće biti loza koja se siječe, suši, baca u oganj i gori. On će biti loza koja će donijeti slatki plod neba na svom trsu, Isusu. Amen.

Slavonski Brod, 1972.

6. *nedjelja Uskrsa B*

BOŽJI PRIJATELJI

Pregled: *Mjesto naravnog odnosa službinstva Isus nas uvodi u odnos prijateljstva*
ljubavlju,
nesebičnom ljubavlju,
jednakošću.
Uvjeti prijateljstva:
vršenje zapovijedi,
vjera i
milost.

Ima mnogo misli u današnjem evanđelju koje bi nam mogle upasti u oko. Ali je jedna posebno značajna, koja posebno ističe nad ostale. To je misao o našem prijateljstvu s Bogom i o Božjem prijateljstvu s nama. Isus, naime, govori: Vi ste prijatelji moji. Više vas ne zovem slugama. Vi ste moji prijatelji.

Čovjek je po svojoj naravi sluga, ili ako hoćemo točnije, rob Božji. Odnos ovisnosti koji izvire iz Božjeg stvoriteljskog čina toliko je bitan za čovjeka da posvema pripada Bogu. Iz stvoriteljske sile izlazi stvoriteljska vlast. A iz čovjekove ništetnosti koja prima sav svoj bitak od Boga izlazi posvemašnja podložnost čovjeka Bogu. Tako je čovjek po svojoj naravi potpuni Božji rob. Nije zato čudo da su se ljudi zvali Božjim ovcama, Božjim stadom. Niti ovce nisu toliko podložne pastiru niti toliko u njegovoj vlasti koliko je čovjek svojemu Bogu. Pa i sam izraz Božji narod, a to znači narod kojemu je Bog kralj ima prizvuk čovjekove službinske naravi. Kraljevi su u stara vremena bili gospodari nad svojim narodom, a narod je bio njihov sluga. To napose vrijedi u istočnom prizvuku pojma kralja i naroda. Istočni su kraljevi bili u pravom smislu vlastodržci i svemoćni gospodari svojih podložnika.

Kad dakle imamo na umu tu službinsku ovisnost čovjeka o Bogu, tad istom pravo shvaćamo što znače Isusove riječi u današnjem evanđelju: Više vas ne zovem slugama. Vi ste moji prijatelji. Mjesto službinskog odnosa Isus ističe prijateljski odnos prema Bogu.

* * *

Temelj prijateljstva je ljubav, i to međusobna ljubav. Prijateljstvo je po svojoj biti međusobna ljubav. Pa kad Isus svoje učenike naziva svojim prijateljima, prije svega ističe činjenicu da između njega i njih postoji međusobna ljubav.

Vječnom sam te ljubavlju ljubio — tako Bog po proroku ističe svom narodu. U vječnoj ljubavi u Isusu Kristu Bog nas je izabrao i predodredio sebi za sinove, kako piše sveti Pavao. Cijelo Božje djelo prema vani izvire iz Božje ljubavi. Duh Sveti, Božja Ljubav, prisutan je kod djela stvaranja, utjelovljenja i posvećenja svijeta.

Bog je želio da u čovječjem srcu nađe odgovor toj svojoj ljubavi. Već je samim stvaranjem Bog pokucao na čovječje srce. A poslanje njegova Sina uz njegovu muku i smrt bili su upravo juriš Božji na čovječje srce da ga pritegne k sebi. Oganj je došao baciti na zemlju da je zapali. U tu je svrhu čak stvorio savez s čovječanstvom, savez ljubavi, zapečaćen Kristovom krvlju iz probodena mu srca. Taj je savez kao duhovna ženidba da bude najsrdačnija veza ljubavi.

Da se ostvari taj savez ljubavi, Bog je upotrijebio samu svoju bitnu Ljubav, Duha Svetoga. Duh Sveti u srcu je čovjeku jamstvo Božje ljubavi. A s druge strane taj Duh izlijeva u čovječje srce ljubav kojom to srce ljubi Boga. Tako je u Duhu

Svetom ostvarena najsavršenija veza međusobne ljubavi, a to znači prijateljstvo s Bogom.

* * *

No prijateljska ljubav ima svoju posebnu oznaku. Ona je nesebična ljubav.

Ima različitih ljubavi, ali kod kojih čovjek traži više sebe nego onoga koga ljubi. Čak i u najintimnijoj ljubavi između muža i žene ili recimo majke i djeteta nebrojeno puta susrećemo samo golu sebičnost. Traži se vlastita ugodnost ili vlastita korist. Te ljubavi nisu u davanju nego u primanju.

Nasuprot, prijateljska ljubav ide baš za tim da se drugome preda. Ona želi dobro prijatelja, a ne svoje. Ona nije poslovni savez dvaju partnera, a još manje izrabljivačka veza koja ide za iskorištavanjem drugoga za svoje ciljeve. Prijateljska je ljubav nesebični zanos srca koje želi drugoga obogatiti iz punine svoje dobrote.

Bog je želio s čovjekom sklopiti upravo takvo prijateljstvo. On je pun upravo takve nesebične ljubavi. On uopće nema što dobiti od čovjeka. On je takva punina da se može samo preliti, a nipošto doliti. Božji je savez s čovjekom zato samo prelijevanje Božje punine i dobrote.

No Bog je želio i u čovjeku probuditi takvu nesebičnu ljubav. Zato je čovjeka izveo iz njegova prosjačkog ubоštva, koje je pred Bogom samo držalo otvorenu ruku da prima. Učinio je čovjeka bogatim poput samoga Boga da može samome Bogu davati i dati. Dao mu je svoje vlastito bogatstvo da ga u ljubavi Bogu daje. U tu je svrhu stvorio presvetu euharistiju u kojoj čovjek može u Duhu Svetom Bogu davati Boga. Tako je Bog čovjeka osposobio da može nesebično vraćati nesebičnu ljubav svojemu Bogu. Time je čovjeka osposobio da bude pravi prijatelj Bogu.

* * *

No time je Bog dao čovjeku i mogućnost i za treću oznaku prijateljske veze, a to je jednakost.

Prijateljstvo može biti samo među jednakima. To je već uvidio veliki grčki filozof Aristotel. A Mudrac Staroga zavjeta lijepo govori: Ne druži se s jačim i bogatijim od sebe. Zašto staviti zajedno zemljani lonac s bakrenim? Kad ga ovaj udari, onaj se razbije.

Kako bi dakle bilo moguće prijateljstvo čovjeka s Bogom? Tko si ti, a tko sam ja, zemaljski crvić — mogao bi pitati svaki čovjek sa svetim Franjom Gospodina Boga. Već je mnogo da se smijemo nazvati slugama i robovima takva gospodara. O prijateljstvu ne bismo smjeli ni sanjati.

Pa ipak je Bog omogućio čovjeku pravo prijateljstvo. On je, naime, omogućio čovjeku da bude jednak Svevišnjemu.

Sam je Bog najprije postao jednak čovjeku. Bog je postao u svemu jednak ljudima, osim u grijehu. Postao brat usred mnoge braće. U Isusu Kristu imamo Boga jednakoga sebi samima. Ali u Isusu Kristu čovjek je postao jednak i samome Bogu. Po osobnom sjedinjenju Krist čovjek postao je pravim Bogom. Jedan je čovjek ušao u zajednicu presvetog Trojstva da sjedne s desne strane svojega Oca.

No taj čovjek koji je postao jednak Bogu nije želio da sam uživa tu jednakost s Bogom. On je svim ljudima omogućio da se s njime sjedine, da postanu njegovo tijelo, pa da sjednu zajedno s njime na isti božanski prijesto na koji je i sam sjeo. Omogućio je svim ljudima da postanu dionicima božanske naravi pa da tako po njemu postanu na neki način jednaki s Bogom.

To je učinio već time što je ljude uputio u same Božje misli. Lijepo govori u današnjem evanđelju: Vas sam nazvao prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od svoga Oca. Učinio ih je dionicima Božjega znanja. A učinio je i više. Po posvetnoj ih je milosti uzdigao na razinu samoga božanskog života. To je savršeno sudjelovanje na Božjoj naravi koje čini čovjeka u određenom smislu ravnim ili jednakim Bogu. To je veliki dar jednakosti s Bogom po kojem je čovjeku otvoren put prema pravom prijateljstvu s Bogom.

* * *

Vjeran je prijatelj pouzdana zaštita i tko ga je stekao, našao je blago. Pravom prijatelju nema cijene, niti se može izmjeriti njegova vrijednost. Tako govori Mudrac Staroga zavjeta o čovjeku prijatelju. A što onda da kažemo o Bogu prijatelju? Imati Boga za prijatelja blago je nad sve blago, vrijednost je nad sve vrijednosti. Kako je neizmjeran Bog, tako je i neizmjerna vrijednost njegova prijateljstva. Baš zato je tako važno pitanje: Da li bi Isus mogao i za nas reći: Vi ste moji prijatelji. Da li smo i mi u prijateljstvu s Bogom?

Iz rečenog smo vidjeli da čovjek nije tim samim što je čovjek Božji prijatelj. Da bude Božji prijatelj, mnogo se toga traži. Sam nam je Isus dao uvjete za Božje prijateljstvo. Tako je rekao: Vi ste moji prijatelji ako činite što vam zapovijedam. To drugim riječima znači: Ako želite biti moji prijatelji, najprije morate biti moji sluge. Tko nije Božji sluga, tko ne vrši njegove naredbe i zapovijedi, neka si ne utvara da je Božji prijatelj.

Daleko od toga da bi Božje prijateljstvo ukinulo Božje gospodstvo. Po Božjem prijateljstvu čovjek postaje prijatelj Gospodinu Bogu, gospodaru neba i zemlje, okrunjenom kralju svijeta koji sjedi na nebeskom prijestolju. U tome i jest veličina Božjeg prijateljstva. Tko bi i pomislio skinuti Bogu nje-

govu kraljevsku krunu, taj mu ne bi bio prijatelj nego poput Lucifera neprijatelj.

K tome, prijatelj je drugi ja. Ljubav spaja srca prijatelja u jedno srce. Zato i volje prijatelja u jednu volju. Kako bi dakle čovjek mogao i pomisliti da bude Božji prijatelj kad njegova volja ne bi bila jedno s voljom Božjom?

To je dakle prvi uvjet Božjega prijateljstva. Ali postoji i drugi koga nam je Isus dao. — Nazvao sam vas prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca. Tko želi biti Božji prijatelj, mora posjedovati i Božja dobra koja ga čine jednakim s Bogom. To je prije svega Božja riječ u kojoj je Božja misao, Božje znanje. Po Božjoj riječi čovjek postaje s Bogom jednak u mislima. A da bude s Bogom jednak i u njegovom nutarnjem biću, mora u sebi nositi i božanski život. To je život Božje milosti i ljubavi.

Možemo li se dakle zvati Božjim prijateljima? Koliko imamo Božjeg znanja u pametima? Koliko je Božje milosti i ljubavi u našim srcima? Dva su stola Božjih prijatelja: stol Božje riječi i stol Božje ljubavi. Evanđelje i euharistija — to su dva izvora Božjeg prijateljstva. Koliko smo bliže tim stolovima, toliko smo više i Božji prijatelji.

A kako će biti lijepo ako u času naše smrti i suda Bog bude naš prijatelj! A kako će istom biti lijepo ako kroz čitavu vječnost on ostane naš prijatelj! Amen.

Slavonski Brod, 1971.

7. nedjelja Uskrsa B

ZLO SVIJETA

Pregled: *Kao stvorenje Božje svijet je dobar,*
ali po čovjekovu grijehu postao je zlo:
postajući mamac sotone,
ubojica poput sotone,
lažac poput sotone.
Opasnost svijeta u današnje doba.

Bog je stvorio nebo i zemlju. Bog je stvoritelj svijeta. To je jedna od prvih istina naše kršćanske vjere. Sin je Božji po kojemu je svijet stvoren došao na ovaj svijet. — Istinito Svjetlo dođe na ovaj svijet. On po kojemu je svijet postao bijaše na svijetu. Tako piše sveti Ivan na početku svoga evanđelja. A došao je jer je Bog ljubio svijet, tako ga je ljubio da je dao svoga Sina. On je došao kao Spasitelj svijeta, kako su to lijepo upoznali već Samarjani u evanđelju. Baš zato i šalje svoje apostole na odlasku sa svijeta: Idite u cijeli svijet i

propovijedajte evanđelje svakome stvorenju.

Svijet je dakle Božje djelo. Svijet je predmet Božje brige i ljubavi. Svijet je polje Božjega kraljevstva.

* * *

Pa ipak Isus u današnjem evanđelju moli svojega Oca za svoje učenike da ih čuva. A zlo od kojega ih treba čuvati zlo je koje vreba na njih iz svijeta. U svijetu se nalazi toliko zlo da njegove učenike može od njega sačuvati samo svemoguća Božja ruka.

Neće li ovdje doći svakome na usta pitanje: Kako je moguće da svijet koji je izašao iz Božje ruke, svijet koji je predmet Božje brige i ljubavi, da taj svijet može biti tolikim zlom da bi sam Bog morao čuvati Isusove učenike od njegova zla?

To, međutim, pitanje može postaviti samo onaj koji ne poznaje pravu i potpunu povijest svijeta. Bog je svijet stvorio. Ali je svijet stvorio za čovjeka. — Vama pripada sve — dovikuje kršćanima sveti Pavao — i svijet i život i smrt i sadašnost i budućnost. A već je prvom čovjeku Bog rekao: Vladajte zemljom i pokorite je. Bog je dakle svijet predao u vlasništvo čovjeka.

No što se dogodilo s čovjekom? Došao je jači i nadvladao ga i kako kaže Isus, oteo mu je sav plijen. Čovjek sa svima svojim dobrima, sa svim svojim vlasništvom potpao je pod sotonu. Sotona je postao knezom, vladarom svijeta. Sam je Bog to istakao pred Adamom dok je rekao: — Prokleta zemlja radi djela tvojega. Vlast je sotonina kao prokletstvo legla na zemlju i na čitav svijet.

Doduše, Krist je u klici na križu skinuo prokletstvo sa svijeta. U njegovu je tijelu nastalo novo nebo i nova zemlja. To je klica budućeg svijeta. Ali s ostaloga se svijeta teško skida to prokletstvo. Cijela priroda još uzdiše i čeka proslavu sinova Božjih, otkupljenje tijela. Istom će oganj sudnjega dana skinuti sve prokletstvo sa svijeta da nastane novo nebo i nova zemlja u kojima stanuje pravednost. Tako sotona ima još na svijetu svoju vlast. Zato i sveti Ivan može i sada nakon Isusove smrti reći da je sav svijet u vlasti Zloga, a to znači sotone. A isto tako sveti ga Pavao nazvati bogom ovoga svijeta.

* * *

Tu je prvi korijen zla ovoga svijeta. Prokletstvo koje je na svijetu prvi je korijen tog zla. Sotona znade i dobro svijeta iskoristiti za zlo da nanese čovjeku. Samoga je Isusa sotona napastovao pokazujući mu svijet i njegovu slavu.

Knjiga Mudrosti govori da je Bog pravednika izveo u mladosti iz svijeta da mu zloća ne bi izopačila razbor jer bliještavilo opačine zasjenjuje dobro i vihor požude izopačuje dobru

dušu. Dobra su ovoga svijeta odsjev Božji i nose tragove Božje ljepote. Po tim je tragovima Bog želio da se duša vine k Bogu. No sotona kao otac laži upotrijebi blještavilo Božje ljepote koje je na stvorovima da očara dušu pa mjesto da od stvorova poleti k Bogu, ona ostane na samim stvorovima. Time zaplete dušu u stvorovima da ostane zarobljena u njima kao ptica u mreži.

Što više, sotona je znao blještavilom ljepote Božje u stvorovima toliko očarati duše da je čovjek samim stvorovima dao lik božanstva, da je svijet proglasio božanstvom i bogom. Idololatrija svijeta posljednji je trik sotone da zavara čovjeka slikom svijeta. Kolikima zlato postane bogom! Kolikima to postaje njihov posjed. Kolikima i sam goli život na svijetu postane bogom! To je njihovo vrhovno dobro kojemu se klanjaju i cijelim srcem predaju.

Razumijemo onda kakva se opasnost krije u ovome svijetu. Svijet je najopasniji mamac na udici sotone. Nije bez razloga napisao sveti Ivan kršćanima: Nemojte ljubiti svijeta ni onoga što je u svijetu! Ako netko ljubi svijet, nema u njemu ljubavi Očeve.

* * *

Ali svijet ne označuje samo prirodu i izvanjska dobra s kojima se sastajemo u svijetu. Svijet označuje i ljude u svijetu. Zato Isus može u današnjem evanđelju govoriti da svijet mrzi njegove učenike. Priroda sama po sebi nije neprijatelj Kristovih učenika. Ali ljudi su bili i ostaju neprijatelji koji mrze Kristove učenike.

A kakvi su to ljudi koji predstavljaju svijet koji mrzi Kristove učenike? To su zapravo oni ljudi koje je sotona uhvatio mamcem svijeta. To su ljudi koji su se zaljubili u svijet kao u svoje najveće dobro i boga. To su ljudi ovoga svijeta koji su sa svijetom postali jedno. Oni su svijet koji je raspeo Krista i koji bi raspeo sve koji su Kristovi.

Ako dakle može po sotoni i nerazumna i mrtva priroda predstavljati zlo i opasnost za Kristove učenike, koliko to može svijet kao razumni robovi sotone! Ljudi svijeta oruđe su sotone. On u njima djeluje kao ubojica od početka. On preko njih mrzi na sve koji nisu od svijeta. Nijedan vjernik nije toliki fanatik svojega Boga kao što je čovjek ovoga svijeta fanatik svijeta. On mrzi i progoni svakoga tko se ne klanja tom njegovu bogu. Koji je glavni razlog što svijet mrzi Crkvu i vjeru? Vjera je otuđenje čovjeka. Vjera odvodi čovjekovu misao od ovoga svijeta k drugome svijetu. Ona je zato najveća zapreka da se ostvari na zemlji raj čovječanstva. Vjera je drugim riječima rušiteljica božanstva ovoga svijeta. Zato juriš na vjeru i na svakoga koji vjeruje!

U svojoj mržnji svijet ne bira sredstva ni oružja protiv onoga koga mrzi. Najsretniji je kad ga može do kraja uništiti. Svijet je zato bio uvijek krvožedna zvijer koja je voljela ubijati svoje žrtve. Koliko je kršćanskih srdaca posrnulo pod udarcima tog bijesa svijeta! Koliko je duša otela Kristu ta mržnja svijeta! A da ih nije više otela i da je bilo toliko srdaca koja su bila spremna pobijediti tu mržnju, to je samo zasluga Kristove molitve kojom je molio da ih Otac sačuva od svijeta.

* * *

Ali zlo tog svijeta kao da je veće dok slijedi sotonu ne kao ubojicu nego kao lašca. Više je duša taj svijet oteo Kristu svojim prijevarama nego svojim strahovima.

Ničim svijet ne pokazuje koliko je sluga svoga kneza oca laži kao što to pokazuje svojim lažima i prijevarama. A čega je svijet toliko pun kao što je pun laži? Neću ni govoriti o svjesnim izvrtanjima činjenica i otvorenim lažima koje su se u povijesti svijeta širile javnim prenošenjem vijesti. Novinarske su patke poslastica na stolovima svijeta. Najznačajnija je svakako činjenica u povijesti svijeta Kristovo uskrsnuće. Ali je svijet znao brzo rasturiti svoje tumačenje toj činjenici: Recite: dok smo spavali, došli su učenici i ukrali su tijelo. A tko bi nabrojio sve slične patke koje su poletjele iz ustiju svijeta!

Ali pustimo svjesna izvrtanja činjenica! Koliko je nesvjesnih zabluda i laži napisano i prošireno i u samim znanstvenim djelima svijeta! I s kolikim je arsenalom znanstvenih laži već bila napadana kršćanska istina! Kolike su duše već odvedene od Boga i od Krista tim znanstvenim lažima! Tko to zna, taj shvaća s kolikim je pravom Isus molio svog Oca da njegove učenike čuva od svijeta i od zla u svijetu.

No pravi svijet laži svijeta započinje tamo gdje svršava tako zvana znanost. Najlažnije oružje kojim svijet zavodi duše svijet je mašte. Tako zvana lijepa književnost pravo je područje laži ovoga svijeta kojima se truju ljudske duše. A s njome na neki način sva umjetnost i umjetnička ostvarenja. Sva ta djela kao da idu za tim da svijetu podadu još veću čarobnost da svijet svojim čarima sagne čovječanstvo na koljena da mu se pokloni kao bogu.

* * *

U stara je vremena bila lozinka kršćana: Dalje od svijeta! Već je sveti Jakob pisao: Ovo je prava i čista vjera pred Bogom: Čuvati se čistim od ovoga svijeta. Lozinka je starih kršćana bila: biti raspet svijetu, a svijet njima. U današnja bi vremena međutim, kršćani željeli posvema se uključiti u svijet, posvema se njemu prilagoditi kao da je Krist došao na svijet da rješava samo probleme ovoga svijeta, kao da je kra-

ljevstvo nebesko samo kraljevstvo zemaljsko. Oni se najviše boje da će ih svijet optužiti što se njemu otuđuju. Otuđenje svijetu za njih je najstrašniji zločin koji bi se moglo kršćanstvu predbaciti.

Ako je dakle već u stara vremena svijet predstavljao opasnost za kršćanina koji se držao daleko od svijeta, koji je svijetom prolazio kao da ne prolazi, kakvu tek opasnost predstavlja za te današnje kršćane koji bi htjeli biti ne samo na svijetu nego i od svijeta? Ako je opasna zmija koja se skriva u šumi jer bi čovjek mogao na nju nagaziti, koliko je više opasna ako je čovjek donese u vlastitu kuću i stavi na vlastiti ležaj!.

Imao je dakle Krist razloga moliti svog Oca da njegove učenike čuva od svijeta i od njegova zla. Ali zato imamo i mi razloga da na temelju te Isusove molitve shvatimo opasnost zbog koje je Isus morao moliti svog Oca. Svijet nije nedužna ovčica s kojom bi se mogli mirno igrati. On je otrovna guja koja nas može upropastiti. Amen.

Slavonski Brod, 1970.

POGOVOR

Ja vjerujem u onoga koji Jest i ljubim onoga koji Jest. Nažalost danas i mnogi teolozi, a da ne govorim o njihovim sljedbenicima počeše se oduševljavati za onoga koji nije, za Poricatelja, za Rušitelja — Apoliona. To ide dotle da bi htjeli — a la Rahner — i samoga koji Jest učiniti koji nije. Oni naime počinju govoriti o Bogu koji se mijenja, a to znači koji postaje, a to znači koji nije više ono što jest.

No kao obožavatelji mijena i promjena, kao obožavatelji onoga koji nije, oni i u svojoj vjeri gledaju samo na mijenjanje i promjene, a ne na ono što jest i ostaje. Njima u vjeri nije zanimljivo što jest nego što bi se promijenilo. Oni neće niti u samom Kristu koji je danas i jučer i uvijek vidjeti toga Krista nego nekoga novoga Krista kojeg je stvorila nova teologija. Baš zato misle da su II Vatikanski sabor ili bolje ne-Oci poslije sabora stvorili novu Kristovu riječ, novo evanđelje kojim je pokopano staro evanđelje i stara Kristova riječ. Sve prijašnje više nije, sve je promijenjeno, zaostalo i prestalo vrijediti.

U tom smislu njima i propovijedi koje su stvorene prije drugoga Vatikanskog sabora više ne vrijede. Za njih one više i ne postoje. Sve je to, međutim, samo poklonstvo Poricatelju, Rušitelju, koji nije, a odbacivanje onoga koji Jest i koji se ne mijenja. Ja sam Jahve i ne mijenjam se!

Daleko od mene da bih se tako klanjao Sotoni, Rušitelju, Apolionu! Ja vjerujem i ljubim onoga koji Jest! Ja slijedim onoga koji je rekao: Prije nego je Abraham postao, ja Jesam. Zato je meni poželjno samo ono što se ne mijenja, a ne novo jer se promijenilo. Pa da i anđeo s neba dođe i propovijeda neko novo evanđelje, neka bude anatema! Ne tražim dakle ono što nije nego što jest. To je moje poklonstvo onome koji Jest, a odbacivanje onoga koji poriče, koji ruši i baš zato je Protivnik — Satan.

PISAC

S A D R Ž A J

IZDANJA PISCA:

SVEUKUPNA IZDANJA (20 knjiga)	Cijena — 430 Din
NEDJELJNO CVIJEĆE B I dio, nedjeljne	Cijena — 50 Din
SUNCEM OBUČENA, marijanske I dio	" — 40 Din
SUNCEM OBUČENA, marijanske I dio	" — 40 Din
ZVIJEZDE BOŽJEGA NEBA I dio, svetačke	„ — 35 Din
ZVIJEZDE BOŽJEGA NEBA, II dio, svetačke	„ — 35 Din
SJAJ S NEBA, I dio, blagdanske	„ — 30 Din
SJAJ S NEBA, II dio, blagdanske	„ — 30 Din
NEDJELJNA SVJETLOST A I dio, nedjeljne	„ — 25 Din
NEDJELJNA SVJETLOST A II dio, nedjeljne	„ — 25 Din
NEDJELJNA SVJETLOST B I dio, nedjeljne	„ — 20 Din
B II dio, nedjeljne	„ — 20 Din
C I dio, nedjeljne	„ — 25 Din
C II dio, nedjeljne	„ — 25 Din
Magnifikat misli, marijanske	„ — 15 Din
Aureola misli, svetačke	„ — 15 Din
Hvalospjev misli, blagdanske	, — 15 Din

Nedjeljne propovijedi po starim perikopama — upotrebljive i po novim uz **Uputu** (u I dijelu Nedj. svjetlosti B):

Nedjeljna riječ I dio	Cijena — 13 Din
II dio	„ — 13 Din
Misli dana Gospodnjih, I dio	„ — 13 Din
II dio	„ — 13 Din

Rasprodano:
S Marijom, marijanske duh. vježbe
Svetački vijenac, I dio
Svetački vijenac, II dio
Gospodnja slavlja
Marijini dani

Naručuje se kod Pisca:
Platon Plasajec, B. Adžije 8, 42000 Varaždin

SLIJEDEĆE IZDANJE:
NEDJELJNO CVIJEĆE B II dio
NEDJELJNE PROPOVIJEDI

Imate li

Nedjeljnu

svjetlost A-B-C

1. niz

nedjeljnih propovjedi?